

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра українознавства, культури та документознавства

Кваліфікаційна робота

**СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНИХ
КОМУНІКАЦІЙ ДЕПУТАТА МІСЬКОЇ РАДИ: ІНСТРУМЕНТИ
ІНФОРМУВАННЯ ТА ДОКУМЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ**

здобувачки другого (магістерського) рівня вищої освіти,
освітньо-професійної програми «Документознавство та
інформаційна діяльність» спеціальності 029 «Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа»

Дейнеки Анни Віталіївни

Науковий керівник:

к. філол. н., доцент

Чередник Людмила Анатоліївна

Завідувач кафедри:

д.і.н., професор

Передерій Ірина Григоріївна

Деканові факультету філології,
психології та педагогіки
Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Анні АГЕЙЧЕВІЙ
здобувачки
другого(магістерського)
рівня вищої освіти,
освітньо-професійної програми
«Документознавство та
інформаційна діяльність»
спеціальності 029 «Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа»
Дейнеки Анни Віталіївни

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи «Соціальні мережі у системі інформаційних комунікацій депутата міської ради: інструменти інформування та документування діяльності».

Науковим керівником прошу призначити Чередник Людмилу Анатоліївну, кандидата філологічних наук, доцента, доцента кафедри українознавства, культури та документознавства.

25.08.2025

_____ Анна ДЕЙНЕКА

Завідувач кафедри УКД _____

Ірина ПЕРЕДЕРІЙ

Керівник _____

Людмила ЧЕРЕДНИК

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра українознавства, культури та документознавства
Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
українознавства, культури та
документознавства

_____Ірина ПЕРЕДЕРІЙ

«___» _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

здобувачці другого(магістерського) рівня вищої освіти,
освітньо-професійної програми «Документознавство та
інформаційна діяльність» спеціальності 029 «Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа»

Дейнеці Анні Віталіївні

1. Тема роботи: «Соціальні мережі у системі інформаційних комунікацій депутата міської ради: інструменти інформування та документування діяльності».

Керівник роботи: кандидат філологічних наук, доцент Чередник Людмила Анатоліївна.

2. Термін подання роботи: 24.12.2025

3. Мета та завдання кваліфікаційної роботи: визначити роль соціальних мереж у системі інформаційних комунікацій депутата міської ради, проаналізувати ефективність їх використання як інструментів інформування громадськості, електронного документування та аналітики депутатської діяльності й запропонувати рекомендації щодо вдосконалення цифрових комунікацій; дослідити теоретико-методологічні засади публічної та політичної комунікації в умовах цифровізації; проаналізувати нормативно-правове забезпечення інформаційної відкритості та використання соціальних мереж у діяльності органів місцевого самоврядування; виявити ключові проблеми й досягнення у практиках використання соціальних мереж у депутатській діяльності та розробити практичні рекомендації щодо їх удосконалення.

Дата видачі завдання 25.08.2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітки
1	Теоретична частина	27.10.25 – 14.11.25	46%
2	Аналітична частина	17.11.25 – 10.12.25	54%
3	Виготовлення ілюстративного матеріалу та підготовка до захисту	12.12.25 – 21.12.25	100%
4	Захист роботи	22.01.2026	

Здобувачка

Анна ДЕЙНЕКА

Керівник роботи

Людмила ЧЕРЕДНИК

АНОТАЦІЯ

Дейнека А.В. Соціальні мережі в системі інформаційних комунікацій депутата міської ради: інструменти інформування та документування діяльності. Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна діяльність», освітньо-професійна програма «Документознавство та інформаційна діяльність». Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2026.

У кваліфікаційній роботі досліджено роль візуальних комунікацій у системі публічного управління в умовах цифровізації. У роботі розглянуто теоретичні засади формування візуальних документів, їх класифікацію та функціональне призначення в діяльності органів публічної влади. Проаналізовано вплив цифрових технологій і соціальних медіа на трансформацію управлінських комунікацій та механізми взаємодії влади з громадськістю.

Текст містить аналіз нормативно-правового забезпечення інформаційної відкритості, електронного документообігу та використання візуального контенту в публічному управлінні. Особливу увагу приділено практиці застосування візуальних матеріалів у комунікаційній діяльності органів місцевого самоврядування.

Кваліфікаційна робота містить практичні рекомендації щодо вдосконалення системи візуальної комунікації в публічному управлінні, зокрема через стандартизацію візуальних документів.

Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності органів публічної влади для підвищення прозорості управлінських процесів, ефективності комунікації та рівня довіри громадськості.

Ключові слова: публічне управління, візуальні комунікації, цифровізація, соціальні медіа, інформаційна відкритість.

152 с., 199 джерел.

ABSTRACT

Deineka A.V. Social Networks in the System of Information Communications of a City Council Deputy: Tools for Informing and Documenting Activities. Specialty 029''Information, library and archival activities'', educational and professional program ''Documentation and information activities''. National University ''Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic'', Poltava, 2026.

The qualification paper examines the role of visual communications in the public administration system under conditions of digitalization. The study explores the theoretical foundations of the formation of visual documents, their classification, and functional purpose in the activities of public authorities. The impact of digital technologies and social media on the transformation of managerial communications and mechanisms of interaction between public authorities and the public is analyzed.

The paper includes an analysis of the regulatory and legal framework for information openness, electronic document management, and the use of visual content in public administration. Particular attention is paid to the practice of applying visual materials in the communication activities of local self-government bodies.

The qualification paper provides practical recommendations for improving the system of visual communication in public administration, in particular through the standardization of visual documents.

The results of the study can be used in the practical activities of public authorities to enhance the transparency of administrative processes, the effectiveness of communication, and the level of public trust.

Keywords: public administration, visual communications, digitalization, social media, information openness.

152 p., 199 sources.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. Концептуальні засади інформаційно-комунікаційної діяльності депутатів міської ради.....	14
1.1. Інформаційні комунікації в системі місцевого самоврядування: зміст, структура та функціональне призначення.....	14
1.2. Специфіка використання соціальних мереж у політичній комунікації.	26
1.3. Цифрове документування діяльності депутатів в умовах використання соціальних мереж.....	40
РОЗДІЛ 2. Соціальні платформи у практиці інформування громадськості про роботу депутатів Полтавської міської ради.....	53
2.1. Стратегічні цілі, завдання та особливості аудиторії публічної комунікації депутата.....	53
2.2. Реалізація принципів інформаційної відкритості та прозорості влади у цифровому комунікаційному середовищі.....	61
2.3. Технології представлення інформації: контентна політика та засоби візуалізації.....	71
РОЗДІЛ 3. Потенціал соціальних мереж як інструмент аналітики в роботі депутата.....	81
3.1. Аналіз використання соціальних мереж депутатами Полтавської міської ради.....	81
3.2. Цифрове документування депутатської діяльності в органах місцевої влади.....	103
3.3. Рекомендації щодо вдосконалення цифрових комунікацій та документування в роботі депутатів міської ради.....	113
ВИСНОВКИ.....	132
СПИСОК ВИКОРИСТАНЦІ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ.....	138

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- API (Application Programming Interface) — прикладний програмний інтерфейс (інструмент для інтеграції соцмереж із вебпорталом)
- ГІС — геоінформаційна система (технологія створення цифрових мап із прив'язкою звітів до місцевості)
- ДСТУ — Державний стандарт України
- ЕП — електронний підпис
- ЕЦП — електронний цифровий підпис
- ЗМІ — засоби масової інформації
- ІКТ — інформаційно-комунікаційні технології
- КВЕД — класифікація видів економічної діяльності
- КЕП – кваліфікований електронний підпис
- МС — міське самоврядування
- ОМС — органи місцевого самоврядування
- ОТГ — об'єднана територіальна громада
- ПМР — Полтавська міська рада
- ПМТГ — Полтавська міська територіальна громада
- ПЗ — програмне забезпечення
- СММ (SMM) — маркетинг у соціальних мережах (Social Media Marketing)
- ШІ — штучний інтелект (використовується для аналізу звернень громадян у мережі)
- Digital-звіт — цифровий формат звітності депутата з використанням мультимедійних даних та верифікованих посилань
- QR-код (Quick Response Code) — код швидкого реагування (використовується для переходу з паперових звітів на цифрові ресурси)

ВСТУП

Сьогоднішні зміни в інформаційному суспільстві вимагають переосмислення ролі комунікації в діяльності місцевих органів влади та їх представників. В епоху цифрових технологій соціальні мережі стали одним з основних каналів взаємодії між членами місцевих рад та громадськістю, забезпечуючи швидку інформацію та зворотний зв'язок, зміцнюючи довіру громадськості та підвищуючи участь громадян у процесах місцевого самоврядування.

Для депутата міської ради соціальні мережі слугують не лише засобом комунікації, а й документальним середовищем, оскільки публікації, звіти, відеоповідомлення, коментарі та аналітичні матеріали становлять корпус електронних документів, що відображають його професійну діяльність. У цьому контексті особливої актуальності набуває питання систематичного, надійного, безпечного та аналітичного використання цифрового контенту в межах інформаційно-комунікаційної діяльності депутата.

Процес децентралізації в Україні та виклики післявоєнної відбудови створили нові вимоги до прозорості в місцевому самоврядуванні. За цих обставин старі методи підзвітності втрачають свою ефективність, а цифрові платформи набирають обертів. Сьогодні соціальні мережі стають важливими посередниками, що скорочують розрив між представниками та громадами, але швидке впровадження цих інструментів випереджає їхню нормативну базу. Існує нагальна потреба в розробленні наукових методів цифрового документування такої діяльності, що забезпечить юридичну та документальну цінність цифрових слідів обраних посадовців.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовлено кількома взаємопов'язаними чинниками.

По-перше, в умовах децентралізації та зростання ролі місцевого самоврядування суспільство очікує від депутатів міської ради відкритості, прозорості та регулярного інформування щодо результатів їхньої діяльності. Саме тому традиційні канали комунікації дедалі поступаються соціальним

мережам, які забезпечують швидке й оперативне поширення інформації та, завдяки цьому, стають основним джерелом сповіщення громадян.

По-друге, активне використання цифрових платформ створює нові виклики у сфері цифрового документування депутатської діяльності: фрагментацію інформації, відсутність єдиних стандартів обліку та архівування цифрового контенту, а також ризик втрати або спотворення даних.

По-третє, соціальні мережі мають величезний аналітичний потенціал, оскільки дозволяють оцінити рівень громадської підтримки діяльності конкретного депутата, ефективність його комунікаційних стратегій та суспільний попит.

Водночас зазначені можливості досі не набули належної систематизації та повноцінного використання у документознавчих і наукових дослідженнях у межах інформаційно-комунікаційної проблематики. Більшість існуючих робіт зосереджені на політичному маркетингу або технічних аспектах електронного урядування, а практичним інструментам верифікації та інтеграції мережевого контенту в муніципальні бази даних не приділялося належної уваги.

У зв'язку з цим, комплексне дослідження соціальних мереж як інструменту інформування, документування та аналітики в діяльності депутатів міської ради є своєчасним та науково і практично необхідним.

Теоретичною базою дослідження є праці українських і зарубіжних науковців, які працюють над проблемами інформаційної комунікації в системах місцевого самоврядування, цифрового документування діяльності органів влади та використання соціальних мереж як інструменту взаємодії з громадськістю.

Зокрема загальні питання теорії комунікацій та формування політичного іміджу в мережі висвітлено у роботах Г. Почепцова, С.Даниленка, Ю. Нестеряка та ін.

Особливості електронного документообігу та цифрових трансформацій у державному управлінні представлено в дослідженнях О. Баранова, В. Дрешпака, І. Клименка та ін.

Питання використання соціальних медіа як інструменту взаємодії влади та громади аналізували Л. Тарасюк, С. Михайленко, Л. Стасюк, Ю.Павленко, А. Вербоватий, Ю. Олейчук, О. Сохацький та ін.

Серед зарубіжних дослідників проблеми взаємодії владних структур і суспільства вивчали такі відомі вчені, як М. Кастельс, А.М. Алодат, А. Брукхаус, Дж. Россетті, Т. Заман, Х. Бернард та ін.

Метою дослідження є комплексний аналіз соціальних мереж як складника системи інформаційних комунікацій депутата міської ради та визначенні їхнього потенціалу як інструментів інформування громадськості, цифрового документування та аналітики депутатської діяльності.

Для досягнення поставленої мети передбачається розв'язання таких основних завдань:

1. Проаналізувати теоретико-методологічні засади інформаційно-комунікаційної діяльності депутатів міської ради, зокрема роль соціальних мереж у системі публічної та політичної комунікації.
2. Дослідити специфіку використання соціальних мереж як інструментів інформування громадськості та цифрового документування депутатської діяльності в умовах цифрового середовища.
3. Опрацювати практики цифрової комунікації депутатів Полтавської міської ради, включно з контентною політикою, засобами візуалізації та реалізацією принципів інформаційної відкритості й прозорості влади.
4. Визначити аналітичний потенціал соціальних мереж у роботі депутата міської ради та розробити рекомендації щодо

вдосконалення цифрових комунікацій та документування діяльності.

Об'єкт дослідження – інформаційно-комунікаційна діяльність представників депутатського корпусу в умовах цифрового середовища.

Предмет дослідження – соціальні мережі як інструменти інформування, цифрового документування та інформаційно-аналітичної діяльності депутатів міської ради.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань та забезпечення об'єктивності аналізу використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів. Зокрема, аналіз і синтез для узагальнення теоретичних підходів до інформаційно-комунікаційної діяльності та електронного документування. Структурно-функціональний метод – для визначення місця соціальних мереж у системі комунікацій депутата. Базу третього розділу склали результати контент-аналізу та моніторингу реальної активності депутатів Полтавської міської ради у соціальних мережах. У третьому розділі також було використано порівняльно-типологічний метод для зіставлення функціональних можливостей вебпорталів міських рад Полтави, Львова, Вінниці та Дніпра. Системний підхід – для розгляду соціальних мереж як елемента цілісної системи інформаційних комунікацій і документування. Аналітичний метод – для оцінювання потенціалу соціальних платформ як інструменту збору та інтерпретації даних щодо діяльності депутата.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному осмисленні трансформацій практики інформаційно-комунікаційної діяльності у муніципальному управлінні під впливом новітніх медіатехнологій. У межах дослідження на матеріалах діяльності Полтавської міської ради обґрунтовано положення про те, що соціальні мережі функціонують не лише як інструмент публічної комунікації, а й як середовище первинного цифрового документування управлінських і представницьких процесів.

Практичне значення одержаних результатів. Практична цінність кваліфікаційної роботи визначається можливістю безпосереднього впровадження її результатів у діяльність Полтавської міської ради та інших органів місцевого самоврядування України. Запропонована «дорожня карта» модернізації вебпорталу ПМР дозволяє апарату ради ліквідувати технічні та нормативні бар'єри (зокрема явища документального дуалізму), що підвищить ефективність управління муніципальною інформацією.

Апробація результатів дослідження. Результати виконаних наукових розробок з теми «Соціальні мережі у системі інформаційних комунікацій депутата міської ради: інструменти інформування та документування діяльності» було апробовано під час роботи X Міжнародної науково-практичної конференції «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми та перспективи» (м. Полтава, 25 листопада 2025 р.) та опубліковано у вигляді тез:

1. Дейнека А. Соціальні мережі як інструмент публічного інформування та документування діяльності депутата міської ради. Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи : збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 25 листопада 2025 р. / редкол. І. Г. Передерій, О. Є. Гомотюк та ін. Полтава, 2025. С. 256-259.

Структура та обсяг роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, загальних висновків та списку використаних джерел із 199 найменувань. Загальний обсяг – 152 сторінки.

РОЗДІЛ 1. Концептуальні засади інформаційно-комунікаційної діяльності депутатів міської ради

1.1. Інформаційні комунікації в системі місцевого самоврядування: зміст, структура та функціональне призначення

Інформаційні комунікації в системах місцевого самоврядування є складним соціально-організаційним механізмом, що охоплює весь спектр взаємодій між органами влади та громадянами, визначаючи якість управлінських процесів, ступінь прозорості прийняття рішень та рівень довіри громади до інститутів влади.

Сучасний етап розвитку публічного управління характеризується тим, що комунікація перестала бути лише допоміжною функцією: натомість вона стала одним із ключових ресурсів для забезпечення ефективного функціонування територіальних громад. Саме тому в умовах цифровізації комунікація все частіше сприймається як стратегічний інструмент, який «формує політичну культуру, визначає канали участі громадськості та відіграє певну роль у демократизації місцевої політики»[45, с. 50].

Історично комунікація в державному управлінні еволюціонувала від одностороннього інформування до двосторонніх розмов, а сьогодні – до багатоканальних, інтерактивних та мережевих взаємодій, що здійснюються в цифровому просторі. Класичні теорії Г. Лассвелла, К. Шеннона та В. Вівера, які мали на меті пояснити технічну схему передачі повідомлень («хто що говорить — через який канал — кому — з яким ефектом»), залишаються основою сучасних підходів, але вони вже не відображають справжньої складності соціальних процесів, що супроводжують публічну комунікацію. Сьогодні увага вчених зосереджена «не на технічному процесі передачі інформації, а на соціальній природі комунікації, впливі контексту, динаміці контенту та ролі комунікації у формуванні публічної сфери» [133, с. 215].

Відомо, що для органів місцевого самоврядування інформаційна комунікація виконує одночасно кілька важливих функцій. Передусім вона забезпечує доступ громадян до інформації про діяльність органів влади, створюючи подібним чином умови для реалізації їхніх прав на участь та контроль. У такий спосіб комунікація слугує каналом формування політичної волі громади, засобом обговорення проблем, способом створення горизонтальних зв'язків між мешканцями місцевої громади та інструментом формування соціального капіталу [165, с. 114]. У цьому контексті депутат місцевої ради виступає «не лише представником виборців, а й посередником, який формує інформаційний простір, формує місцевий порядок денний, інтерпретує рішення та сприяє їх правильному розумінню з боку населення».

У сучасній науці інформаційні комунікації не мають єдиного визначення, оскільки стосуються багатьох різних аспектів.

Так, деякі науковці визначають їх «як системно організований процес створення, трансляції, обробки та збереження інформації, що забезпечує взаємодію між владою та громадою в межах визначених правових і управлінських процедур» [131, с. 233]. Зазначимо, що це визначення спирається на розуміння того, що «комунікація не зводиться до виробництва текстів чи публікацій, а є складною структурою, яка включає суб'єктів, канали, змісти, інструменти, правила, ресурси та механізми зворотного зв'язку». Більш того, комунікація включає також процес інтерпретації, яка здійснюється громадянами, медіа, експертами, громадськими організаціями і, крім того, вона формує «різні образи діяльності депутата та впливає на рівень довіри та легітимності влади» [174, с. 89].

У диджиталізованому суспільстві представники влади доволі часто використовують різноманітні інформаційні комунікації, що є інституційно обумовленою формою взаємодії, яка існує в межах правових норм, управлінських функцій і суспільних очікувань. Головним підґрунтям цієї взаємодії є, насамперед, представницький мандат, який передбачає низку

дій, а саме: ведення постійного діалогу з виборцями, пояснення суті рішень, розгляд виконаної роботи та реагування на проблеми і пропозиції [183, с. 130]. Тобто, комунікація у діяльності представників влади одночасно є не тільки обов'язком чи ресурсом, а й «інструментом, що визначає практичну ефективність діяльності депутата».

Проблемами комунікації в державних структурах нині цікавлять багатьох науковців. Із-поміж українських дослідників варто назвати І. Ситар, О. Геселева, О. Макеєва, А. Токарську, П. Рабіновича, які у своїх працях зосереджували увагу на проблематиці правової комунікації в Україні, а також на дослідженні комунікаційної діяльності органів влади крізь призму демократичних стандартів і принципів прозорості.

Зазначимо, що тема обіймає вагоме місце і в численних дослідженнях зарубіжних учених, зокрема таких, як Ю. Габермас, Н. Луман, Дж. Роулз, Р. Рорті, К. Ясперс, В. Кульман, А. Макінтайр, Д. Пітерс, М. ван Хук та ін. Загалом їхні праці стосуються питань як вивчення теорій комунікації, так і її різнобічному розгляду крізь системний аналіз суспільства і політичних систем.

Так, опрацьовуючи питання сутності інформаційної комунікації в діяльності органів місцевого самоврядування, не можна не згадати концепцією публічної сфери Ю. Габермаса, відповідно до якої «публічна сфера – це простір для публічного обговорення, де формуються колективні волевиявлення, узгоджуються інтереси та здійснюється критичний контроль над владою» [34, с. 115].

В українських реаліях, як, до речі, і в світових, на місцевому рівні публічна комунікація представників влади для підтвердження легітимності влади відбувається через офіційні вебсайти органів місцевого самоврядування, соціальні мережі депутатів, відкриті зустрічі з громадянами, громадські консультації, засідання комітетів, публікації в ЗМІ тощо. Тобто, самі депутати як «один з ключових елементів місцевої політики створюють місцеву публічну сферу, де громадяни збирають

інформацію про хід робіт, обговорюють проблеми мікрорайонів, пропонують ініціативи та оцінювання діяльності» [59, с. 37].

Варто наголосити, що у комунікаційній системі місцевого самоврядування значущу роль, головно, відіграє структура самих інформаційних потоків. Ці потоки утворюють складну мережеву архітектуру, що охоплює низку важливих потоків, а саме:

- 1) вертикальних (між депутатами, радами, виконавчими комітетами та мерами);
- 2) горизонтальних (між депутатами та громадськістю);
- 3) внутрішніх (між структурними підрозділами місцевого самоврядування) [17, с. 215-216].

Найбільш важливими з них є горизонтальні потоки, які забезпечують комунікацію з місцевими жителями, мерами, громадськими організаціями та ініціативними групами. Через ці потоки депутати отримують інформацію про потреби громади, а громада – про дії депутата. На думку дослідників, це уможлиблює «створення двостороннього комунікаційного процесу, без якого неможливе демократичне управління на місцевому рівні» [102, с. 74].

Безперечно, що сучасну інформаційну комунікацію неможливо уявити без цифрових технологій, які трансформували державний сектор. Цифровізація місцевого самоврядування спричинила появу нових каналів, форматів та моделей комунікації. Щонайперше, «соціальні мережі стали не лише альтернативою традиційним медіа, а й основною платформою для взаємодії між парламентаріями та громадянами» [82, с. 115]. На відміну від офіційних сайтів, які переважно виконують документальну та інформаційну функцію, соціальні мережі забезпечують «емоційну, персоналізовану, мультимедійну та інтерактивну комунікацію» [32, с. 60], що повністю відповідає сучасним нормам споживання інформації, які надають перевагу візуальним та швидким форматам (сторіз, короткі відео, reels), витісняючи традиційні текстові матеріали.

Соціальні мережі також сприяють зміні статусу депутата: він перестає бути лише посадовцем, чия діяльність обмежена формальними рамками, і стає публічною фігурою з постійною присутністю в інформаційному просторі громади. Виникає, умовно кажучи, «феномен цифрової публічності, де діяльність депутата набуває характеру «видимого управління», коли кожен крок може бути зафіксовано, проаналізовано, оцінено» [167, с. 23]. Це відкриває нові можливості для комунікації, але водночас створює додаткові навантаження, потребує постійної активності та стратегічного підходу до формування комунікаційної політики.

У контексті сьогочася в державному управлінні важливою характеристикою комунікації є її соціальна складність. Як зазначають дослідники, обмін інформацією в місцевому самоврядуванні не існує у вигляді простих лінійних «схем», а радше «функціонує як динамічна система, в якій інформаційний контент, канали передачі та реакція аудиторії постійно взаємодіють один з одним та утворюють складні соціальні ефекти» [131, с. 245-246]. Варто підкреслити, що ця система залежить від багатьох факторів — політичних, культурних, інституційних, демографічних, технологічних, економічних та психологічних. Зокрема, рівень довіри громадськості до місцевої влади впливає на ефективність сприйняття інформації, а характер інформації — на рівень довіри. Тобто, створюється замкнене коло, де комунікація є одночасно причиною та наслідком змін у суспільній взаємодії.

Як уже зазначалося вище, однією з ключових рис інформаційної комунікації депутата в місцевій раді є її публічність, тобто здатність бути відкритим, легкодоступним та орієнтованим на широку аудиторію. Однак поняття «публічна діяльність» депутата не обмежується законодавчою вимогою щодо публікації рішень, а й охоплює, насамперед, добровільну комунікаційну діяльність, спрямовану на забезпечення прозорості роботи. Звичайно, ця публічність здійснюється як у вертикальному (взаємодія з посадовцями, передача інформації «зверху вниз»), так і в горизонтальному

вимірах (взаємодія з громадянами, громадськими організаціями, ініціативними групами, засобами масової інформації). Але, на думку науковців і політологів, саме горизонтальний вимір комунікації «перетворює депутата на суб'єкта, який не лише здійснює делеговані повноваження, а й активно формує політику взаємодії, підтримуючи зв'язок з громадою на щоденних контактах» [44, с. 101].

Вагомість публічності зростає, оскільки сучасні громади очікують від депутатів не лише виконання професійних обов'язків та дієвої роботи з конкретним видимим результатом, а й постійної присутності в житті району, чіткого пояснення рішень та відкритості у процесі обговорення складних питань. У цьому контексті інформація вже набуває політичного значення, оскільки «зміцнює легітимність посадовців, посилює участь громадян, запобігає конфліктам, зменшує ймовірність маніпуляцій та сприяє підзвітності» [120, с. 15]. Безперечно, якщо комунікація недостатня чи відсутня взагалі, навіть ефективні управлінські рішення можуть викликати непорозуміння або відкритий спротив. Водночас, наявність своєчасної, якісної, зрозумілої та достовірної інформації створює позитивне інформаційне середовище, в якому громадяни відчують свою залученість до життя громади і можливість впливати на нього.

Для подальшої роботи потрібно проаналізувати структуру інформаційних комунікацій депутата, що складається з низки взаємопов'язаних компонентів, кожен із яких виконує власну функцію та впливає на ефективність усієї комунікаційної системи.

1. Комунікаційний суб'єкт

Як відомо, депутат місцевої ради є ключовим носієм інформації. Його особиста позиція, стиль спілкування, видимість у соціальних мережах, рівень професійної компетентності, комунікативні навички та здатність реагувати на запити громадян – усе це сприяє якості інформаційної присутності. Безумовно, в сучасних умовах депутат дедалі частіше виконує кілька ролей: представника громади, інтерпретатора рішень ради, активного

мобілізатора соціальної взаємодії, медіатора між громадянами та адміністративними структурами, генератора інформаційних повідомлень. За таких умов «робота депутата виходить за межі суто юридичної діяльності та набуває виразного комунікаційного характеру» [174, с. 185].

2. Аудиторія

Щодо аудиторій для інформаційної комунікації, то вони можуть бути численні та різноманітні. До них належать:

- 1) мешканців конкретної територіальної громади;
- 2) старости, які взаємодіють з депутатом у межах громади;
- 3) місцеві ініціативні групи та громадські організації;
- 4) професійні спільноти;
- 5) органи влади та медіа;
- 6) велика аудиторія в соцмережах, яка може не бути безпосередніми виборцями, але формує репутаційний фон.

Важливо розуміти, що кожна аудиторія має «різний рівень інформаційної культури, різні очікування та різні стилі поведінки» [81, с. 111-112]. Тому інформаційні стратегії повинні бути унікальними та адаптивними до кожного варіанту.

3. Зміст інформації

Відповідно до сказаного вище, зміст комунікації депутата, зазвичай, має містити різні види інформації: нормативну, фактологічну, інтерпретаційну, аналітичну, процедурну, звітну та репортажну. Коротко розглянемо кожен з них.

Так, нормативна інформація – це інформація щодо рішення ради, офіційні документи, процедури.

Фактологічна містить звіти про роботу району, засідання, проблеми та реформи.

Інтерпретаційна інформація призначена пояснювати причини і наслідки певних рішень.

Відповідно до своєї сутності, аналітична уможливорює оцінювання будь-яких тенденцій, потреб чи проблем.

Звітна підсумовує діяльність за окремий період, а репортажна покликана висвітлювати події у режимі реального часу.

Але одна важлива деталь: щоб «система комунікації була ефективною, ці види інформації повинні доповнювати один одного та створювати повну картину діяльності депутата» [138, с. 108].

4. Канали передавання інформації

Загальновідомо, що канали комунікації депутатів поділяються на традиційні та цифрові. До традиційних належать зустрічі з виборцями, прийом громадян, участь у засіданнях, публікації у місцевій пресі. Цифрові канали включають соціальні мережі (Facebook, Instagram, TikTok, YouTube), месенджери, офіційні вебсайти та платформи для цифрової взаємодії. Суттєвою перевагою цифрових каналів є «їхня швидкість, інтерактивність, можливість охопити ширшу аудиторію та доступність для молодшої частини населення» [113, с. 70]. Водночас традиційні канали залишаються важливими для старших вікових груп, тих, хто не має доступу до Інтернету, або тих, хто потребує персональної взаємодії.

5. Формати комунікації

Дослідники суголосні у тому, що формати інформаційної взаємодії охоплюють:

- текстові дописи, роз'яснення, повідомлення;
- фотоматеріали;
- короткі відео;
- прямі ефіри;
- інфографіку;
- аналітичні звіти;
- публічні звернення;
- репортажні матеріали про ремонти, благоустрій, зустрічі [76, с. 88; 146, с. 201-202; 158, с. 54-55].

Така мультимодальність формату уможливорює «збільшити охоплення, зробити комунікацію доступнішою та різноманітнішою, орієнтованою на різні сегменти аудиторії» [185, с. 47].

6. Зворотний зв'язок

Зворотний зв'язок, або фідбек, є важливим елементом структури інформаційних комунікацій. Він «може мати форму коментарів, прямих звернень громадян, повідомлень у приватних чатах, реакцій у соціальних мережах, участі у громадських слуханнях та зборі підписів під петиціями тощо» [189, с. 57]. Розвинена й налагоджена система зворотного зв'язку зміцнює довіру та дозволяє депутатам адаптувати свою діяльність до реальних потреб громади, а не лише до формальних показників.

7. Регулярність і системність

Регулярність інформування – один із найважливіших критеріїв ефективності комунікацій депутата. Нерегулярність або хаотичність у подачі інформації, насамперед, породжують відчуття безсистемності роботи, тоді як регулярні публікації підтримують усвідомлення присутності депутата в житті громади. Системність означає, що публікації мають взаємозв'язок між собою, відповідають загальній стратегії, демонструють логіку розвитку теми та спільну комунікаційну мету [88, с. 82].

Надзвичайно важливим складником інформаційно-комунікаційної структури органів місцевого самоврядування є правове регулювання. Відомо, що українське законодавство містить доволі розгалужену систему нормативних актів, що визначають обов'язки державних службовців і депутатів щодо надання інформації громадянам. Базовими законами цього процесу є такі Закони України, як: «Про місцеве самоврядування в Україні» [5], «Про звернення громадян» [3], «Про інформацію» [4], «Про доступ до публічної інформації» [1]. У цих документах викладено формулювання вимог до змісту, умов, методів та способів поширення інформації. Крім того, вони зобов'язують органи місцевого самоврядування забезпечувати прозорість та відкритість у своїй діяльності.

Зокрема, у межах Закону «Про доступ до публічної інформації» передбачено принцип максимальної відкритості, який зобов'язує органи влади – включно з депутатами місцевих рад – «забезпечувати доступ громадян до документів, рішень, протоколів, звітів, матеріалів комісій, графіків прийому, результатів голосувань тощо» [1]. Отже, правова база створює не рекомендаційний, а обов'язковий характер комунікації, формуючи її як один із основних інструментів контролю громади над представницькою владою.

На формування інформаційної системи депутата також істотно впливає організаційна структура місцевого самоврядування. Депутат не функціонує як окремий суб'єкт комунікації, а є частиною багаторівневої системи, що об'єднує постійні комісії, виконавчі органи, структурні підрозділи, сільських голів, комунальні підприємства, громадські ради та інших зацікавлених сторін. У цій системі депутат виконує головну роль «своєрідного «комунікаційного центру», через який постійно циркулюють численні інформаційні потоки» [170, с. 29]. Від того, наскільки вміло депутат координує ці потоки, залежить якість інформаційного обміну та ефективність діяльності громади.

Керуючись практичним досвідом, багато депутатів вважають, що в їхній діяльності надзвичайно важливо враховувати соціально-демографічні характеристики аудиторії. Інформаційне поле кожної місцевої громади, зазвичай, є соціально різноманітним: різниця у віці, рівні освіти і цифрової компетентності тощо. Розмаїття соціальних ролей визначає, як громадяни сприймають інформацію, які канали вони використовують, які формати вважають зрозумілими та доступними. Наприклад, громадяни старшого віку надають перевагу офлайн-зустрічам або друкованим матеріалам, тоді як молодь «більше полюбляють TikTok, Instagram, короткі відеоформати, сторіз, інтерактиви» [127, с. 101].

Зважаючи на все вищесказане, «інформаційні комунікації депутатів мають дотримуватися принципу медіаплюралізму» [96, с. 47], що

передбачає поєднання різних каналів та форматів із метою охоплення якомога ширшої аудиторії. Загалом, така багатоканальна комунікація є необхідною умовою сучасної публічної діяльності, оскільки лише поєднання текстових, візуальних, відеоформатів та інтерактивних елементів забезпечує максимальну ефективність комунікації.

У межах інформаційної діяльності депутата виокремлюються аналітичні механізми як сукупність способів оцінювання ефективності комунікаційної діяльності. До них належать:

- аналіз охоплень і взаємодії в соцмережах;
- моніторинг коментарів;
- аналіз типових проблем, що надходять від громадян;
- оцінювання ефективності різних форматів;
- вивчення рівня довіри громади (опитування, фокус-групи);
- оцінювання швидкості реагування на звернення [96, с. 49-50].

Усе це насамперед підкреслює важливість системного підходу: «комунікація депутата має бути не випадковою діяльністю, а елементом стратегії, орієнтованої на конкретні результати» [71, с. 26].

Прикметою сьогодення, коли цифрова інформація стала доступною для аналізу в режимі реального часу, депутати, як і представники державної влади, «мають можливість використовувати аналітичні інструменти, подібні до тих, що використовуються в професійних медіа чи корпоративному секторі» [26, с. 93]. Це докорінно змінює характер сучасної взаємодії: «вона стає не просто передачею фактів, а процесом, що включає стратегічне планування, аналіз та оцінювання ефективності» [26, с. 97].

На нашу думку, в структурі інформаційних комунікацій депутата важливо також виділити функцію репутаційного управління. Це пояснюється тим, що репутація – це не лише особисте сприйняття депутата, а й системний складник комунікації, що впливає на ефективність взаємодії з громадою. Депутат із високим рівнем довіри може ефективніше

мобілізувати громадян до участі, швидше вирішувати конфлікти, ефективніше комунікувати щодо вирішення складних управлінських рішень. Навпаки, у ситуації низької довіри навіть об'єктивно корисні заходи можуть викликати спротив [165, с. 79-80]. Тому, безперечно, репутація «є стратегічним ресурсом, а комунікація – основним механізмом її формування».

У теоретичному вимірі репутаційний аспект пов'язаний із концепціями соціального капіталу (Р. Патнем), довіри (Н. Луман), символічної влади (П. Бурдьє), комунікативної дії (Ю. Габермас). Згідно з цими теоріями, «ефективна влада ґрунтується не лише на юридичних повноваженнях, але й на довірі, визнанні, символічних ресурсах – усіх тих елементах, які формуються через комунікацію» [35, с. 50].

Крім того, варто підкреслити, що інформаційна комунікація депутата тісно пов'язана з інститутами громадської участі: громадськими слуханнями, консультаціями, електронними петиціями, платформами місцевої демократії та громадськими радами. Взаємодія в межах цих інституцій може бути як «інструментальною (інструктивною), так і діалогічною (спільне обговорення проблем та шляхів їх вирішення)» [42, с. 173]. Рівень участі громади та якість прийняття рішень залежать від того, якою мірою депутат інтегрує свою комунікаційну діяльність у ці інституції.

Досліджуючи інформаційні комунікації депутатів, не можна не наголосити на тому, що глобальне середовище також має значний вплив на комунікацію на місцевому рівні. Міжнародні організації (Рада Європи, ОЕСР, ПРООН) встановлюють стандарти відкритості, прозорості та публічної комунікації, які впроваджуються в Україні в межах реформ децентралізації. Зокрема, у документах Ради Європи наголошується, що «ефективна комунікація між місцевими органами влади є ключовою умовою демократичного управління та сталого розвитку регіонів» [190].

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що інформаційні комунікації депутата місцевої ради становлять комплексний багаторівневий механізм, складниками якого є:

- суб'єкт комунікації (депутат);
- аудиторія (мешканці, старостати, органи влади, медіа);
- зміст інформації (нормативний, фактологічний, аналітичний, звітний);
- канали та формати (традиційні та цифрові);
- інтерактивні й аналітичні механізми;
- правові й організаційні засади;
- репутаційний компонент;
- механізми участі громади;
- цифрові інструменти.

Також варто підкреслити, що ця структура не є статичною: вона динамічна, адаптивна та залежить від розвитку суспільства, технологій, нормативно-правової бази, інформаційної культури громади та індивідуальних якостей депутата.

У сучасних умовах інформаційна комунікація є одним із найважливіших елементів діяльності депутата, оскільки забезпечує прозорість, відкритість, підзвітність та ефективність місцевого самоврядування.

1.2. Специфіка використання соціальних мереж у політичній комунікації

Протягом останніх двох десятиліть соціальні мережі стали стрижневим елементом, який переосмислив способи політичної комунікації, розширив канали доступу до інформації для громадян і трансформував спосіб взаємодії між владою та суспільства. На рівні місцевого самоврядування ці процеси виявляються особливо яскраво, оскільки комунікаційна динаміка

депутатів міських рад безпосередньо пов'язана з регіональними потребами, проблемами громади та залученням громадян до процесів ухвалення рішень. У цьому контексті соціальні мережі більше перестають бути факультативним інструментом, а перетворюються на системну частину публічної діяльності посадовців місцевого самоврядування.

У межах сучасної науки про політичну комунікацію використання соціальних мереж розглядається як приклад розвитку електронної демократії, медіатизації політики, індивідуалізації політичних меседжів та виникнення мережевого суспільства. Якщо політики на центральному рівні використовують соціальні мережі для формування партійних меседжів, мобілізації виборчих груп та стратегічного позиціонування іміджу, то на рівнях міської ради та територіальної громади соціальні мережі стають платформою для щоденного робочого спілкування, вирішення повсякденних проблем, звітності про ремонти, аварії, комунальні послуги, процеси перебігу реалізації проєктів та участі громадян у житті району. Саме тому дослідники, серед них українські О. Бовкун, Ю. Бідзюра, Н. Грицюк, Л. Кочубей, І. Трач, наголошують, що «в епоху цифровізації політичні діячі на місцевому рівні мають адаптуватися до нових стандартів комунікаційної діяльності, де основними вимогами стають швидкість, прозорість та двосторонній зв'язок» [29, с. 56; 57, с. 101-102; 110, с. 39].

Безперечно, що сучасні соціальні мережі є складними інформаційно-комунікаційними системами, що поєднують функції медіаплатформ, каналів участі громадськості, аналітичних інструментів та архівів публічної активності. У межах діяльності депутатів міської ради вони виконують низку специфічних функцій: «інформаційну, комунікативну, інтерактивну, мобілізаційну, репутаційну, іміджеву, звітну, консолідаційну та кризову» [89, с. 43]. Розгортання кожної з них у цифровому просторі має глибоке теоретичне підґрунтя та практичні наслідки для ефективності місцевого врядування.

Однією з найважливіших трансформацій, яку принесли соцмережі, є перехід від ієрархічної моделі «влада → громадянин» до мережевої горизонтальної комунікації, де депутат стає одним із вузлів мережі, а не єдиним джерелом інтерпретації подій. Таке зміщення відповідає характеристикам мережевого суспільства, сформульованого М. Кастельсом, «для якого визначальними є децентралізація, мобільність та динамічний обмін інформацією між численними акторами» [8, с. 179]. В українському контексті ця тенденція з'явилася після Революції Гідності, коли цифрові платформи стали інструментом самоорганізації, комунікації громадських ініціатив та активізації місцевих спільнот.

Для депутата міської ради, який працює в певній територіальній громаді, соціальні мережі відіграють роль мікромедіа – каналів, які уможливають охоплення певних верстви населення: мешканців окремих вулиць, мікрорайонів, старостатів. На відміну від загальнонаціональних медіа, які створюють спільний інформаційний фон, депутатські соціальні мережі дозволяють створювати локалізований, персоналізований контент, безпосередньо пов'язаний з потребами громади. Це узгоджується з концепцією комунікативного локалізму, яку досліджували українські науковці А. Чемерис та М. Соколовська. У своїх працях вони наголошували, що місцеві політики стають «медіаторами між громадою та міською інфраструктурою» [125, с. 138; 176, с. 104].

Відомо, що у новітній політичній теорії існує поняття «комунікативної відповідальності», яке передбачає, що «політик не лише виконує роботу, а й демонструє її результати у видимий спосіб» [145, с. 71]. Нині соціальні мережі стали цифровим способом реалізації цієї концепції: кожен пост, історія чи відео – це мікрозвіт, який підвищує прозорість діяльності депутата. Завдяки цьому створюється цифровий архів роботи, а саме: зустрічі з людьми, благоустрій території, реагування на скарги, відвідування нарад, контроль підрядників, співпраця з комунальними підприємствами та старостами. Це особливо важливо в місцевому

самоврядуванні, оскільки більшість рішень, що приймаються в громадах, впливають на повсякденні потреби людей.

Крім того, соціальні мережі відіграють ключову роль у формуванні довіри до місцевої влади. Прихильність формується не стільки через офіційні заяви чи формальні звіти, скільки через регулярність публікацій, прозорість дій, оперативність реакції на проблему, залучення громадян через коментарі, опитування, прямі ефіри. Теоретики політичної соціології, зокрема П. Даль та Д. Істон, підкреслювали, що «довіра до влади ґрунтується на передбачуваності, відкритості та доступності політичних діячів» [129, с. 28]. Прикметно, що у цифрову епоху соціальні мережі стали способом реалізації цих принципів на практиці.

Варто підкреслити, що вагомою особливістю місцевого самоврядування є те, що депутат працює не з абстрактною групою виборців, а з конкретною, ідентифікованою спільнотою, де кожен може писати особисті повідомлення, коментувати або спілкуватися через сторінку. Це створює вищі вимоги до етики комунікації, стилю управління сторінкою та тону відповідей. Українські дослідники комунікації, зокрема С. Даниленко, Л. Чернявська, О. Оксамитна, наголошували, що «персоналізоване спілкування є необхідною умовою успіху цифрової політичної практики» [64, с. 155-156; 181, с. 45; 154, с. 73]. Безумовно, що депутат, який відповідає на коментарі, пояснює проблеми простою мовою, регулярно публікує контент та формує імідж доступного та відповідального представника громади, заслуговує на довіру виборців.

Необхідно підкреслити, що важливою характеристикою соціальних мереж як інструменту політичної комунікації є їхня здатність одночасно виконувати документальну та мобілізаційну функції.

Нагадаємо, що документування полягає у фіксації дій: кожна зустріч, кожна участь, кожен ремонт чи перевірка виконаних робіт залишають цифровий слід.

Мобілізаційна функція виявляється у здатності швидко збирати людей для публічних обговорень, прибирання території, зустрічей, консультацій та заходів. Це має вирішальне значення в практиці територіальних громад, оскільки саме через соціальні мережі громади дізнаються про ремонт доріг, перекриття руху транспорту, відкриття укриттів та зміни в роботі муніципальних служб тощо.

Також варто зазначити, що окремим дослідженням соціальних комунікацій держслужбовців є аналіз алгоритмічного посилення політичного контенту, що визначає, які публікації користувач бачить у своїй стрічці. Відомо, що алгоритми Facebook, Instagram та TikTok створюють чіткі інформаційні бульбашки, які можуть посилювати комунікаційний вплив діяльності депутатів та створювати ризик дезінформації. Українські дослідники медіа, зокрема такі, як І. Кулешова та В. Лахновський, наголошують, що «алгоритмізація мережевого середовища є важливою для державної політики, оскільки вона зміщує акцент на поширення інформації та впливає на репутаційний ризик» [121, с. 59].

Крім того, соціальні мережі також уможливають створення нової форми електронної участі — цифрові консультації громадян. Опитування в Instagram Stories, голосування у Facebook-групах, коментарні обговорення — це нові інструменти прямої демократії, які дозволяють депутатам отримувати миттєвий фідбек про стан проблем на вулицях, у дворах, школах, лікарнях, старостатах. Зазначимо, що це суттєво відрізняє сучасну модель самоврядування від традиційної, де більшість рішень ухвалювалися без залучення громади.

Соціальні мережі також сприяють культурі оперативності: люди очікують, що їхній депутат швидко реагуватиме на проблеми. До прикладу, якщо у районі сталася аварія на тепломережі, прорив води чи пожежа, саме сторінка депутата часто стає першим джерелом інформації. Безсумнівно, що це створює високі вимоги до контенту, оскільки він має бути точним, своєчасним, перевіреним та зрозумілим.

На думку сучасних політтехнологів та вчених, важливим аспектом комунікації депутатів у соціальних мережах є зміна балансу між особистим та публічним, що стало однією з ключових ознак цифрової політики.

Відомо, що у класичних моделях політичної комунікації приватна сфера політики значною мірою ігнорувалася аудиторією, тоді як у соціальних мережах межі між професійними та особистими ролями розмивалися. Як зазначали у своїх наукових розвідках українські вчені О. Коцюба, Ю. Ковальчук, М. Стрілець [85; 83; 158], «присутність «людяності» у стрічках депутатів (емоції, родина, спорт, повсякденні ситуації, позалаштункова робота) створює відчуття близькості до виборців, підвищує довіру та зменшує соціальну дистанцію між посадовцями та громадою» [85, с. 141; 83, с. 143-144; 158, с. 168]. Більше того, ця практика особливо важлива для місцевого самоврядування, оскільки виборці очікують від депутатів якісного спілкування «від людини до людини», а не лише офіційних повідомлень.

Нині змінилися і вимоги до самих публікацій. Сучасні комунікаційні стандарти передбачають використання не лише тексту, але й широкого спектру візуальних форматів, насамперед, коротких відео, вертикального контенту, інфографіки, інтерактивних візуальних ефектів тощо. Це відповідає концепції візуальної політичної комунікації, описаної українськими дослідниками Т. Бондаренко та І. Стрельником [26; 157], які неодноразово у своїх працях наголошували, що «візуальні матеріали здатні передавати інформацію швидше й емоційніше, а отже — мобілізувати увагу мешканців до локальних проблем» [26, с. 38-39; 77; 157]. У цьому контексті відеоформати таких соцмереж, як TikTok або Reels, стають ефективним інструментом для пояснення складних інфраструктурних процесів чи демонстрації проведених ремонтних робіт так, щоб це було зрозуміло максимально широкій аудиторії різного віку: молоді, людям старшого віку, батькам із дітьми.

Ще одним важливим аспектом використання соціальних мереж у державній політиці є те, що вони створюють постійне інформаційне поле присутності депутата в житті громади. Навіть якщо виборці не беруть активної участі в обговореннях та не коментують, регулярний перегляд контенту створює ефект «комунікативної близькості». Це підтверджують дослідження українських психологів соціальної поведінки (зокрема, Л. Найдьонової та С. Болтівця [112; 23], які наголошують, що «частота інформаційних контактів підвищує рівень довіри та сприйняття політика як активного та компетентного» [112, с. 99; 23, с. 217].

Необхідно також зауважити, що у контексті місцевого самоврядування, соціальні мережі не лише забезпечують формування зовнішнього іміджу окремого депутата, але й полегшують комунікацію всередині організації. Депутати мають можливість надсилати оперативну інформацію працівникам ОСББ, керівникам навчальних закладів, мешканцям похилого віку, працівникам служб благоустрою та представникам комунальних підприємств. Дослідження цифрової комунікації в українських громадах, яким присвячені роботи, наприклад, І. Лещенко, Г. Шимянської, демонструють, що «соціальні мережі відіграють роль швидкого каналу координації між суб'єктами управлінських процесів» [96, с. 162; 181, с. 32].

Депутати місцевої ради в Україні зазвичай працюють із великою кількістю «дрібних» питань, із-поміж яких можна окреслити такі, як: якість освітлення, прибирання територій, ремонт доріг, озеленення, безпека, облаштування укриттів, питання соціального захисту тощо. Традиційні медіа, орієнтовані на великі новини, здебільшого не висвітлюють такі теми, але саме вони визначають якість життя громади. Тому соцмережі стають майданчиком для комунікації малих історій, які формують відчуття реальної роботи депутата та демонструють практичні результати. Це відповідає концепції мікрополітики, яку розвивають українські дослідники місцевого самоврядування (зокрема М. Пухтинський та А. Жук [68]).

Загалом натепер питання створення цифрового бренду депутата потребує особливої уваги. У сучасній українській політичній комунікації брендинг вже не обмежується слоганами чи політичною символікою. Він також має містити стиль комунікації, регулярність публікацій, емоційний тон, позиціонування себе як експерта в певних сферах (реформи, робота зі школами, інфраструктура, соціальна підтримка). Згідно з дослідженнями українських експертів з комунікацій Ю. Бойко, О. Вертелецької, «цифровий бренд депутата має бути послідовним, візуально впізнаваним та відображати справжні цінності політика». [22, с. 78; 31, с. 144].

Як уже зазначалося вище, роль соціальних мереж у політичній комунікації нерозривно пов'язано з поняттям цифрової публічної сфери, яка є продовженням класичної концепції Ю. Габермаса, відповідно до якої у цифровому вимірі публічна сфера стає фрагментованою, гібридною та багатоплатформною. Українські дослідники С. Кушнар'ов, І. Мартинюк поглибили теорію німецького філософа й соціолога, пристосувавши її до умов диджиталізованого суспільства і показали, що «онлайн-платформи створюють численні центри формування громадської думки, які можуть впливати на рішення місцевої влади швидше, ніж традиційні методи громадських слухань» [105, с. 182-183]. Тобто, можна стверджувати, що соціальні мережі визначають часовий ритм політичних рішень: питання, про які люди активно пишуть, отримують пріоритетні реагування від держслужбовців.

У сучасних умовах не варто ігнорувати і такий суттєвий фактор як комунікаційні ризики в цифровому середовищі. Поширення фейкового контенту, маніпуляції інформацією, емоційна ненависть та організовані атаки на сторінки депутатів добре задокументовані в роботах з української медіаграмотності та цифрової безпеки багатьох провідних учених. Серед них слід назвати наукові доробки Л. Омельченко, В. Горбуліна, О. Резнікова та інших. Усі вони суголосні в тому, що депутат у соціальних мережах «стає об'єктом постійної уваги та критики, а це, звісно, вимагає навичок

кризового спілкування, операційної психологічної стійкості та здатності надавати точні, офіційно збалансовані відповіді» [120, с. 121; 139 с. 192].

Із-поміж ключових ризиків можна вважати появу в коментарях політично мотивованих провокаторів, поширення дезінформації, емоційні конфлікти між мешканцями. Ці загрози можуть спричинити руйнування довіри, якщо політик не здатен швидко взяти ситуацію під контроль. Саме на ці моменти вказують, до прикладу, науковці В. Королько і Н. Панкратова, які впродовж тривалого періоду вивчали саме кризові комунікації. Крім того, вони підкреслювали необхідність вироблення «стандартизованих алгоритмів реагування» [125, с. 75], які передбачали б швидкість, чіткість і відсутність емоційної надмірності.

Крім того, сучасні соціальні мережі також є інструментом цифрової інклюзії в місцевому самоврядуванні України. Це пояснюється тим, що у територіальних громадах проживають люди з різним рівнем медіаграмотності, технічної підготовки та доступу до інформаційних ресурсів. Використовуючи просту мову, зрозумілі візуальні матеріали та покрокові інструкції, депутати мають зробити політичний процес доступним для широкої аудиторії. Саме це відповідає принципам інклюзивного місцевого самоврядування, викладеним у документах Міністерства цифрової трансформації України та Асоціації міст України [179, с. 184-185].

Також з недавніх пір у практиці багатьох українських громад соцмережі стали доповненням до системи електронних звернень. Мешканці нерідко пишуть депутатам у Messenger, Instagram Direct або Telegram для вирішення проблем: прорив труби, відсутність вуличного освітлення, затримка вивезення сміття. Усе це трансформує соцмережі в інструмент оперативного реагування, який доповнює офіційні механізми, але фактично часто працює швидше. Дослідження Інституту місцевого самоврядування, зокрема І. Гринчук, О. Мельниченко [45; 108], у своїх працях

підтверджували, що значна частина оперативних комунальних проблем вирішується саме завдяки цифровим зверненням.

Важливою особливістю сьогодення є формування в соціальних мережах цифрових спільнот району. У роботах Л. Малеса та Г. Денисюка зазначено, що «цифрові спільноти формують нову модель локальної демократії, де ініціатива переходить від інституцій до громадян» [104, с. 165; 57с. 58]. До прикладу, мешканці Подільського району, Левади, Яківців, Ковалівського старостату тощо об'єднані у локальні Facebook-групи, де обговорюють проблеми і звертаються до депутатів. Такі групи стають незалежними майданчиками контролю за владою, а їхня активність часто впливає на пріоритетність реакції депутатів і виконавчих органів.

Окремо варто зупинитися на відеоконтенті, який сьогодні став домінуючим форматом у соцмережах. Так, алгоритми Instagram та TikTok надають перевагу коротким відео з високим динамічним діапазоном, що робить їх одним із найпотужніших інструментів політичного впливу. На думку українських дослідників А. Гірчака і М. Петрика, «відео з робочих місць, перевірок та громадських зборів надають переконливі докази реальної діяльності депутатів» [38, с. 75; 130, с. 87]. Безперечно, це створює ефект свідчення, на відміну від звичайних текстових звітів, які можуть виглядати формальними.

Однією з актуальних галузей досліджень у сфері політичної взаємодії є аналіз того, як різні соціальні мережі формують конкретні комунікаційні ролі депутатів. Відомо, що кожна платформа має свою власну логіку, алгоритми, очікування аудиторії та формати подання інформації, тому ефективна цифрова присутність місцевого депутата передбачає вміння адаптувати повідомлення до мультиплатформного середовища.

Коротко окреслимо основні формати, які використовуються депутатським корпусом на базі соціальних мереж.

Так, Facebook традиційно залишається ключовою платформою для комунікації місцевої влади в Україні насамперед з людьми старшого віку.

Водночас це пояснюється ще й тим, що Facebook має потужні інструменти для текстових повідомлень, аналітики, коментарних дискусій. Передусім для депутатів міських рад Facebook виконує роль цифрового приймального кабінету, де мешканці залишають звернення, просять про допомогу, повідомляють про проблеми у дворі, дорозі чи інфраструктурі. Проведені дослідження низки українських фахівців, зокрема О. Яременка, А. Костюка презентують, що «рівень залученості громадян у публікації депутатів у Facebook на пряму корелює з кількістю розв'язаних питань благоустрою. Коментарі під публікаціями виконують одночасно роль зворотного зв'язку та засобу громадського контролю» [185, с. 132].

Крім того, загальновідомо, що Facebook також доволі часто використовується самими ж депутатами для комунікації з громадськістю: фотозвіти з поїздок, інформація про зустрічі, оперативні звіти про аварії чи ремонти, анонси публічних зборів. Ця соцмережа уможливорює створення повідомлень у вигляді публікацій, які можна закріплювати, редагувати та доповнювати документами. Це платформа для «довгих» публікацій, які пояснюють складні управлінські процеси, що особливо важливо для тем, пов'язаних з роботою комунальних служб, підрядних організацій, теплопостачанням, медициною, освітою тощо.

Instagram, на відміну від Facebook, зорієнтований на візуальний контент, підсилений емоційністю та персоналізацією і більш популярний у молодих людей. Українські дослідження (Л. Чернявська, О. Вознесенська) доводять, що «сторіз як формат комунікації формують ефект «безпосередньої присутності» [174, с. 89-90; 32, с. 124], оскільки дозволяють людям стежити за щоденною діяльністю депутата в режимі реального часу. Це додає прозорості роботі та створює враження постійного руху, динамізму та залученості. «Instagram дуже ефективно візуалізує результати роботи – фотографії ремонтів, заміни лавок, встановлення дитячих майданчиків, зустрічей з людьми» [40, с. 69].

У сучасній практиці місцевої комунікації Instagram також відіграє роль емоційно-іміджевої платформи, яка допомагає показати виборцям людяність депутатів, їхні цінності, трудову етику, участь у громадському житті та позалаштункову діяльність)наприклад, хобі). Це створює потужний контраст з офіційно-бюрократичними каналами інформації, які вважаються як менш активними, так і доволі віддаленими від людей.

Прикметно, що впродовж останніх років TikTok перетворився з платформи для розважального контенту на повноцінний політичний інструмент. Його аудиторія молода, динамічна, але водночас дуже активна, що робить його платформою для пояснення складних питань управління простим способом, поширення відеоформату «до/після», а також сприяє залученню молодих виборців до обговорення місцевих питань. Зокрема, українські дослідники Digital Trends І. Бернацька та М. Шутяк наголошують, що «найефективніші відео в TikTok – це ті, які є простими, чесними та динамічними» [18, с. 91; 182, с. 115-116]. Наприклад, для депутата це може бути демонстрація процесу ремонту у х3-форматі, короткий опис причин затримки робіт, репортажі з конкретних локацій у районі чи старостатах.

Зауважимо, що алгоритми в TikTok посилюють відео, які викликають різні емоції (здивування, радість, гнів та вдячність). Це створює нові можливості для привернення уваги до місцевих проблем, яким раніше бракувало інструментів публічної візуалізації. TikTok дозволяє швидко масштабувати контент до ширших аудиторій, виходячи за межі одного району чи міста, підсилюючи у такий спосіб видимість діяльності депутата в інформаційному просторі.

Із недавніх пір набув популярності YouTube, що залишається платформою для довгоформатного відеоконтенту, а саме: повних репортажів, інтерв'ю, важливих пояснень, відеозаписів масштабних подій чи звітів із засідань міської ради. Так, у своїх дослідженнях українські експерти Т. Нестеренко, О. Кваша неодноразово наголошували, що

YouTube – це «архівна платформа, яка зберігає матеріал протягом тривалого часу, створюючи публічну історію діяльності депутата» [149, с. 168]. У той же час, на відміну від Instagram чи TikTok, YouTube «має високий рівень індексації в пошуку, що робить його джерелом для журналістів, громадських активістів та дослідників місцевої політики» [77, с. 93].

Щодо взаємодії з громадянами, важливо підкреслити, що соціальні мережі здатні формувати не лише канали комунікації, а й нову логіку політичної поведінки. Для депутатського корпусу міської ради цифрова активність стає частиною інституційної відповідальності. Громадяни оцінюють роботу депутата не лише за результатами його діяльності, а й за якістю його комунікації, враховуючи відкритість, своєчасність, відсутність маніпуляцій, регулярність та здатність до переговорів. Передусім усе це змінює саму природу політичного лідерства: воно стає більш горизонтальним, комунікативним та орієнтованим на взаємодію.

Цей факт підтверджується і дослідженнями українських науковців у сфері локальної демократії. Зокрема, цей аспект взаємодії громадян і влади розглядали такі учені, як В. Куйбіда, І. Дробот, О. Адаменко та ін. Усі вони стверджували, що «регулярна присутність депутата на цифрових платформах створює передумови для розвитку довіри та підзвітності, що є нерозривною частиною ефективного місцевого самоврядування» [90, с. 57; 60, с. 221; 7, с. 184]. Якщо раніше довіра базувалася здебільшого на особистих зустрічах, то сьогодні вона формується як через офлайн, так і через соціальні мережі – а інколи саме через цифрові канали створюється основний контакт між громадянами та депутатом.

Дослідники кризових ситуації стверджують, що соціальні мережі також є важливим інструментом для подолання інформаційних криз, оскільки саме у надзвичайних ситуаціях (пожежі, аварії, проблеми з теплопостачанням, загрози безпеці) сторінки депутатів стають швидким каналом для сповіщень. Зокрема, О. Гресс та Е. Лашук наголошують, що «швидкість реагування є важливим фактором довіри, а соціальні мережі

забезпечують це, не маючи редакційного зв'язку між ними. Публікації можуть з'являтися в режимі реального часу, що створює відчуття контролю над ситуацією та професіоналізму в роботі депутатів» [43, с. 95 ; 95, с. 119].

Крім того, соціальні мережі створюють середовище підвищеної вразливості до маніпуляцій. У низці робіт українських фахівців з медіаграмотності, зокрема Н. Ожев'ян та І. Кульчинський, наголошується, що «цифрове середовище сприяє поширенню інформаційних атак та фейкового контенту, які можуть бути спрямовані на конкретних депутатів або рішення міської ради» [118, с. 63; 92, с. 84]. Тому важливо, щоб депутат мав навички фактчекінгу, працював із перевіреними джерелами, надавав посилання на офіційні документи, пояснював контекст та роз'яснював складні управлінські процеси.

Соціальні мережі є важливими і на рівні громади, оскільки формують середовище електронного громадського контролю. Громадяни стають активними спостерігачами за виконанням депутатських повноважень, зокрема: контролюють виконання робіт, підрядників, терміни ремонтів, проведення закупівель, обіцянки щодо благоустрою. Це створює ситуацію, коли депутат мусить бути не лише ефективним управлінцем, але й хорошим комунікатором, здатним пояснити, чому певні процеси тривають довше, які чинники впливають на строки, які об'єктивні причини перешкоджають швидкій реалізації проєктів.

Цифрові мережі створюють також платформу для діалогової демократії, оскільки саме у коментарях відбувається обговорення пропозицій, громадяни висловлюють варіанти власних рішень, змагаються між собою у формі мікродискусій. У цьому процесі депутат виконує роль модератора, який спрямовує обговорення у конструктивне русло. Практичні дії депутатів підтверджують теоретичні набутки низки українських дослідників, зокрема О. Карпенко, Р. Чубатюка, на думку яких «діалогова демократія є одним із найефективніших механізмів формування політичної культури в громадах» [76, с. 201-202].

На прикладі деяких українських міст (Львів, Вінниця, Дніпро, Полтава) можна спостерігати тенденцію до формування депутатських цифрових команд – невеликих робочих груп, які працюють над контентом, зйомкою, модерацією коментарів та опрацюванням звернень. Це свідчить про те, що політична комунікація стала системною діяльністю, а не спонтанним елементом. Сучасним депутатам необхідно мати навички управління процесом комунікації, оскільки їхні сторінки по суті перетворюються на інформаційні платформи громади чи всього регіону.

Отже, соціальні мережі стали фундаментом політичної комунікації в українських громадах. Вони виконують функції публічної звітності, оперативного інформування, мобілізації, репутаційного захисту, діалогової демократії, медіації конфліктів, цифрової інклюзії та стратегічного іміджування.

Крім того, для депутата місцевої ради соціальні мережі стали не просто платформою, а повноцінним інструментом місцевого врядування, який визначає якість його роботи в очах громади.

Саме тому цифрова комунікація сьогодні є невід’ємною частиною професійної компетентності депутата та важливим елементом розвитку локальної демократії в Україні.

1.3. Цифрове документування діяльності депутатів в умовах використання соціальних мереж

Нині вже ні в кого не виникає сумнівів відносно того, що у сучасному інформаційному суспільстві соціальні мережі стали ключовим засобом комунікації, але їхнє значення довгий час обмежувалося тільки особистою взаємодією чи дозвіллям. У XXI столітті в умовах постійно зростаючих вимог до відкритості та підзвітності влади, соціальні платформи стали основним засобом фіксації, обміну та збереження інформації про діяльність публічних осіб. Особливо це стало показовим на прикладі депутатів

місцевих рад, які, на відміну від державних службовців, є безпосередніми представниками громади та діють у чітко визначеному територіальному, соціальному та політичному середовищі. У цьому контексті діяльність депутата місцевого самоврядування передусім пов'язана з його здатністю спілкуватися, звітувати, пояснювати, демонструвати свою роботу та обґрунтовувати власні рішення. Крім того, сучасні цифрові платформи не лише забезпечують швидкий доступ до інформації, але й створюють новий формат документації, який охоплює набагато ширший її спектр, ніж традиційні механізми діловодства.

На думку дослідників, теоретичним підґрунтям розгляду соціальних мереж у контексті документознавства є еволюція самого поняття «документ».

Відомо, що класична українська школа документознавства розглядає документ «як матеріальний об'єкт, що містить інформацію, записану на носії та підпорядковується вимогам законодавства» [1]. Цей підхід сягає епохи паперових записів, коли документи мали фізичну форму, чіткі структурні елементи та проходили регламентовані процеси створення, реєстрації та зберігання. Однак, починаючи з 1990-х років, і особливо у 2000-х та 2010-х роках, відбувається цифрова трансформація в процесі документування. В українських та європейських дослідженнях все частіше з'являється ідея про те, що «документ може існувати поза межами матеріального носія, оскільки ключовим елементом документа є не його форма, а записана інформація, її автентичність, цілісність та можливість повторного використання за потреби» [117; с. 34].

Важливо наголосити, що соціальні мережі з-поміж своїх основних функцій виконують ще й функцію документування поточної роботи, оскільки вони зручні й доступні широкому колу.

Варто також пам'ятати, що головна їх документальна цінність полягає у специфічних властивостях цифрового середовища. Окреслимо ці найважливіші чинники.

По-перше, інформація в соціальних мережах автоматично фіксується, що унеможливорює повне видалення слідів активності, оскільки дані можуть бути кешовані, зберігатися на хмарних серверах, індексовані пошуковими системами або копіюються іншими користувачами. Це створює ефект незворотності інформації, «наближаючи вміст соціальних мереж до властивостей офіційних документів, які неможливо змінити без належного оформлення та реєстрації» [169, с. 174].

По-друге, соціальні мережі забезпечують прозорість та колективну верифікацію даних. До прикладу, якщо депутат публікує звіт про виконану роботу, мешканці району чи громади можуть одразу оцінити його достовірність, підтвердити або спростувати подію, а також надати власні докази чи уточнення. Кожна така взаємодія залишається у відкритому доступі, створюючи багаторівневий артефакт публічної комунікації. Науковці визначають це як «соціальний шар документа», тобто, «контекст, у якому представлена інформація, разом з реакціями, інтерпретаціями та обговореннями, що її супроводжують» [196, с. 458]. Зауважимо, що у традиційних документах цей елемент відсутній.

По-третє, соціальні мережі суттєво розширюють межі документування. Якщо офіційні документи документують лише результати діяльності (рішення, протоколи, відповіді на скарги), то соціальні мережі безпосередньо фіксують сам процес діяльності, тобто конкретні кроки депутата: виїзди на об'єкти, зустрічі з людьми, перевірки роботи підрядників, інспекції благоустрою, участь у комітетах, діяльність у територіальних округах тощо. Наприклад, депутат може оприязити відеозаписи дорожніх перевірок, фото з місця аварійної ситуації чи повідомлення щодо оперативного реагування на скарги громадян. Звісно, що такий матеріал не має аналогів у паперовому документуванні, але він несе колосальну доказову цінність, оскільки демонструє реальний стан справ у режимі «тут і зараз».

По-четверте, значущу роль натеper має візуальний контент. У документознавстві теж існує поняття «візуальний документа», яке охоплює «фотографії, відео, графіку та інші візуальні матеріали, що мають інформативну та доказову цінність» [117, с. 58-59]. У діяльності депутата такі матеріали часто є значно переконливішими, ніж звичайна усна інформація. Публікації в мережі про встановлення лавок, ремонт освітлення, ремонт теплових мереж, благоустрій дворів чи організацію заходів для дітей тощо – усе це є одночасно як інформацією, так і візуальним документом. Саме тому соціальні мережі дедалі частіше розглядаються як середовище, в якому візуальні документи накопичуються природним чином, формуючи неформальний архів життя громади.

По-п'яте, структурування контенту за допомогою хештегів, плейлистів, тематичних рубрик та алгоритмічних рекомендацій також створює нові можливості документування. Соціальні мережі дозволяють впорядковувати інформацію за темами («благоустрій Подільського району», «інспекція старостатів», «освітні заклади», «ремонти доріг», «робота з мешканцями» тощо). Така структуризація «не лише полегшує навігацію для користувачів, а й створює логічні інформаційні масиви, які фактично виконують функції тематичних справ, що традиційно формувалися у діловодстві» [116, с. 99].

На наше переконання, ще один важливий аспект полягає в тому, що соціальні мережі створюють публічний тиск на суб'єкта владних повноважень. Документ, який існує у відкритому цифровому середовищі, стає фактором соціальної відповідальності. Якщо депутат декларує певні наміри, але не реалізує їх, це фіксується у цифровому архіві. Якщо він оприлюднює інформацію про початок робіт, громада очікує на подальші оновлення. Так формується своєрідна «цифрова траєкторія діяльності», тобто, послідовність зафіксованих дій, де кожен наступний елемент логічно впливає з попереднього. Це робить процес управління більш прозорим, структурованим і прогнозованим.

Усе зазначене вище дає змогу стверджувати, що соціальні мережі виконують функцію квазі-документального середовища, яке хоча і не відповідає всім юридичним вимогам офіційного документа, проте фактично фіксує набагато більший обсяг інформації щодо діяльності депутата, ніж традиційні механізми звітності. Зокрема, у низці досліджень підкреслюється, що «соцмережевий контент може використовуватися як допоміжне джерело під час підготовки офіційних звітів, аналізу ефективності депутатської діяльності, формування аналітичних довідок та проведення журналістських розслідувань» [198, с. 292].

Продовжуючи аналіз соціальних мереж як інструменту електронного документування діяльності депутата, необхідно звернути увагу на те, що їхнє функціонування відбувається у межах ширших трансформацій публічного управління, пов'язаних із цифровізацією, відкритістю влади та зміною моделей комунікації між представниками органів місцевого самоврядування і громадою. У сучасних наукових дослідженнях дедалі частіше наголошується, що «цифрові платформи не лише спрощують передачу інформації, а й формують нову логіку фіксації управлінської діяльності, де документ перестає бути виключно результатом бюрократичної процедури і набуває рис динамічного, процесуального явища» [14, с. 291; 55, с. 23].

У контексті діяльності депутата міської ради соціальні мережі слугують середовищем, у якому документування відбувається безперервно, оскільки виконання депутатських повноважень має мати обов'язкове підтвердження. Кожен пост про зустріч з громадянами, кожне відео з робочої поїздки, кожен пост про вирішення проблем щодо покращення будь-якого питання «створює інформаційний масив, що відображає реальний перебіг управлінських процесів у громаді» [84, с. 211]. На відміну від офіційних звітів, які часто носять узагальнений характер та не відображають усіх етапів діяльності, «контент у соціальних мережах

дозволяє простежити логіку дій депутата, їхню послідовність та причинно-наслідкові зв'язки» [124, с. 156].

Особливої уваги заслуговує той факт, що соціальні мережі створюють умови для фіксації не лише формальних аспектів діяльності, а й неформальних комунікацій, які раніше залишалися поза межами документування. Відповіді депутата на коментарі громадян, пояснення позиції щодо спірних питань, реакції на критику або зауваження – усе це формує «важливий пласт інформації, який характеризує стиль управління, рівень відкритості та комунікативної культури посадової особи» [148, с. 184; 198, с. 251]. У документознавчому вимірі такі матеріали можуть розглядатися як електронні комунікативні документи, що доповнюють традиційні форми фіксації управлінської діяльності.

Важливо також підкреслити, що сучасні соціальні мережі змінюють саму природу підзвітності депутата перед громадою. Якщо раніше звітування було переважно формальним і здійснювалося у визначені нормативними актами терміни, то «в цифровому середовищі звітування набуває характеру постійного» [95, с. 193]. Кожна публікація у Facebook, Instagram, TikTok чи YouTube фактично виконує функцію мікрозвіту, який «доступний широкому колу користувачів і зберігається в цифровому форматі впродовж тривалого часу» [181, с. 162]. Це формує новий тип взаємодії між депутатом та громадою, заснований на принципі постійної доступності до інформації та безперервної інформаційної присутності держслужбовця у зв'язках зі своїми виборцями.

Науковці зазначають, що така модель підзвітності сприяє зростанню рівня довіри до органів місцевого самоврядування, оскільки громадяни «мають можливість самостійно відстежувати діяльність свого представника, а не покладатися виключно на офіційні документи або опосередковану інформацію зі ЗМІ» [72, с. 48; 166, с. 79]. Водночас соціальні мережі створюють і додаткові ризики, пов'язані з фрагментарністю інформації, можливістю маніпуляцій та селективного

висвітлення подій. Однак навіть за наявності таких ризиків соцмережевий контент залишається важливим джерелом для аналізу діяльності депутата, оскільки «дозволяє реконструювати інформаційну картину значно повніше, ніж це можливо на основі офіційних звітів» [180, с. 94].

У сучасних реаліях окремого аналізу потребує питання автентичності та достовірності інформації, що поширюється у соціальних мережах. Відомо, що у документознавстві автентичність документа визначається як «відповідність його змісту первинному джерелу та відсутність несанкціонованих змін» [42, с. 126]. Щодо соціальних мереж автентичність забезпечується кількома технічними та соціальними факторами, з-поміж яких вагомими є «метадані, публічність контенту та можливість колективної перевірки інформації користувачами» [139, с. 192]. Якщо депутат публікує інформацію щодо виконаної роботи або анонс про заплановані заходи, члени громади можуть швидко перевірити її відповідність реальному стану речей, що, безумовно, зменшує ризик поширення недостовірних даних.

Крім того, соціальні мережі уможливають забезпечувати фіксацію часових параметрів діяльності депутата, що є надзвичайно важливим для аналізу ефективності управлінських рішень. Дата і час публікації дозволяють визначити «наскільки оперативно депутат реагує на звернення громадян, як швидко вирішуються проблемні питання, скільки часу минає між виявленням проблеми та її практичним вирішенням» [103, с. 22; 189, с. 488]. У традиційних документах така інформація часто є прихованою або недоступною для широкого загалу, тоді як у соціальних мережах вона є відкритою і легко відтворюваною.

Не менш важливим є і візуальний компонент соцмережевого документування. Підкреслимо, що фотографії та відеозаписи, які супроводжують дописи депутата, виконують головно «функцію візуальних документів, що мають високу доказову цінність» [188, с. 68]. У наукових працях українських і зарубіжних дослідників наголошується, що «візуальна

інформація сприймається аудиторією як більш переконлива і достовірна порівняно з текстовими описами» [192, с. 203]. Саме тому публікації з фото- та відеоматеріалами відіграють ключову роль у формуванні уявлення громади щодо реальної діяльності депутата та результати його роботи.

Соціальні мережі також створюють умови для формування цифрового архіву депутатської діяльності. Хоча такі архіви не мають офіційного статусу, вони містять значний обсяг інформації, яка може бути використана для підготовки аналітичних матеріалів, досліджень, звітів та наукових робіт [137, с. 151]. Послідовність публікацій, коментарів та реакцій користувачів дозволяє відтворити хронологію подій, простежити еволюцію управлінських рішень та оцінити їхній суспільний резонанс. Таким чином, соцмережі фактично виконують функцію неформального електронного архіву, який доповнює традиційні системи діловодства органів місцевого самоврядування.

Ще одна перевага соцмереж полягає в тому, що їх можна використовувати для створення цифрових архівів парламентської діяльності. Хоча такі сховища не мають офіційного статусу, «вони містять багато детальної інформації, яку можна використовувати для підготовки аналітичних матеріалів, досліджень, звітів та наукових праць» [137, с. 14]. Послідовність публікацій, коментарів та реакцій користувачів дозволяє реконструювати хронологію подій, відстежувати еволюцію управлінських рішень та оцінювати їхній суспільний резонанс. Тобто, соціальні мережі власне слугують неформальним електронним архівом, що доповнює традиційну систему управління діловодством місцевих органів влади.

Водночас важливо зазначити, що використання соціальних мереж як інструменту документування потребує усвідомленого та системного підходу з боку самого депутата. Безладні, «нерегулярні або несистематизовані публікації знижують аналітичну цінність такого контенту і ускладнюють його використання як джерела інформації» [164, с. 173]. Натомість, послідовна комунікаційна стратегія, зорієнтована на

регулярне інформування громадян щодо основних напрямків діяльності, і дозволяє соціальним мережам стати ефективним інструментом документування процесів управління.

Отже, соціальні мережі в діяльності депутата міської ради виступають не лише каналом комунікації, а й «складним багаторівневим механізмом електронного документування, який поєднує у собі інформаційну, комунікативну, архівну та аналітичну функції» [78, с. 151; 187, с. 213-214]. Їхнє значення зростає в умовах підвищення вимог до відкритості та прозорості влади, а також у контексті формування цифрової культури управління на місцевому рівні.

Продовжуючи аналіз соціальних мереж як інструменту електронного документування діяльності депутата, на нашу думку, доцільно зосередитися на специфіці окремих платформ щодо формування власної моделі комунікації, збереження та репрезентації інформації, які використовуються різними представниками влади, і коротко схарактеризувати ці формати.

У наукових дослідженнях зазначається, що «цифрове документування не є універсальним процесом, а значною мірою залежить від архітектури платформи, її функціональних можливостей, алгоритмічної логіки та комунікативних практик користувачів» [34, с. 261; 89, с. 134]. Саме тому діяльність депутата у різних соціальних мережах утворює не єдиний масив однорідних документів, а комплексну систему цифрових джерел, кожне з яких виконує окрему функцію у процесі фіксації управлінської діяльності.

Так, у цьому контексті Facebook традиційно вважається платформою, яка найбільш наближена до формату публічного щоденника діяльності депутата. Українські дослідники неодноразово підкреслювали, що Facebook «дозволяє створити комплексний інформаційний простір, поєднуючи текстові звіти, фотодокументи, відеоматеріали та детальні обговорення в коментарях» [66, с. 73-74; 145, с. 68]. Такий формат є привабливим для депутатів місцевих рад, оскільки основною аудиторією тут становлять

мешканці громади, активні громадяни, представники місцевих ініціатив, журналісти. У документознавчому вимірі Facebook-публікації «можуть розглядатися як електронні інформаційні документи публічного характеру, що фіксують події, рішення, реакції та позицію депутата впродовж конкретного часового періоду» [195, с. 157].

Як уже зазначалося, однією з особливостей Facebook є можливість збереження хронологічної послідовності діяльності. «Стрічка дописів формує безперервний часовий ряд, який дозволяє відстежувати еволюцію депутатської роботи, зміни пріоритетів, повторюваність проблемних питань та ступінь їх вирішення» [194, с. 271]. Крім того, наявність функції пошуку та фільтрації дописів за датами чи ключовими словами підсилює архівну цінність цієї платформи. Науковці і медійники завжди підкреслюють, що «Facebook-сторінки публічних осіб можуть використовуватися як допоміжне джерело під час реконструкції управлінських процесів на місцевому рівні» [199].

Інша популярна соцмережа Instagram, на відміну від Facebook, зосереджується передусім на візуальній репрезентації діяльності. У цьому випадку документування здійснюється через фотографії, короткі відео та сторіз, які фіксують різні види роботи депутата. Українські та зарубіжні науковці звертають увагу на те, що «візуальні платформи створюють інший вид документування — емоційно насичений, фрагментарний, але водночас надзвичайно переконливий» [188, с. 192; 198, с. 237]. Загалом, для депутата міської ради Instagram стає інструментом демонстрації своєї присутності в житті громади: участь у заходах, зустрічі з людьми, відрядження, робочі поїздки з метою інспекції територій.

Ще один важливий момент. З погляду документознавства, Instagram-контент «можна розглядати як сукупність візуальних документів, що мають обмежений текстовий супровід, але високу символічну та доказову цінність» [192, с. 74]. Навіть короткий підпис під фотографією може слугувати реквізитом, що пояснює зміст зображення, висвітлюючи місце,

подію чи проблему. Особливу увагу слід приділяти stories, які «формально мають тимчасовий характер, але можуть бути збережені як «актуальні», тим самим перетворюючись на тематичні колекції цифрових документів» [107, с. 215]. Така практика дозволяє структурувати діяльність депутатів відповідно до напрямку благоустрій, зустрічі, інспекції, робота зі старостатами) і створювати зручну навігацію для аудиторії.

Зі свого боку, TikTok як платформа для коротких відео, формує принципово інший формат документування, зорієнтований на динаміку, лаконічність і швидке сприйняття інформації. У наукових дослідженнях TikTok часто розглядається як «інструмент популяризації політичного контенту» [158, с. 47], проте з документознавчого погляду, «він також виконує функцію фіксації окремих моментів діяльності» [197, с. 33]. Для депутата міської ради TikTok можна вважати д ідеальним інструментом фіксації коротких епізодів роботи, зокрема: коментар з місця події, реакція на проблему, пояснення рішення або звернення до громади.

Хоча такі відео не містять розгорнутої інформації, їхня цінність полягає у безпосередності та автентичності. Відеозапис, зроблений на місці події без складного монтажу, «сприймається аудиторією як більш щирий і достовірний» [194, с. 256]. У документальному сенсі TikTok-контент можна потрактовувати як мікродокументи, що фіксують окремі управлінські дії або реакції депутата. Сукупність їх формує додатковий шар цифрового архіву, який доповнює більш формалізовані матеріали з інших платформ.

Слід зазначити, що YouTube обіймає унікальне місце в системі соціальних мереж, оскільки поєднує риси платформи для публічних виступів, відеоархіву та каналу для довготривалого зберігання інформації. На відміну від TikTok чи Instagram, YouTube уможлиблює публікацію довших відео, які «можуть містити детальні звіти, записи зустрічей з громадянами, відеозвернення, коментарі щодо поточних подій або записи роботи парламентських комітетів» [198, с. 299-300]. У документознавчому

вимірі такі відео можуть розглядатися як аудіовізуальні документи з високим рівнем інформативності та аналітичної цінності.

Українські дослідники підкреслюють, що нині такі відеодокументи «відіграють дедалі важливішу роль у фіксації публічної діяльності, оскільки вони дозволяють зберегти не лише зміст, а й форму комунікації: інтонацію, невербальні жести, реакцію аудиторії» [193, с. 59]. Прикметно, що для депутата місцевої ради YouTube може виконувати функцію відкритого відеоархіву, де послідовно накопичуються матеріали, що відображають його діяльність протягом тривалого періоду. Такий архів є цінним джерелом для подальшого аналізу, зокрема у межах наукових досліджень.

Як уже зазначалося вище, зараз поширюється тенденція до одночасного використання кількох соціальних платформ з метою створення ефекту мультимедіального документування. На практиці це означає, що інформація про одну й ту саму подію може бути зафіксованою в різних форматах, а саме: «текстовий пост у Facebook, фото в Instagram, короткий відеоролик у TikTok та довший відеорепортаж на YouTube» [1]. У сукупності всі ці матеріали створюють багаторівневий цифровий документ, який «за інформативністю перевершує будь-який окремий офіційний» [197, с. 197]. Саме така мультиформатність є характерною рисою сучасного електронного документування діяльності депутата.

У цьому контексті доречно підкреслити, що соціальні мережі «не замінюють традиційні форми діловодства, а доповнюють їх, розширюючи інформаційне поле діяльності органів місцевого самоврядування» [54, с. 93]. Документування у соцмережах має «переважно публічний і комунікативний характер, однак саме воно формує уявлення громади про реальну роботу депутата» [124, с. 195-196]. Для дослідника така інформація є надзвичайно цінною, оскільки дозволяє поєднати формальні документи з живими свідченнями управлінських процесів.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що соціальні мережі формують складну систему електронного документування діяльності

депутата міської ради, у межах якої кожна популярна платформа виконує власну функцію.

Facebook забезпечує «текстово-аналітичну фіксацію діяльності, Instagram – візуальну репрезентацію, TikTok – оперативну реакцію та динаміку, YouTube — глибоке відеодокументування та архівування» [145, с. 70; 193, с. 117]. Саме така комплексність створює передумови для подальшого емпіричного аналізу діяльності конкретного депутата у соціальних мережах, який буде здійснений у третьому розділі магістерської роботи.

Отже, осмислення соціальних мереж як інструменту цифрового документування з теоретичного погляду дозволяє сформувати методологічну основу для практичного дослідження. Воно дає змогу визначити критерії відбору матеріалів, принципи аналізу контенту та підходи до оцінювання ефективності цифрової комунікації депутата з громадою, що є необхідною передумовою для подальшого комплексного аналізу його діяльності у соціальних мережах.

РОЗДІЛ 2. Соціальні платформи у практиці інформування громадськості щодо роботи депутатів Полтавської міської ради

2.1. Стратегічні цілі, завдання та особливості аудиторії публічної комунікації депутата

Комунікаційна діяльність депутата органу місцевого самоврядування в соціальних мережах є складним багатоетапним процесом, що поєднує елементи інформаційної політики, публічного управління та соціальної комунікації. У науковому дискурсі неодноразово наголошувалося, що «ефективність впровадження принципів інформаційної відкритості та прозорості влади значною мірою залежить від чіткого визначення цілей та завдань публічної комунікації» [9, с. 278-279], а також від «усвідомлення особливостей цільової аудиторії, з якою представник влади взаємодіє в цифровому середовищі [43, с. 49; 90, с. 27].

Цілі комунікації депутата в соціальних мережах формуються як нормативними вимогами, так і суспільними очікуваннями щодо діяльності органів місцевого самоврядування. Згідно з українським законодавством, «обов'язок депутатів забезпечувати зв'язок з виборцями, інформувати їх про свою діяльність та сприяти участі громадян у вирішенні питань місцевого значення» [4], [5]. У цифрову епоху ці вимоги дедалі більше трансформуються у «необхідність системної присутності у соціальних мережах як каналу постійної публічної комунікації» [41, с. 116; 141, с. 114].

У наукових працях комунікаційні цілі діяльності представників місцевої влади у соціальних мережах зазвичай поділяються на стратегічні та тактичні [58, с. 35; 150, с. 48].

До стратегічних цілей належить, насамперед, «формування довіри до депутата як представника регіональної громади, забезпечення постійної відкритості інформації, підтримку прозорості в управлінських процесах та сприяння розвитку громадянської активності» [75, с. 48]. Ці цілі мають

довгостроковий характер і визначають загальну логіку комунікаційної діяльності.

Тактичні цілі комунікації в соціальних мережах пов'язані «з оперативним інформуванням громадян про поточну діяльність депутата, реагуванням на запити мешканців, поясненням конкретних рішень та дій органів місцевого самоврядування» [156, с. 57]. У цьому контексті соціальні мережі виступають «інструментом швидкої адаптації комунікації до актуального порядку денного громади, що є особливо важливим у ситуаціях криз, конфліктів або суспільної напруги» [141, с. 114; 197, с. 201].

Однією з ключових цілей комунікації депутата у соціальних мережах є інформування виборців про виконання представницьких і контрольних функцій. Дослідники зазначають, що «регулярне інформування щодо участі у засіданнях ради, роботі комісій, зустрічах з мешканцями громади та вирішенні локальних проблем сприяє підвищенню рівня довіри до органів місцевого самоврядування» [41, с. 115; 115, с. 74]. У цьому випадку соціальні мережі доповнюють офіційні канали інформування, забезпечуючи більшу оперативність та доступність інформації.

Водночас сучасні підходи до публічної комунікації наголошують на тому, що «надання інформації не повинно бути єдиною метою діяльності депутатів у соціальних мережах» [90, с. 27; 172, с. 169]. Важливим завданням є формування простору для зворотного зв'язку, який має бути між громадянами і владою, участі громадськості у публічному обговоренні питань місцевого значення. Саме соціальні мережі і «сприяють досягненню цієї мети завдяки можливості коментування, опитувань, публічних обговорень та інших інтерактивних форматів» [150, с. 168].

Окремим напрямом комунікаційної діяльності депутата у соціальних мережах є пояснення управлінських рішень та роз'яснення складних аспектів діяльності органів місцевого самоврядування. У науковій літературі підкреслюється, що «відсутність зрозумілих пояснень рішень влади є однією з причин зростання недовіри та поширення дезінформації у

суспільстві» [75, с. 44]. Соціальні мережі покликані «адаптувати офіційну інформацію до сприйняття широкої аудиторії, що сприяє підвищенню прозорості влади» [85, с. 156; 194, с. 69].

Завдання комунікації депутата у соціальних мережах насамперед тісно узгоджені із визначеними цілями та охоплюють як змістовні, так і організаційні аспекти. Так, до змістовних завдань належить «творення інформаційного порядку денного, що відображає актуальні потреби місцевої громади та пріоритети місцевого розвитку» [58, с. 237]. Відповідно організаційні включають «планування контенту, вибір формату подання інформації, регулярність публікацій та координацію комунікації на різних платформах» [141, с. 114; 183, с. 23].

Дослідники наголошують, що «відсутність чітко сформульованих завдань комунікації у соціальних мережах призводить до фрагментарності інформаційної діяльності та зниження її ефективності» [44, с. 38; 59, с. 48]. У такому випадку присутність депутата у цифровому середовищі набуває хаотичного характеру, що, безперечно, негативно впливає на сприйняття відкритості та прозорості влади громадянами.

Тобто, цілі та завдання комунікації депутата міської ради у соціальних мережах слід розглядати як системний комплекс, спрямований на забезпечення інформаційної відкритості, підзвітності та залучення громадян до процесів місцевого самоврядування. Їх реалізація головно «потребує усвідомленого підходу до організації публічної комунікації та врахування специфіки цифрового середовища» [124, с. 119].

У нашому дослідженні вже неодноразово підкреслювалося, що одним із ключових елементів ефективної комунікаційної діяльності депутата міської ради у соціальних мережах є визначення та аналіз аудиторії. Ця думка стверджується і в численних наукових дослідженнях у сфері соціальних комунікацій. Зокрема вчені звертають увагу на той факт, що «саме адекватне розуміння структури, очікувань та поведінкових характеристик аудиторії дозволяє забезпечити результативність

інформаційної політики органів місцевого самоврядування» [21, с. 92; 71, с. 27]. Слід пам'ятати, що у цифровому середовищі аудиторія перестає бути однорідною масою та набуває рис динамічної, багаторівневої спільноти, що взаємодіє з владою у різних форматах і на різних платформах.

Важливо також розуміти, що аудиторія комунікацій депутата міської ради в соціальних мережах формується на перетині територіального, соціального та комунікаційного вимірів. Основу цієї аудиторії переважно становлять мешканці відповідної територіальної громади, зокрема виборці депутата, однак «у цифровому просторі межі локальності суттєво розширюються» [35, с. 53]. Безперечно, що інтернет-публікації депутата також можуть бути доступні мешканцям інших районів міста, представникам громадських організацій, журналістам, експертній спільноті, а також потенційним стейкхолдерам місцевого розвитку. Цей чинник зумовлює «необхідність врахування різних рівнів сприйняття і розуміння інформації та різноманітних мотивацій взаємодії з контентом» [116, с. 182; 134; с. 278].

Науковці суголосні в тому, що аудиторії публічної комунікації органів місцевого самоврядування, зазвичай, поділяють на первинні та вторинні [59; с. 88; 89, с. 89]. Так, первинна аудиторія має у своєму складі безпосередніх мешканців територіальної громади, які зацікавлені у вирішенні місцевих проблем, доступі до комунальних послуг, благоустрою, соціальної інфраструктури та якості місцевого самоврядування. Саме ця група є «основним адресатом інформаційних повідомлень депутатів» і, водночас, «головним суб'єктом зворотного зв'язку» [33, с. 265].

Вторинна ж аудиторія охоплює представників місцевих медіа, громадських активістів, експертів у сфері публічного управління, а також політичних діячів, які «використовують інформацію із соціальних мереж депутатів як джерело для подальшого аналізу, поширення чи критичної оцінки» [71, с. 28; 147, с. 94]. Для цієї аудиторії важливими є не лише факти

діяльності, а й спосіб їх подання, аргументація та відповідність заявлених і здійснених дій принципам відкритості та законності.

Істотним чинником у характеристиці аудиторії депутатів є її внутрішня диференціація за соціально-демографічними ознаками. Звісно, що люди різного віку неоднаково «сприймають інформацію та надають перевагу різним форматам контенту» [35, с. 50; 161, с. 24]. Старші вікові групи, головню, орієнтуються «на текстову інформацію, офіційні повідомлення, тоді як молодша аудиторія активніше реагує на візуальний, динамічний та персоналізований контент» [134, с. 289; 177, с. 63].

У цьому контексті онлайн-платформи дозволяють депутатам адаптувати комунікації до специфіки різних сегментів аудиторії навіть без втрати єдності інформаційного меседжу. До діла, саме така адаптація узгоджується з «концепцією таргетованої публічної комунікації, яка передбачає врахування комунікативних очікувань та цифрових практик різних соціальних груп» [116, с. 203]. Водночас науковці застерігають від надмірної фрагментації комунікацій, яка може призвести «до втрати цілісності іміджу публічної особи та зниження рівня довіри» [47, с. 147].

Крім того, важливим аспектом аналізу аудиторії є рівень її активності та залучення до комунікаційного процесу. У сучасних дослідженнях широко використовується термін «активна аудиторія», тобто. Така спільнота, яка не просто отримує інформацію та задовольняється нею, а й «активно взаємодіє з нею через коментарі, інтерпретації та участь в обговореннях» [109, с. 119; 116, с. 252]. Ось така аудиторія і є вагомим джерелом такого зворотного зв'язку, що дозволяє депутатаві «своєчасно реагувати на проблеми громади та коригувати свою діяльність» [33, с. 325; 89, с. 135].

Однак, значну частину підписників становить пасивна аудиторія, яка споживає інформацію без активної взаємодії. Науковці у своїх роботах неодноразово підкреслювали, що «пасивність не слід розглядати як відсутність інтересу, оскільки навіть перегляд контенту формує уявлення щодо діяльності депутата та впливає на рівень довіри до органів місцевого

самоврядування» [59, с. 195; 147, с. 142]. З огляду на це, комунікаційна стратегія повинна бути спрямована як на стимулювання активної участі, так і на забезпечення зрозумілого та доступного інформування для пасивної аудиторії.

Окрему вагу в наукових дослідженнях сьогодення приділено проблемам очікувань аудиторії щодо спілкування з державними службовцями в соціальних мережах. Насамперед громадяни очікують не тільки «регулярної інформації, але й відкритості до діалогу, готовності відповідати на запитання та виявлення і визнання різних проблем» [3]. На жаль, у реальному житті можна спостерігати невідповідність між очікуваннями аудиторії та фактичною практикою комунікації, що, зазвичай, «спричинює зниження довіри та зростання критичних настроїв у цифровому середовищі» [134, с. 273].

Відповідно до даних цього глибокого аналізу, можна узагальнити, що аудиторія комунікації депутата міської ради у соціальних мережах є складною, багаторівневою та динамічною. Її ефективне використання потребує «поєднання аналітичного підходу, знання соціально-комунікаційних особливостей цифрового середовища та розуміння локального контексту діяльності органів місцевого самоврядування» [35, с. 51]. Саме на цьому підґрунті формується можливість для реалізації цілей і завдань публічної комунікації, які будуть конкретизовані у наступній частині розділу.

Важливо підкреслити, що поєднання таких чинників, як чітко визначені цілі, системи завдань та продуманий підхід до аналізу аудиторії уможливорює побудову ефективної моделі комунікації депутата місцевої ради в соціальних мережах. У наукових дослідженнях у сфері публічного управління та соціальних комунікацій наголошується, що «саме узгодженість цих елементів забезпечує стійкість та результативність цифрової присутності представника органу місцевого самоврядування» [116; с. 187]. І навпаки, «відсутність системного підходу призводить до

фрагментарності комунікації, втрати довіри та зниження рівня залученості громадян до процесів місцевого управління» [35, с. 102].

Слід акцентувати, що в умовах сучасного інформаційного суспільства цілі комунікації депутатів у соціальних мережах не можуть обмежуватися виключно інформацією. Як уже зазначалося, таке спілкування має «комплексний характер і охоплює забезпечення відкритості діяльності, формування діалогу з громадою, стимулювання громадянської участі та створення умов для публічного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування» [59, с. 175; 3; 109, с. 117]. Такий підхід відповідає принципам електронної демократії та відкритого урядування, які «передбачають активну участь громадян у прийнятті рішень та постійний зворотний зв'язок між владою та суспільством» [116, с. 213].

Також нагадаємо, що завдання комунікації депутата у соціальних мережах логічно впливають із визначених цілей і конкретизують їх у практичній площині. До них належить «регулярне та системне інформування про діяльність, адаптація складної управлінської інформації до сприйняття широкої аудиторії, забезпечення можливості для зворотного зв'язку та оперативного реагування на запити мешканців громади» [33, с. 311; 89, с. 147; 147, с. 84]. До надважливого завдання слід віднести і формування єдиного інформаційного нарративу, який дозволяє громадянам «цілісно сприймати діяльність депутата у межах загальної політики органів місцевого самоврядування» [47, с. 235].

Безперечно, що значущу роль у реалізації цих завдань відіграють соціальні мережі як багатофункціональні платформи публічної комунікації. Кожна з них має «власну аудиторну структуру, форматні обмеження та комунікаційні можливості, що зумовлює необхідність диференційованого підходу до подання інформації» [109, с. 117; 161, с. 24]. Водночас, як підкреслюють українські та зарубіжні дослідники, незалежно від платформи, «комунікація депутата повинна зберігати єдність змісту та

відповідати принципам достовірності, прозорості та відповідальності» [35, с. 51].

Необхідно також пам'ятати, що аудиторія комунікації депутата у соціальних мережах виступає не лише адресатом інформації, але й активним учасником комунікаційного процесу. Саме «через коментарі, реакції та поширення контенту громадяни фактично стають співтворцями інформаційного простору місцевого самоврядування» [116, с. 211]. У цьому сенсі соціальні мережі «формують новий тип публічної взаємодії, у якій межі між суб'єктом і об'єктом комунікації є значною мірою умовними» [145, с. 69].

Ще одним важливим аспектом є різний рівень готовності аудиторії до взаємодії з урядовцями в цифровому середовищі. Адже відомо, що деякі громадяни використовують соціальні мережі як інструмент впливу на місцеву політику, інші ж обмежуються «пасивним споживанням інформації» [59, с. 168]. Це зумовлює необхідність «багатоканального та інклюзивного підходу до комунікації, який дозволяє враховувати потреби різних груп населення та не обмежувати доступ до інформації лише найактивнішим користувачам» [3; 109, с. 114].

У цьому контексті соціальні мережі поступово перетворюються на важливий інструмент формування публічної підзвітності депутата. Регулярна присутність у цифровому середовищі, публікація звітів, реагування на звернення та пояснення рішень «створює набір цифрових слідів діяльності, які громадяни можуть використовувати для оцінювання ефективності роботи певного представника влади» [33, с. 315; 89, с. 52].

З огляду на це, цілі, завдання та аудиторія комунікації депутата міської ради у соціальних мережах мають розглядатися як взаємопов'язані складові єдиної комунікаційної стратегії. Саме їх узгодженість «дозволяє забезпечити інформаційну відкритість, підвищити рівень довіри до органів місцевого самоврядування та створити умови для активної участі громадян у житті територіальної громади» [116, с. 233].

Водночас теоретичний аналіз важливих чинників комунікації депутата в інтернет-мережах в межах підрозділу створює необхідне підґрунтя для подальшого емпіричного дослідження цього питання. У розділі 3 кваліфікаційної роботи буде здійснено практичний аналіз комунікаційної діяльності депутата Полтавської міської ради у соціальних мережах з урахуванням визначених цілей, завдань та характеристик аудиторії, що «дозволить оцінити рівень реалізації принципів інформаційної відкритості та прозорості у конкретному локальному контексті» [147, с. 194].

2.2. Реалізація принципів інформаційної відкритості та прозорості влади у цифровому комунікаційному середовищі

Прикметно, що у сучасних демократичних країнах відкритість та прозорість інформації про діяльність органів державної влади розглядаються як фундаментальні принципи належного управління, що визначають «рівень довіри громадян до державних інституцій, ефективність управлінських рішень та ступінь участі громадськості в процесах державного управління» [10, с. 248]. Безумовно, що в умовах цифрової трансформації суспільства ці принципи зазнають значних змін, як у формах їх реалізації, так і в інструментаріях, що використовуються державними службовцями та їхніми представниками для взаємодії з громадянами.

У вітчизняній науковій традиції інформаційна відкритість влади тлумачиться як комплексна характеристика публічної діяльності, що «передбачає доступ громадян до інформації про структуру, повноваження, рішення, дії та результати роботи органів державної влади й місцевого самоврядування» [41, с. 115; 1]. Водночас відкритість не зводиться виключно до формального оприлюднення інформації, а охоплює також її «повноту, регулярність, актуальність і зрозумілість для широкого кола громадян» [124, с. 169]. Прозорість, зокрема, розглядається як «якісний складник відкритості, що забезпечує можливість відстеження логіки

ухвалення управлінських рішень та здійснення громадського контролю» [56, с. 28; 84, с. 169].

Важливо наголосити, що законодавча база України закріплює принципи відкритості та прозорості діяльності органів публічної влади через численні закони, зокрема: «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про місцеве самоврядування в Україні», а також через підзаконні нормативні акти [1], [4]. Однак на практиці реалізація цих принципів часто стикається з низкою проблем, із-поміж яких слід окреслити такі, як: «формалізований характер звітності, обмежена доступність інформації для неспеціалістів, низький рівень комунікації з громадянами та відсутність ефективного зворотного зв'язку» [41, с. 115; 124, с. 222].

Інакше кажучи, у цьому контексті соціальні мережі поступово перетворюються на альтернативний і водночас «додатковий інструмент забезпечення інформаційної відкритості та прозорості управління, особливо на рівні місцевого самоврядування» [15, с. 156; 73, с. 101]. На відміну від офіційних вебсайтів органів влади, які виконують переважно інформаційно-документну функцію, соціальні платформи здатні забезпечити «динамічний, інтерактивний та персоналізований формат комунікації, що відповідає сучасним інформаційним практикам громадян» [30, с. 257].

Науковці повсякчас підкреслюють, що саме «локальний рівень управління є найбільш сприятливим середовищем для реалізації принципів відкритості через соціальні мережі» [48, с. 38], оскільки діяльність органів місцевого самоврядування та депутатів міських рад безпосередньо впливає на повсякденне життя громади. Тобто, у цьому випадку інформаційна відкритість перестає бути абстрактною категорією та набуває прикладного значення, пов'язаного з проблемами благоустрою населених пунктів, житлово-комунального господарства, соціальної інфраструктури, транспорту та регіонального розвитку.

З огляду на все це, соціальні мережі створюють умови для переходу від епізодичного інформування громадян до стабільної цифрової

присутності представників влади, що, за оцінками вчених, є «однією з ключових ознак сучасної публічної комунікації» [73, с. 100; 143, с. 311]. Регулярне оприлюднення інформації щодо діяльності депутата, його участь у нарадах, зустрічах з виборцями, реагування на звернення громадян «сформовує у виборців поняття про відкритість як безперервний процес, а не формальний обов'язок» [30, с. 147].

Крім того, важливим аспектом реалізації принципу відкритості через соціальні мережі є зміна характеру інформації, що надається громадянам. У той час як офіційні документи переважно зосереджені на нормативній точності, контент у соціальних мережах насичений «адаптованими, пояснювальними та візуальними матеріалами, що, безсумнівно, набагато підвищує рівень його сприйняття» [152, с. 199]. Такий підхід сприяє подоланню інформаційної асиметрії між посадовцями та громадянами, яка «традиційно вважається однією з причин недовіри до державних інституцій» [56, с. 27].

Не можна не зупинитися і на такому вагомому складнику інформаційної відкритості в онлайн-платформах як проблеми прозорості. Ми вже наголошували неодноразово у своєму дослідженні, що соціальні мережі, з одного боку, розширюють можливості для прозорого висвітлення діяльності депутата, а з іншого – створюють ризики, так би мовити, «вибіркового подання інформації» [117, с. 269; 192, с. 163]. Дослідники зазначають, що відкритість у соціальних мережах може набувати декларативного характеру за умови, коли вона «обмежується публікацією лише позитивних новин та уникає висвітлення проблемних аспектів діяльності» [100, с. 147].

Разом із тим, саме публічність цифрового середовища створює додаткові механізми підзвітності, оскільки опублікована в інтернеті інформація зберігається у відкритому доступі, тобто бути загальнодоступною, та, за бажанням, «може використовуватися громадянами, журналістами та дослідниками для аналізу діяльності

депутатів» [143, с. 321]. Тому соціальні мережі виконують функцію своєрідного цифрового архіву публічної діяльності, що, передусім, значно «підвищує прозорість управління в довготерміновій перспективі» [79, с. 236].

Як зазначалося, однією з ключових особливостей соціальних мереж як інструменту реалізації принципів інформаційної відкритості та прозорості влади є їх «інтерактивний характер, що принципово відрізняє цифрові платформи від традиційних каналів офіційної комунікації органів публічного управління» [84, с. 154]. Інтерактивність соціальних мереж полягає у можливості двостороннього обміну інформацією між представниками влади та громадянами, що створює умови для «постійного діалогу та залучення населення до обговорення актуальних питань місцевого значення» [117, с. 275].

Дослідження підкреслюють, що відкритість уряду не може обмежуватися одностороннім наданням громадянам інформації, оскільки такий підхід відтворює «патерналістську модель комунікації» [49, с. 315], характерну для ієрархічних управлінських систем. Така модель звужує участь громадськості до ролі пасивних споживачів інформації та перешкоджає справжньому зворотному зв'язку, що суперечить принципам демократичного управління і публічної підзвітності. Натомість соціальні мережі сприяють переходу до іншої, «діалогічної моделі взаємодії», за якої «громадяни не лише мають можливість ознайомитися з інформацією, а й безпосередньо впливати на громадський порядок через коментарі, звернення, реакції та поширення контенту» [73, с. 101; 146, с. 197]. У такому форматі комунікація стає двосторонньою, а посадовці змушені своєчасно реагувати на запитання громадян, уточнювати свої позиції, обґрунтовувати управлінські рішення та пояснювати свої мотиви.

Існують яскраві приклади використання діалогічної моделі взаємодії в різних регіонах України: зокрема, місцеві ради та військові адміністрації активно використовують сторінки у Facebook та Telegram для обговорення

питань, пов'язаних з покращенням та ремонтом інфраструктури, організацією гуманітарної допомоги чи роботою муніципальних служб. Зокрема, у громадах Львівської, Дніпропетровської та Полтавської областей стали звичним явищем онлайн-опитування та громадські обговорення проєктів рішень, результати яких враховуються під час ухвали адміністративних резолюцій. У Харківській та Миколаївській областях громадяни оперативно повідомляють про проблеми з безпекою, логістикою чи життєзабезпеченням через соціальні мережі, а представники влади надають публічні відповіді та звітують про вжиті заходи. Така практика демонструє, що соціальні мережі стають не лише каналом інформації, а й комплексним інструментом участі громадян у державному управлінні, зміцнення довіри до влади та побудови нової культури спілкування.

Для представників місцевого самоврядування інтерактивність соціальних мереж має особливе значення, оскільки дозволяє їм «своєчасно реагувати на запити та проблеми мешканців громади, демонструючи відкритість до спілкування та готовність до співпраці» [117, с. 242]. У цьому контексті соціальні мережі виконують функції неформального каналу зворотного зв'язку, що «доповнює офіційні механізми звернень громадян, встановлені законодавством України» [1], [4].

Варто також наголосити, що саме регулярна взаємодія з аудиторією у соціальних мережах формує у громадян уявлення «про реальну, а не декларативну відкритість влади» [84, с. 118]. Відповіді на коментарі, публічне реагування на критику, пояснення причин прийняття тих чи інших рішень сприяють зниженню рівня соціальної дистанції між депутатом та виборцями, що є головно «важливим чинником підвищення довіри до органів місцевого самоврядування» [56, с. 28].

Разом із тим, інтерактивний характер соціальних мереж висуває підвищені вимоги передусім щодо якості публічної комунікації. У публікаціях провідних фахівців у сфері комунікацій зазначається,

У науковій літературі зазначається, що «відкритість у цифровому середовищі означає не лише доступність інформації, але й готовність представників влади до конструктивного діалогу, аргументованого пояснення своїх позицій та дотримання етичних стандартів комунікації» [192, с. 163]. Водночас ігнорування коментарів чи формальні відповіді може нівелювати позитивний ефект від присутності у соціальних мережах та сформувати у громадян відчуття імітації відкритості.

Важливим аспектом реалізації прозорості влади через соціальні мережі є можливість публічного обговорення управлінських рішень ще на етапі їх підготовки або впровадження. Такий підхід відповідає концепції «відкритого врядування» [117, с. 264], яка передбачає «залучення громадян до процесів прийняття рішень та спільну відповідальність за результати управлінської діяльності» [49, с. 277]. І соціальні мережі за таких обставин виступають як платформа для попереднього інформування, консультацій та збору громадської думки.

Наразі роль соціальних мереж у формуванні підзвітності представників перед регіональною спільнотою заслуговує на особливу увагу. Публічні звіти про виконану роботу, оприєвлені в цифровому середовищі, дозволяють громадянам «здійснювати постійний моніторинг діяльності обраних представників та порівнювати задекларовані цілі з фактичними результатами» [30, с. 235; 79, с. 211]. У цьому контексті соціальні мережі доповнюють офіційні процеси підзвітності, які, зазвичай, «мають обмежений діапазон та формальний характер» [124, с. 167].

Як теоретики, так і практики зазначають, що цифрова підзвітність, яка формується через соціальні мережі, має цілу низку доволі специфічних рис, із-поміж яких слід окреслити такі: «відкритість архіву публікацій, можливість порівняльного аналізу діяльності депутатів та високий рівень публічності будь-яких заяв, висловлювань чи обіцянок» [143, с. 311]. Усе це, безсумнівно, створює додаткові стимули для відповідальної комунікації та зменшує простір для різноманітних маніпуляцій інформацією.

Водночас, варто наголосити, що соціальні мережі не є універсальним інструментом забезпечення прозорості, оскільки вони можуть використовуватися «як засіб формування позитивного іміджу без суттєвого змісту» [100, с. 213]. У цьому разі фахівці завжди застерігають щодо небезпеки заміни прозорості звичайною демонстративною активністю, яка зосереджується насамперед на «візуальному складнику та символічних жестах, залишаючи поза увагою складні або суперечливі питання місцевого розвитку» [192, с. 93].

Зважаючи на це, актуалізується проблема критеріїв оцінювання відкритості інформації органів влади в соціальних мережах. Відомо, що аналітики наполегливо пропонують розглядати відкритість не лише через кількісні показники (частота публікацій, кількість підписників), а й через ланцюг якісних параметрів, зокрема таких, як «повнота інформаційного наповнення, регулярність висвітлення подій та результатів дій, готовність до діалогу та ступінь реагування на запитання громадян» [72, с. 157]. На їхню думку, саме такий підхід дозволить уникнути формалізації поняття відкритості та зосередитися на його реальному змісті.

Соціальні мережі також сприяють розширенню можливостей громадського контролю над діяльністю органів місцевого самоврядування. Публічність інформації, що поширюється в цифровому середовищі, створює умови для її використання журналістами, громадськими активістами та дослідниками «з метою аналізу впливу управлінських рішень на виконання будь-яких завдань» [55, с. 23]. У цьому аспекті соціальні мережі стають частиною значно ширшої екосистеми публічної комунікації, яка включає «традиційні медіа, громадські ініціативи та інститути громадянського суспільства» [49, с. 314].

Тобто, дотримання таких важливих складників, як інтерактивність, публічність та доступність соціальних мереж зумовлюють їхню важливу роль у реалізації принципів інформаційної відкритості та прозорості влади на місцевому рівні. Водночас ефективність використання цих платформ

залежить від «системності комунікаційної діяльності депутата, готовності до публічного діалогу та дотримання стандартів відповідальної публічної комунікації» [72, с. 164].

У час суцільної диджиталізації подальший розвиток цифрової публічної комунікації викликав диференціацію соціальних мереж за функціональними, аудиторними та комунікаційними характеристиками, що безпосередньо має вплив на «способи реалізації принципів інформаційної відкритості та прозорості управління» [73, с. 102]. Зазначимо, що у діяльності представників органів місцевого самоврядування використання різних платформ не є взаємозамінним, а навпаки «створює багаторівневу систему публічної присутності, у межах якої кожна соціальна мережа виконує специфічні комунікаційні функції» [84, с. 194].

Як уже зазначалося, універсальною платформою для цього слугує Facebook. Більшість дослідників саме її розглядають як ключову для реалізації інформаційної відкритості у сфері публічного управління, оскільки вона синтезує можливості «текстового, візуального та гіпертекстового подання інформації, а також забезпечує відносно високий рівень аналітичності контенту» [30, с. 223]. Саме у Facebook найчастіше публікуються розгорнуті дописи, звіти щодо діяльності, пояснення управлінських рішень, що сприяє формуванню у громадян уявлення «про прозорість процесів ухвалення рішень на місцевому рівні» [143, с. 287].

Загалом наукові доробки українських науковців продемонстрували, що саме Facebook є «ефективним інструментом публічної підзвітності», оскільки дозволяє систематично фіксувати діяльність депутата в цифровому середовищі та надає можливість «ретроспективного аналізу його комунікаційної активності» [79, с. 233]. Крім того, унікальність платформи передбачає домінування аудиторій з вищим рівнем політичної зацікавленості, що зумовлює потребу «інтеграції Facebook з іншими соціальними мережами для охоплення ще ширших соціальних груп» [178, с. 93].

Оскільки Instagram орієнтований передусім на візуальний контент, це і зумовлює «особливий характер реалізації інформаційної відкритості через цю платформу» [152, с. 195]. Безумовно, що у контексті діяльності депутатів дуже зручно використовувати Instagram для демонстрації робочих процесів, участі в заходах, зустрічей з мешканцями громади, що створює «ефект присутності та підвищує рівень довіри до представника влади» [100, с. 174; 192, с. 167]. Разом із тим візуальна відкритість у цьому випадку доповнює текстову відкритість, створюючи більш повну картину громадської діяльності.

Також позитивним є те, що Instagram сприяє персоналізації комунікації, однак залишається ризик зведення прозорості тільки «до візуальної репрезентації без достатнього аналітичного наповнення» [117, с. 269]. Тому ефективне використання цієї платформи вимагає як поєднання візуального контенту з пояснювальними текстами, так і «посилання на більш детальну інформацію в інших каналах комунікації» [72, с. 232; 143, с. 284].

Як відносно нова платформа у сфері публічної комунікації посадовців, TikTok продовжує привертати увагу дослідників завдяки двом найголовнішим факторам: «короткому відеоформату та орієнтації на молодіжну аудиторію» [84, с. 165]. Проте натепер у контексті інформаційної відкритості депутатської діяльності TikTok розглядається як «інструмент все-таки спрощеного пояснення управлінських рішень, популяризації тем, пов'язаних з місцевим самоврядуванням, та залучення громадян, які традиційно залишаються поза межами політичної комунікації» [146, с. 169].

Ще одна функція TikTok, яка привертає увагу, полягає у тому. Що використання цієї мережі дозволяє «адаптувати складну управлінську інформацію до форматів, зрозумілих для широкого загалу, проте одночасно створює ризик надмірної спрощеності та втрати змістовної глибини» [192, с. 212]. У цьому контексті дослідники наголошують на необхідності розглядати TikTok не як основний, а як допоміжний інструмент для

впровадження відкритості, який також «має бути інтегрований у загальну комунікаційну стратегію депутата» [117, с. 234].

Щодо платформи YouTube, то вона зручна для розміщення довших відеоформатів, які дозволяють значно «глибше і детальніше висвітлювати діяльність депутата, пояснювати управлінські рішення та презентувати результати цієї роботи» [79, с. 257]. Загалом YouTube вважається «інструментом довгострокової інформаційної відкритості» [143, с. 328], оскільки відеоконтент зберігається у відкритому доступі та може бути використаний як джерело для подальшого аналізу

Крім того, ще однією з властивостей YouTube є можливість поєднання інформування та аналітики, що робить цю платформу «важливим складником прозорості влади» [72, с. 194], особливо у випадках, коли необхідно детально роз'яснити складні питання місцевого значення. Водночас слід пам'ятати, що ефективність YouTube залежить від «регулярності оновлення контенту та його інтеграції з іншими соціальними мережами» [84, с. 173].

Отже, реалізація принципів інформаційної відкритості та прозорості влади через соціальні мережі має багатоплатформний характер, що й «зумовлює необхідність комплексного підходу до публічної комунікації депутатів органів місцевого самоврядування» [30, с. 204].

Варто наголосити, що кожна платформа виконує окрему функцію у формуванні цифрової публічної присутності, а їх поєднання дозволяє забезпечити ширше охоплення аудиторії та підвищити ефективність комунікації.

У цьому контексті діяльність окремих депутатів міських рад може розглядатися «як приклад практичної реалізації теоретичних положень щодо інформаційної відкритості та прозорості влади у цифровому середовищі» [117, с. 235].

Водночас повноцінний аналіз ефективності використання соціальних мереж можливий лише на основі емпіричних даних, з урахуванням особливостей контенту, аудиторії та комунікаційних стратегій.

2.3. Технології представлення інформації: контентна політика та засоби візуалізації

У сучасних умовах цифрової трансформації публічної сфери соціальні мережі стають не лише каналом поширення інформації, а й повноцінним середовищем формування публічної комунікації, у межах якої реалізуються різноманітні форми, методи та інструменти подання інформації.

Для ефективної діяльності органів місцевого самоврядування та окремих їх представників особливого значення набуває «системність, цілеспрямованість і стратегічність контенту» [13, с. 327], що зумовлює необхідність застосування контент-стратегій як базового інструменту комунікаційної діяльності.

Прикметно, що у публічних комунікаціях контент-стратегія розглядається як «довгостроковий план створення, розповсюдження та управління інформаційними повідомленнями для досягнення конкретних комунікаційних цілей, зокрема інформування громадян, побудови довіри, підвищення рівня відкритості та забезпечення зворотного зв'язку між владою та суспільством» [24, с. 37; 30, с. 163]. На відміну від фрагментарного, або ситуативного, інформування, стратегічний підхід до контенту передбачає, насамперед, «логічне структурування, тематичну узгодженість, регулярність публікації та відповідність потребам цільової аудиторії» [41, с. 115].

Аналітичні підходи до проблеми публічної комунікації демонструють, що контент-стратегія для органів державної влади виконує не лише інформативну, а й управлінську функцію, оскільки систематичне та цілеспрямоване поширення інформації формує певний імідж як окремої інституції, так і посадової особи, «сприйняття громадськістю їхньої

діяльності та визначає комунікаційні пріоритети у взаємодії з громадськістю» [49, с. 295; 50, с. 161]. Отже, контент у соціальних мережах у жодному разі не можна розглядати як сукупність випадкових повідомлень, а радше як «інтегрований елемент» [55, с. 23] загальної інформаційної політики органу місцевого самоврядування .

Важливим аспектом формування контент-стратегії є, передусім, визначення основних форм подання інформації. Відомо, що у цифровому середовищі до таких форм належать такі види:

- 1) текстові повідомлення;
- 2) візуальний контент (фотографії, інфографіка, ілюстрації);
- 3) відеоматеріали;
- 4) прямі трансляції;
- 5) інтерактивні публікації;
- 6) комбіновані мультимедійні формати [64, с. 175].

Беззаперечно, кожна з цих форм «має власну специфіку сприйняття аудиторією та різний комунікативний потенціал» [1], що й зумовлює необхідність їхнього продуманого поєднання у межах єдиної стратегії.

Звісно, що текстова форма подання інформації залишається основною для «офіційних оголошень, пояснень рішень державних органів, інформації про нормативні акти, результати засідань, прийняті програми та вжиті заходи» [4]. Водночас у соціальних мережах текст дедалі частіше виконує допоміжну функцію, супроводжуючи візуальні або мультимедійні елементи, що відповідає сучасним тенденціям «до зниження тривалості часу концентрації уваги користувачів та зростання ролі візуального сприйняття інформації» [72, с. 179; 73, с. 101].

У контексті публічних комунікацій особливого значення набуває адаптація текстового контенту до цифрового формату. Це головно передбачає використання «зрозумілої мови, логічної структури повідомлення, чітких смислових акцентів і уникнення надмірно складної бюрократичної термінології» [79, с. 235]. Дослідники наголошують, що

надто формалізований стиль знижує рівень залученості аудиторії та ускладнює процес сприйняття інформації, а це, безумовно, «суперечить принципам відкритості та доступності влади».

Варто зауважити, що методи відображення інформації в соціальних мережах тісно пов'язані як з характером контенту, так і цілями комунікації.

Із-поміж основних методів виділяють такі:

- 1) інформативний;
- 2) пояснювальний;
- 3) аналітичний;
- 4) наративний;
- 5) реактивний [100, с. 194].

Якщо коротко окреслити мету кожного з методів, то її можна сформулювати так:

- 1) інформативний метод спрямований на оперативне донесення фактів;
- 2) пояснювальний – на роз'яснення рішень і процесів;
- 3) аналітичний – на глибше осмислення проблем;
- 4) наративний — на формування історій, що підвищують емоційну залученість аудиторії;
- 5) реактивний – на оперативне реагування на запити, події та зворотний зв'язок з боку громадськості шляхом своєчасного оновлення й коригування інформаційних повідомлень [110, с. 41].

Вагому роль у системі публічних комунікацій відіграє наративний метод, що ґрунтується на поданні інформації у вигляді «логічно вибудованої історії про події, управлінські рішення або результати діяльності» [117, с. 253]. У практиці органів місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад застосування такого підходу дає змогу «не лише повідомляти про здійснені заходи, а й пояснювати громаді обставини, мотиви та значення відповідних дій». Загалом, використання наративних елементів у публічному контенті «сприяє персоніфікації комунікації та підвищенню

рівня довіри громадян до представників влади» [137, с. 258]. Можна навести декілька прикладів використання нарративного методу в контенті депутата. Прикладом може слугувати публікація, у якій він у формі короткої історії описує для виборців шлях вирішення конкретної проблеми громади: від звернення мешканців і обговорення на комісії до ухвалення рішення та його практичної реалізації. Інший взірць – допис, побудований як розповідь про робочий день депутата, що послідовно демонструє зустрічі з виборцями, участь у сесії ради та ін. і результати цих дій для громади.

У сучасних дослідженнях також підкреслюється зростання ролі інтерактивних методів подання інформації, які передбачають активну участь аудиторії у комунікаційному процесі [143, с. 264]. До таких методів належать:

- 1) опитування;
- 2) коментарі;
- 3) реакції;
- 4) прямі ефіри з можливістю запитань;
- 5) інтерактивні формати зворотного зв'язку.

Використання цих та інших інтерактивних інструментів дозволяє органам влади та їх представникам «не лише поширювати інформацію, а й отримувати миттєву реакцію громадян» [152, с. 214], що є одним із важливих елементів демократичного управління.

Тобто, усі наведені факти щодо форм та методів подання інформації у соціальних мережах, які використовуються представниками органів місцевого самоврядування, красномовно свідчать про їх комплексний характер, а їх подальше вивчення потребує системного підходу.

Контент-стратегії, які за такої умови застосовуються, виступають «інструментом упорядкування інформаційних потоків, забезпечення логічної послідовності повідомлень та адаптації комунікації до особливостей цифрового середовища» [183, с. 163].

Ефективне поєднання різних форм і методів подання інформації є можливим тільки у межах продуманої контент-стратегії, що має на меті створення «передумов для поліпшення прозорості, відкритості та результативності публічної комунікації» [192, с. 175].

В умовах домінування візуальної культури у цифровому просторі особливого значення у публічних комунікаціях набувають інструменти візуалізації інформації. Психологи, соціологи, аналітики зазначають, що «сучасна аудиторія сприймає візуальні повідомлення набагато швидше та ефективніше, ніж суто текстові» [122], що і визначним чинником зростаючої роль графічних, фото- та відеоформатів у діяльності місцевої влади та її представників. У цьому контексті візуалізація розглядається не лише як допоміжний елемент, а й як повноцінний інструмент формування публічного дискурсу.

Прикметно, що візуалізація інформації у соціальних мережах виконує кілька ключових функцій, з-поміж яких:

- 1) інформаційна;
- 2) пояснювальна;
- 3) емоційна;
- 4) іміджева [58, с. 233].

Коротко схарактеризуємо кожну з них.

Так, інформаційна функція полягає у спрощенні складних даних та процесів «шляхом подання їх у графічно зрозумілій формі, що особливо актуально для пояснення бюджетних рішень, програм розвитку, результатів діяльності та планів органів влади» [38, с. 75].

Пояснювальна сприяє глибшому розумінню причинно-наслідкових зв'язків між подіями.

Емоційна функція «дозволяє залучати аудиторію та формувати емпатійне ставлення до порушених проблем» [114, с. 208].

Нині особливе місце серед інструментів візуалізації займає інфографіка, яка поєднує «текстові, числові та візуальні елементи в єдину логічну структуру» [175, с. 188].

У діяльності органів державної влади інфографіка використовується для представлення «різноманітних статистичних даних, звітів, результатів голосування, етапів реалізації проєктів» та іншої інформації, яку важко зрозуміти у традиційному текстовому форматі. Учені наголошують, що «грамотно розроблена інфографіка підвищує рівень довіри до будь-якої інформації та сприяє її ширшому поширенню в соціальних мережах» [125, с. 149].

Загалом фото- та відеоконтент на сторінках соціальних мереж органів місцевого самоврядування і депутатів місцевих рад виконує важливу функцію «фіксації діяльності та створення ефекту присутності» [74, с. 57]. Фотографії з робочих зустрічей, виїздів на об'єкти, громадських заходів або зустрічей з мешканцями – усе це не лише ілюструє діяльність, а й слугує «переконливим доказом активної участі представників влади у вирішенні проблем громади». А відеоконтент, зокрема, дозволяє «більш повно передати контекст подій, інтонації та емоції» [46, с. 137], що посилює відчуття відкритості та доступності влади.

Уже кілька років поспіль у науковій літературі зазначається, що «відеоформати стають домінантними у сучасних соціальних мережах», оскільки вони забезпечують високий рівень залученості аудиторії та краще відповідають алгоритмічним вимогам платформ. Для публічних комунікацій це означає, насамперед, необхідність «адаптації інформаційних повідомлень до коротких, динамічних форматів без втрати їх змістовної повноти та достовірності» [41, с. 114]. Але тут криється і певна небезпека: «надмірна спрощеність або використання суто розважальних елементів може знижувати серйозність сприйняття діяльності органів влади, що потребує зваженого підходу до візуального контенту» [81, с. 24].

Важливим інструментом у сучасній контент-стратегії є сторітеллінг, який передбачає представлення інформації через історії з їх «чіткою структурою, персонажами та динамічним розвитком подій». У публічній комунікації сторітеллінг дозволяє поєднувати «офіційну інформацію з реальними прикладами» [129, с. 25] з метою зробити її більш зрозумілою та доступною для громадян. Необхідно наголосити, що використання сторітеллінгу в соціальних мережах допомагає не просто будувати зв'язки між посадовцями і громадою, а й «наповнювати їх емоційним змістом».

Окремої уваги заслуговує питання візуальної єдності та стилістики контенту. Це питання має багато в чому вирішальне значення, оскільки «послідовне використання кольорів, шрифтів, композиційних рішень та візуальних елементів сприяє впізнаваності сторінок органів влади та їх представників у соціальних мережах» [187, с. 246]. А, зрозуміла річ, що таке упізнавання є «складником формування стабільного комунікаційного образу, що позитивно впливає на сприйняття інформації та підвищує рівень довіри аудиторії» [15, с. 169].

Водночас у процесі візуалізації інформації важливо дотримуватися не менш важливих принципів, коли йдеться мова щодо етичності та достовірності. Непомірне використання «маніпулятивних візуальних прийомів, емоціалізації чи спотворення даних» [39, с. 288] може зумовити втрату довіри та негативних наслідків для іміджу публічної влади. Саме тому дослідники наголошують на необхідності поєднання креативності з відповідальністю, дотриманням «золотої середини» в усьому та «відповідності візуального контенту нормам академічної та професійної доброчесності».

Тобто, узагальнюючи аналіз використання візуалізації та інструментів її подання з текстовою інформацією, можна стверджувати, що всі ці елементи є невід'ємним складником контент-стратегій презентації у соціальних мережах дієвості представників органів місцевого самоврядування. Логічне й розсудливе використання інфографіки, фото- і

відеоконтенту, сторітелінгу та візуальної стилістики дозволяє не просто «підвищити ефективність комунікації, а й забезпечити кращу доступність інформації та створити зручні умови для активної взаємодії з громадськістю» [72, с. 146]. Саме ці аспекти стають основою для подальшого аналізу особливостей застосування різних платформ соціальних мереж у публічних комунікаціях.

У процесі розроблення будь-яких контент-стратегій необхідно враховувати багатофункціональність соціальних мереж. Загальновідомо, що кожна платформа має свої чітко окреслені визначальні елементи процесу – «алгоритмічні механізми, основні формати подання інформації, типи взаємодії з аудиторією та соціокультурні очікування користувачів» [126, с. 157], – які безпосередньо впливають на ефективність публічної комунікації. Отже, для кожного випадку потрібно розроблення диференційованої контент-стратегії.

Саме з цього погляду розрізнення контент-стратегій проаналізуємо їх використання на прикладі вже відомих нам соцмереж.

Оскільки Facebook традиційно розглядається як платформа «з найбільшою концентрацією суспільно-політичного контенту та аудиторії, орієнтованої на аналітичне сприйняття інформації», то в діяльності органів місцевого самоврядування вона виконує функцію зручного «напівофіційного інформаційного майданчика для розміщення повідомлень щодо рішень, зустрічей, ініціатив, звітів про виконану роботу та комунікації з громадянами у форматі коментарів і обговорень» [171, с. 63]. Дослідники зазначають, що саме на цій платформі найбільш ефективними є розгорнутий «текстовий контент у поєднанні з візуальним супроводом, а також відео пояснювального чи звітного характеру» [194, с.259].

Домінування візуального контенту в Instagram визначає особливості створення контенту на цій платформі. Основними формами поширення інформації тут є «фотографії, короткі відеоформати, історії та відеопублікації, які забезпечують негайне реагування на поточні події та

підтримують постійну тему розмови в інформаційному просторі» [115, с. 75]. До прикладу, доцільними є публікація фотографій або коротких відео з місць зустрічей з членами громади, що надають коротку інформацію щодо прийнятих рішень або обговорюваних питань; публікація історій про сесії місцевої ради чи процес реалізації громадського проєкту, що дозволяє глядачам бути в курсі подій у режимі реального часу. Але завжди потрібно дотримуватися розумного балансу між змістовим і візуальним складниками.

Незважаючи на короткий термін існування, TikTok зарекомендував себе як «потужний канал для публічної комунікації, особливо серед молодіжної аудиторії». Платформа відома своїм «високодинамічним форматом коротких відео, значним рівнем емоційної взаємодії» та орієнтацією на «алгоритмічні механізми розповсюдження контенту» [103, с. 183], вплив яких не завжди відповідає кількості підписників. У практиці місцевих органів влади TikTok використовується як спосіб «легкого пояснення складних управлінських питань, візуалізації різних сфер діяльності» та залучення нових цільових груп. Науковий дискурс також зосереджується на потенційних ризиках використання TikTok у публічній комунікації, зокрема потрібно бути обережним з надмірним використанням розважального контенту, що може спричинити нерозуміння «серйозності управлінських процесів» [78, с. 59]. У зв'язку з цим використання платформи вимагає чітко визначеної комунікаційної стратегії, яка встановлювала б межі як спрощення інформації, так і підтримки балансу між «доступністю подання та професійними стандартами публічної діяльності» [94, с. 170].

У процесі розробки контент-стратегії YouTube займає особливе місце як платформа, орієнтована на розповсюдження детального відеоконтенту, що надає можливість детально «пояснювати управлінські рішення, представляти звітну інформацію та готувати аналітичні огляди» [109, с. 115]. Для місцевих органів влади та депутатів місцевих рад варто розглянути використання YouTube як стратегічного інструменту для трансляції

«публічних звітів, зустрічей, семінарів, публічних обговорень та звернень» [199] – тобто таких форматів комунікації, що потребують значного часу та глибоких презентацій.

Учені наголошують, що систематичне наповнення каналів YouTube допомагає накопичувати систематизований відеоархів публічної діяльності, який слугує «інформативним та доказовим ресурсом» [199] для громадян, ЗМІ та дослідницького середовища. Більше того, ефективність використання цієї платформи в межах контент-стратегії безпосередньо залежить від регулярності публікацій, логічного структурування відео, а також «правильної якості візуального та аудіозабезпечення» [140, с. 269].

Узагальнюючи дослідження, зроблені в цьому розділі, слід зазначити, що ефективна контент-стратегія у публічних комунікаціях передбачає не лише використання різноманітних форм, методів та інструментів подання інформації, а й чітке розуміння специфіки кожної соціальної платформи.

Диференційований підхід до створення контенту дозволяє органам місцевого самоврядування та їх представникам адаптувати комунікацію до потреб різних аудиторних груп, підвищувати рівень залученості та забезпечувати сталість інформаційної присутності.

Саме з урахуванням зазначених теоретичних положень і практичних підходів доцільним є подальший прикладний аналіз використання соціальних мереж у діяльності конкретного депутата міської ради. Такий аналіз дозволить оцінити, яким чином форми, методи та інструменти подання інформації реалізуються на практиці, наскільки вони відповідають принципам інформаційної відкритості, прозорості та ефективної взаємодії з громадою, а також «виявити сильні сторони та проблемні аспекти сучасних публічних комунікацій на місцевому рівні» [75, с. 48].

РОЗДІЛ 3. Потенціал соціальних мереж як інструмент аналітики в роботі депутата

3.1. Аналіз використання соціальних мереж депутатами Полтавської міської ради

Використання соціальних мереж депутатами Полтавської міської ради сьогодні є не лише проявом модернізації комунікаційної діяльності органів місцевого самоврядування, а й реальним інструментом забезпечення відкритого та прозорого діалогу з мешканцями територіальної громади Полтави. У сучасному інформаційному середовищі саме соціальні мережі стали простором первинної публічної комунікації, де «встановлюється безпосередній контакт між представниками депутатського корпусу та громадянами, минаючи традиційні інституційні бар'єри» [137, с. 269].

Аналізуючи публічні сторінки депутатів Полтавської міської ради у соціальних мережах, таких як Facebook, Instagram, TikTok та YouTube, можна отримати узагальнене уявлення щодо характеру та інтенсивності їхньої депутатської діяльності, увесь спектр ініціатив, пріоритети у роботі з виборцями та рівень залученості до вирішення проблем місцевої громади. У цьому контексті соціальні мережі слугують своєрідним відкритим інформаційним щоденником діяльності депутата, що дозволяє відстежувати не лише формальні аспекти його роботи, але й стиль спілкування, готовність до діалогу та реакції на запити мешканців.

Значущість вивчення використання соціальних мереж депутатами Полтавської міської ради полягає не лише у вимірюванні ефективності чи результативності комунікації з громадськістю, а насамперед, у визначенні аналітичного потенціалу таких цифрових платформ. Аналітичний підхід до вивчення публічних сторінок дозволяє сформувати повну картину функціонування соціальних мереж як інструменту інформування громадськості, підзвітності та документування діяльності представників місцевого самоврядування [141, с. 311].

Окремої уваги заслуговує той факт, що соціальні мережі дедалі частіше виконують роль першоджерела публічної інформації. Аналіз практики комунікації депутатів Полтавської міської ради свідчить, що повідомлення про результати засідань профільних депутатських комісій, сесій ради, робочих нарад та виїздів на об'єкти з'являються на персональних сторінках депутатів значно раніше, ніж на офіційному вебсайті Полтавської міської ради. У низці випадків часовий розрив між публікацією інформації у соціальних мережах та її офіційним оприлюдненням може становити від кількох годин до однієї доби, що суттєво впливає на сприйняття соціальних мереж як більш оперативного та доступного джерела інформації.

Крім того, відмінною рисою комунікації депутатів Полтавської міської ради в соціальних мережах є локальна спрямованість контенту. У більшості випадків «публікації стосуються проблем, ініціатив та результатів роботи виборчого округу чи старости, від якого було обрано депутатів» [87, с. 215]. Такий підхід сприяє персоналізації комунікації, формуванню відчуття безпосередньої присутності депутата в житті мікрорайону та зміцненню довіри з боку мешканців конкретної громади.

Отже, соціальні мережі у діяльності депутатів Полтавської міської ради слід розглядати не лише як ефективний канал масової комунікації, а й як інструмент локальної публічної взаємодії, зорієнтований на конкретні територіальні спільноти Полтавської громади. Мешканці мікрорайонів та старостатів чітко ідентифікують «свого» депутата у цифровому просторі, що сприяє формуванню персоналізованого політичного діалогу та підвищує відповідальність представника влади перед виборцями.

Особливого значення у цьому контексті має поняття «цифрового сліду» депутата, який створюється саме через соціальні мережі.

Відомо, що у науковій літературі цифрові сліди традиційно поділяються на активні та пасивні.

Зокрема, у діяльності депутата активний цифровий слід охоплює публікації, звіти, фото- та відеоматеріали, звернення до громади, святкові

привітання, а також взаємодію з користувачами у вигляді коментарів та реакцій. Підкреслимо, що саме цей тип цифрового сліду є найбільш відкритим, доступним для аналізу та безпосередньо впливає на формування публічного іміджу депутата.

Пасивний цифровий слід, до якого належать дані про перегляди, геолокацію, IP-адреси та інші технічні параметри, хоча й не є доступними широкому загалу, відіграють ключову роль у функціонуванні алгоритмів соціальних мереж. Саме на основі цих даних платформи комплектують механізми рекомендацій та визначають обсяг і потенційну аудиторію публікацій депутата. Тобто, навіть неявні цифрові сліди також стають частиною складної аналітичної екосистеми, що впливає на поширення політичної інформації в громаді.

Продовжуючи аналіз «цифрового сліду», варто наголосити, що соціальні мережі взагалі створюють масив відкритих даних, придатних для подальшої аналітики. До таких даних можна віднести частоту публікацій, тематичний контент, типи використовуваних форматів, а також реакцію спільноти у вигляді лайків, коментарів і поширень. Сукупний аналіз цих показників дозволяє зробити доволі обґрунтовані висновки щодо рівня активності депутатів Полтавської міської ради, пріоритетів у їхній роботі та загальне сприйняття цієї діяльності громадою.

Використовуючи відкритий архів опублікованої інформації у соціальних мережах, можна простежити динаміку депутатської діяльності, а саме: від ситуативних повідомлень і святкових привітань до системних публічних звітів за певний період каденції або календарного року. Такий підхід дозволяє розглядати соціальні мережі як інструмент не лише комунікації, але й аналітичного моніторингу діяльності представників місцевого самоврядування.

Тобто, можна засвідчити, що соціальні мережі у діяльності депутатів Полтавської міської ради виступають одночасно інструментом публічної комунікації та об'єктом наукового аналітичного дослідження, що відкриває

широкі можливості для формування рекомендацій щодо вдосконалення цифрової присутності депутатського корпусу як у межах Полтавської громади, так і в інших територіальних громадах України.

Варто підкреслити, що у сучасному комунікаційному середовищі соціальні мережі розглядаються не лише як канали поширення інформації, а й ще як повноцінне джерело емпіричних даних для аналізу публічної діяльності представників влади. Для депутатів місцевого рівня, зокрема депутатів Полтавської міської ради, кількісні показники в соціальних мережах набувають особливого значення, оскільки вони дозволяють оцінити не формальну, а фактичну результативність взаємодії з громадою. Саме кількісні показники – кількість підписників, охоплення, лайки, коментарі та поширення – складають первинну базу аналітичних досліджень, але їхнє потрактування потребує цілісного та контекстуального підходу.

На думку аналітиків, одним із найпоширеніших, але водночас найбільш хибних показників оцінювання впливу сторінки депутата є кількість підписників. Поза тим, у наукових дослідженнях українських авторів неодноразово наголошувалося, що «чисельність аудиторії не дорівнює реальному рівню впливу або довіри до суб'єкта публічної комунікації» [137, с. 105]. У локальній політиці цей розрив є особливо відчутним, адже депутат може мати значну кількість підписників, сформовану внаслідок тривалого перебування у публічному просторі, участі у виборчих кампаніях або попередньої медійної активності, однак фактична взаємодія з цією аудиторією може бути мінімальною. Отже, показник підписників доцільно розглядати лише як фонову характеристику сторінки, а не як ключовий індикатор ефективності.

У межах аналітичних досліджень вагому роль має аналіз взаємозв'язку між охопленням публікації та рівнем активності користувачів. Перше, тобто охоплення, відображає здатність поширювати контент, тоді як активність відображає фактичну зацікавленість та

залученість аудиторії. Українські вчені в галузі цифрових комунікацій наголошують, що різниця між цими показниками допомагає визначити щодо формальної чи номінальної присутності сторінки в соціальній мережі, а це є важливим тоді, коли йдеться мова про те, «чому інформація досягає великої аудиторії, але не викликає жодної реакції» [141, с. 247]. Цей аспект особливо показовий для діяльності депутатів Полтавської міської ради, оскільки сторінки, зосереджені на локальному та проблемно-орієнтованому контенті, можуть мати менший охоплення, але вищу залученість, ніж сторінки, заповнені формальними звітами та нейтральними інформаційними повідомленнями.

У цьому контексті особливого значення набуває показник залученості (engagement rate), який поєднує кількість реакцій, коментарів та поширень у співвідношенні до охоплення або кількості підписників. Для регіональної політики engagement rate є значно важливішим, ніж для національних політичних діячів, оскільки відображає реальну залученість мешканців громади у комунікаційний процес. За даними українських соціологічних досліджень, у сфері політичної комунікації, «високий рівень залученості на локальному рівні часто корелює з довірою до конкретної особи, а не до інституції загалом» [39, с. 259]. Це означає, що навіть невелика за чисельністю, але активна аудиторія, може свідчити про ефективну комунікацію депутата з виборцями.

Окремої уваги потребує розмежування, умовно кажучи, «живих» та «мертвих» сторінок депутатів. Відомо, що «живими» сторінками у науковому дискурсі прийнято вважати ті, де «простежується регулярність публікацій, наявність двосторонньої комунікації та стабільна реакція аудиторії» [175, с. 237]. «Мертві» сторінки, навпаки, характеризуються епізодичною активністю, відсутністю коментарів або реакцій, а також формальним, шаблонним контентом.

Варто зазначити, що для аналітичного дослідження діяльності депутатів Полтавської міської ради це розмежування є принципово

важливим, оскільки дозволяє відокремити номінальну цифрову присутність від реального використання соціальних мереж як інструменту взаємодії з громадою.

У процесу аналізу інтерпретації потребують і кількісні показники, які слід розглядати з огляду на місцевий контекст громади. Так, загальновідомо, що Полтавська територіальна громада включає як міські мікрорайони, так і старостати, що зумовлює різну щільність аудиторії та різні комунікаційні очікування мешканців. Українські дослідники місцевого самоврядування наголошують, що навіть кілька десятків коментарів для невеликих територіальних одиниць «можуть бути більш значущими, ніж сотні відповідей у великих містах» [87, с. 264]. У цьому сенсі кількісний аналіз слід поєднувати з якісним, де враховується зміст відповідей, характер коментарів та їхню актуальність для життєвонеобхідних проблем громади.

Також важливо зазначити, що інтерпретація кількісних даних у соціальних мережах неможлива без розуміння алгоритмічної природи платформ. Як уже зазначалося вище, алгоритми створення новинних стрічок впливають на видимість контенту, а отже, на показники охоплення та активності. Українські автори в галузі медіазнавства наголошують, що «алгоритмічні механізми часто посилюють емоційний або суперечливий контент, що може штучно завищувати кількісні показники, не підвищуючи довіру» [50, с. 213]. Для депутатів це створює додатковий виклик: необхідність раціонально збалансувати інформативність, емоційність та аналітичну цінність контенту.

Отже, кількісні показники у соціальних мережах депутатів Полтавської міської ради слід розглядати не як самодостатні цифри, а, насамперед, як елементи комплексної аналітичної системи. Їхнє значення полягає не лише у фіксації активності, а куди більше у можливості виявлення тенденцій, оцінювання ефективності комунікації та формування рекомендацій для подальшого використання соціальних мереж у діяльності органів місцевого самоврядування. Саме у такому поєднанні кількісний

аналіз перетворюється на інструмент глибокого дослідження, що дозволяє перейти від опису до прогнозування та стратегічного планування комунікаційної діяльності депутатів.

Натепер головною платформою, як для поширення публічної інформації, так і за своїм аналітичним потенціалом у структурі цифрової комунікації депутатів Полтавської міської ради залишається Facebook. Відповідно до попереднього детального аналізу онлайн-платформ, Facebook поєднує різноманітні функції, такі, як: «стрічки новин, дискусійної платформи та архіву публікацій» [137, с. 159], що робить його унікальним інструментом для вивчення діяльності представників місцевої влади. Інакше кажучи, Facebook відіграє «гібридний простір» у політичній комунікації, де сходяться офіційна інформація, особисті повідомлення та реакція громадян.

Ще однією з ключових аналітичних переваг Facebook є наявність розгорнутого коментарного поля, яке дозволяє розглядати коментарі не лише як форму зворотного зв'язку, а як повноцінний прояв громадського діалогу. У випадку депутатів Полтавської міської ради коментарі під публікаціями часто виходять за межі реакції на конкретний допис і перетворюються на дискусії щодо стану благоустрою, транспортної інфраструктури, житлово-комунальних проблем або соціальних ініціатив. Саме через коментарі мешканці громади артикулюють запити, очікування та рівень задоволеності діяльністю депутата. Як зазначає дослідник В. Шевченко, «коментарі у Facebook є індикатором горизонтальної комунікації, що дозволяє оцінити реальну залученість громадян у публічний процес» [175, с. 83].

У процесі дослідження було проведено аналіз сторінок окремих депутатів Полтавської міської ради. Відповідно до цього можна стверджувати, що кількість та зміст коментарів суттєво відрізняються залежно від стилю комунікації. У випадку депутатів, орієнтованих на регулярне інформування щодо своєї діяльності у конкретному окрузі (звіти

про зустрічі з мешканцями, вирішення локальних проблем, благоустрій), коментарі мають переважно прикладний характер: уточнення деталей, подяки, додаткові звернення. Водночас у депутатів, які використовують Facebook як майданчик для критики рішень міської влади або ширших політичних заяв, коментарі частіше набувають конфліктного або полемічного характеру. Це дозволяє зробити висновок, що коментарі у Facebook є не лише кількісним, а й якісним показником типу політичної комунікації.

Уподобання у фейсбуці (знайомі усім «лайки») часто вважаються ключовим показником схвалення, але з аналітичного погляду їхнє значення набагато багатовимірніше. Українські вчені, які вивчають цифрову політичну культуру, зазначають, що «лайк» «не обов'язково означає згоду з позицією автора, а радше часто сигналізує про те, що публікація отримала увагу або є формою емоційної реакції» [50, с. 203].

У випадку місцевої політики кількість лайків може свідчити про популярність депутата та загальний настрій громади щодо порушеної теми. Зокрема, публікації щодо покращення благоустрою або ремонт дорожньої інфраструктури в певних районах зазвичай отримують стабільно високу кількість лайків, навіть за низької активності коментарів, що можна інтерпретувати як мовчазну, або внутрішню, підтримку з боку громадськості.

Індикатор поширення у Facebook – ще один важливий аналітичний маркер, який допомагає оцінити соціальну значущість контенту. На відміну від лайків, поширення передбачає активні дії користувача та його готовність взаємодіяти зі змістом повідомлення. Дослідження одного із відомих українських авторів В. Різуна вказують на той факт, що «поширення політичного контенту на місцевому рівні часто має практичний характер – користувачі поширюють інформацію, яка може бути корисною для інших членів громади» [141, с. 314]. Для депутатів Полтавської міської ради це означає, що найбільше поширень отримують публікації, які містять

конкретну інформацію: анонси засідань, повідомлення про перекриття доріг, зміни в комунальних послугах або результати сесійних рішень.

У межах кваліфікаційної роботи було проведено комплексний аналіз сторінок депутатів, зокрема таких, як Ю. Бражник, Е. Волков та інших представників депутатського корпусу, що дозволило простежити різні моделі використання Facebook. Передусім, у межах одного аналізу можна зафіксувати, що частина депутатів орієнтується на регулярне документування своєї діяльності через фото- та текстові звіти, в це формує стабільний, хоча й не завжди високий рівень залученості. Інші – демонструють сплески активності, пов'язані з резонансними подіями або конфліктними темами, що призводить до різкого зростання охоплень і кількості коментарів. Такий підхід підтверджує тезу В. Кравченка про те, що Facebook «дозволяє аналізувати не лише інтенсивність, а й ритм комунікаційної діяльності депутата» [87, с. 253].

З огляду на численні наукові розвідки українських та зарубіжних науковців у галузі медіа, не можна не погодитися з їхніми висновками щодо того, що важливою особливістю Facebook як аналітичної платформи є її здатність зберігати контент протягом тривалого часу. Архів публікацій дозволяє дослідникам відстежувати зміни в комунікаційних стратегіях депутатів під час робочого часу, зміщення тематичних акцентів та реакцію громади на різні типи повідомлень. У цьому сенсі Facebook слугує своєрідним «електронним архівом, який має значну наукову цінність для аналізу громадської діяльності» [99, с. 177]. У межах кваліфікаційної роботи це відкриває можливість не лише зафіксувати поточну ситуацію, а й провести ретроспективний аналіз.

Отже, Facebook у діяльності депутатів Полтавської міської ради виступає одночасно каналом комунікації, простором громадського діалогу та джерелом аналітичних даних. Коментарі, лайки та поширення у своїй сукупності формують складну систему показників, яка дозволяє оцінити рівень взаємодії з громадою, характер публічної присутності та

ефективність використання соціальних мереж. Саме завдяки цьому Facebook залишається базовою платформою для аналітичного дослідження цифрової діяльності депутатів на регіональному рівні та створює підґрунтя для подальших порівнянь з іншими соціальними мережами.

На відміну від Facebook, який, як зазначалося вище, переважно слугує інформаційно-аналітичною та дискусійною платформою для діяльності депутатів Полтавської міської ради, Instagram створює інший вид взаємодії з аудиторією. Ця соціальна мережа зосереджена, насамперед, на «візуальному сприйнятті, емоційних реакціях та швидкому споживанні контенту» [137, с. 213], що безпосередньо впливає на характер цифрового сліду депутата. Щодо електронного документування діяльності, то Instagram частково фіксує управлінські процеси, але також значною мірою формує довіру, лояльність та персоналізований образ публічної особи. Українські дослідники стверджують, що Instagram слугує самотнім «візуальним капіталом» у політичній комунікації, керованим не аргументацією, а емоційною участю.

Аналіз конкретних сторінок депутатів Полтавської міської ради підтверджує, що Instagram суттєво відрізняється від Facebook за показниками активності аудиторії. Зокрема, сторінка Юрія Бражника в Instagram має значно меншу кількість підписників (543 читачі) порівняно з його Facebook-сторінкою (понад 5,5 тис.), однак демонструє інший тип взаємодії. Лайки тут виступають основним показником реакції, тоді як коментарі є поодинокими або взагалі відсутніми. Така ситуація є типовою для Instagram і, як зазначає О. Дубовик, «не свідчить про низький рівень зацікавленості, а радше про зміну моделі споживання контенту — від дискусій до «тихої підтримки» [62, с. 137].

Контент Юрія Бражника в Instagram переважно дублює управлінську та господарську тематику, характерну для його Facebook-сторінки: інфраструктурні проєкти, благоустрій, робочі зустрічі. Проте саме в Instagram таке наповнення втрачає частину своєї аналітичної глибини.

Публікації з інфографікою, схемами або цифрами отримують у середньому 10–20 лайків і практично не викликають коментарів. Це дозволяє зробити висновок, що управлінський контент у чистому вигляді є менш ефективним у візуально-орієнтованому середовищі Instagram. Водночас сам факт присутності депутата на платформі формує додатковий цифровий слід, який працює на впізнаваність, але не завжди є свідченням активної взаємодії.

Протилежну модель демонструє Instagram-сторінка Едуарда Волкова (1 889 підписників), яка з самого початку позиціонується як «особистий блог». Аналіз його публікацій показує, що контент, пов'язаний із сім'єю, особистими подіями та приватним життям, стабільно отримує 40–46 лайків при мінімальній кількості коментарів. Саме відсутність коментарів у цьому випадку не є негативним показником, а навпаки – свідчить про сформовану емоційну лояльність аудиторії. Користувачі Instagram реагують на такі дописи швидко і без потреби вербалізувати свою підтримку, що підтверджує тезу про «лайк як знак довіри» [140, с. 290].

Важливо зазначити, що сімейний контент Едуарда Волкова виконує, головню, функцію нормалізації іміджу депутата. Його зображують не як абстрактного представника влади, а як людину з повсякденним життям, дітьми та сімейними традиціями. На думку українських аналітиків, така персоналізація «зменшує дистанцію між політиком та виборцем і позитивно впливає на рівень довіри, особливо серед молодших вікових груп» [175, с. 209-210]. Instagram у цьому контексті стає інструментом емоційного аналізу: кількість лайків, стабільність реакцій та відсутність негативних коментарів свідчать про рівень прийняття депутата аудиторією.

Отже, порівняльний аналіз Instagram-сторінок депутатів Полтавської міської ради дозволяє виокремити ще одну важливу особливість: лайки без коментарів не означають пасивність аудиторії, а радше вказують на інший формат взаємодії. У Facebook користувачі частіше прагнуть висловитися, поставити запитання або вступити в дискусію, тоді як в Instagram реакція має більш інтуїтивний та емоційний характер. Це підтверджує підхід, за

яким кількісні показники Instagram слід інтерпретувати інакше, ніж аналогічні показники Facebook.

На особливу увагу заслуговує співвідношення управлінського та персоналізованого контенту. Аналіз сторінок показує, що депутати, які намагаються транслювати виключно офіційну діяльність без особистої присутності, отримують меншу залученість. Натомість, поєднання професійних та особистих історій допомагає формувати більш стабільну лояльність. У випадку Едуарда Волкова навіть публікації, безпосередньо не пов'язані з діяльністю депутата, опосередковано сприяють його політичному іміджу, оскільки закріплюють позитивне емоційне сприйняття особистості.

Тобто, Instagram у діяльності депутатів Полтавської міської ради виконує специфічну, але надзвичайно важливу функцію. Він не є основною платформою для звітування чи детального аналізу рішень, проте саме тут формується емоційний фон сприйняття депутата. Лайки, стабільність реакцій та характер контенту дозволяють досліднику оцінити рівень візуальної лояльності, довіри та прийняття публічної особи громадою. У межах електронного документування Instagram створює «м'який» цифровий слід, який доповнює аналітичну картину діяльності депутата та є важливим елементом комплексного дослідження соціальних мереж у локальній політиці.

Щоб глибше зрозуміти аналіз Instagram-активності депутатів Полтавської міської ради, варто розглянути взаємозв'язок між кількісними показниками та характером контенту. Зокрема, аналіз сторінок показує, що рівень залученості не завжди безпосередньо пов'язаний з кількістю підписників. Це особливо помітно у випадку депутатів, які мають відносно невелику аудиторію, але постійно отримують зворотний зв'язок у вигляді лайків. У науковій літературі це явище описується як «якісна аудиторія», де «підписники щиро зацікавлені, а не є випадковими чи пасивними» [78, с. 163].

Так, Instagram-сторінка Едуарда Волкова, маючи близько 1 889 підписників, демонструє стабільний рівень лайків у межах 30–46 на більшості публікацій. Це свідчить про сформоване ядро лояльної аудиторії. У той же час варто наголосити, що коментарі з'являються значно рідше, однак це не знижує аналітичної цінності таких публікацій. Навпаки, відсутність коментарів у поєднанні зі стабільною кількістю лайків може свідчити про відсутність конфліктності контенту та високий рівень емоційного прийняття особистого образу депутата.

Для порівняння: управлінський та інфраструктурний контент у Instagram Юрія Бражника, попри його значну впізнаваність у Facebook, демонструє нижчі показники залученості. Публікації, присвячені господарській діяльності, отримують у середньому до 15–20 лайків, а коментарі практично відсутні. Це дозволяє зробити висновок, що Instagram менш ефективний як канал електронного документування управлінських рішень у традиційному форматі. Проте навіть у такому вигляді він виконує допоміжну функцію: підтримує присутність депутата в інформаційному полі та закріплює візуальний образ активного представника влади.

Також важливо звертати увагу на тип візуального контенту, який використовують депутати. Аналіз показує, що найбільше реакцій отримують фотографії, які чітко зображують людський аспект: наприклад, сімейні події, прогулянки, неформальні зустрічі чи участь у фестивалях. Саме такі публікації створюють відчуття «звичайності» депутата, що є ключовим фактором у формуванні довіри до місцевої політики. За спостереженнями українських дослідників, виборці в середніх громадах позитивно реагують на образ «свого» депутата, ніж на дистанційований управлінський образ.

У цьому контексті Instagram стає інструментом фіксації не стільки результатів діяльності, скільки соціальної ролі депутата у громаді. Наприклад, публікації Едуарда Волкова з родиною або під час неформальних подій не містять жодної управлінської інформації, проте

створюють довготривалий позитивний цифровий слід. Такий слід важко виміряти лише кількісними показниками, однак він є надзвичайно цінним для аналітичного дослідження, оскільки впливає на загальний рівень підтримки та довіри.

На окрему увагу як аналітичний показник заслуговує концепція реакцій, які називають «лайки без коментарів». Як уже неодноразово зазначалося, у традиційних дослідженнях політичної комунікації коментарі вважаються основним маркером залученості. Однак в Instagram лайк часто виконує функцію позначення швидкої реакції, яка не вимагає додаткових когнітивних зусиль. В умовах інформаційного перевантаження споживачі обирають простіші способи взаємодії, що, на думку М. Житарюка, свідчить «про кліп-культуру, адаптовану до політичної комунікації» [67, с. 58].

Кількісне порівняння реакцій на різні типи контенту також допомагає нам виявити відмінності у сприйнятті депутатів членами громади. Наприклад, святкові та сімейні дописи стабільно отримують більше лайків, ніж публікації про робочі зустрічі чи інфраструктурні проєкти. Це свідчить про те, що аудиторія Instagram очікує більше емоційної взаємодії, а не звітів. Крім того, повна відсутність управлінського контенту може зменшити інформативну цінність сторінки, тому найкращою моделлю є баланс між особистим та професійним.

Загалом, розширений аналіз Instagram-сторінок депутатів Полтавської міської ради слугує яскравим підтвердженням того, що ця платформа є важливим джерелом аналітичних даних, хоча й специфічного характеру. Вона дозволяє оцінити рівень емоційної лояльності, персоналізації та прийняття депутата громадою, що неможливо повноцінно зафіксувати через традиційні офіційні канали комунікації. Instagram формує візуальний та емоційний цифровий слід, який доповнює кількісні показники інших платформ і є невід'ємною частиною комплексного аналізу соціальних мереж у діяльності депутатів місцевих рад.

У контексті аналізу соціальних мереж як аналітичного інструменту в роботі депутата, TikTok посідає особливе місце, оскільки поєднує в собі високий потенціал охоплення із мінімальною залежністю від кількості. На відміну від Facebook та Instagram, де комунікація відбувається навколо заздалегідь сформованої аудиторії, TikTok працює за алгоритмічною моделлю рекомендацій, де головним є не статус публічної особи, а здатність контенту отримувати миттєву реакцію від користувача. Саме ця особливість робить TikTok надзвичайно цінним джерелом аналітичних даних для вивчення громадських настроїв на місцевому рівні.

Аналіз практик використання TikTok депутатами Полтавської міської ради демонструє чітку цифрову асиметрію. Прикметно, що переважна більшість депутатів або взагалі не представлені на цій платформі, або формально мають акаунти без регулярної активності. Така відсутність присутності свідчить не лише про технологічну інерцію, а й про нерозуміння аналітичного потенціалу TikTok як інструменту фіксації реакцій громади.

Водночас на цьому тлі особливо показовим є приклад Дениса Поліщука, який системно та активно використовує TikTok у своїй депутатській діяльності. Так, TikTok-сторінка цього депутата виконує функцію не просто каналу поширення інформації, а повноцінного інструменту комунікації та аналізу. Контент депутата зорієнтований на короткі відеоформати, у яких поєднуються питання проблематики округу, робота з мешканцями, реакція на звернення громадян та пояснення конкретних рішень. Саме «регулярність публікацій і фокус на локальних проблемах» і уможливають, на думку, до прикладу Г. Почепцова, «стабільні показники переглядів, які суттєво перевищують кількість підписників». [137, с. 242] Така диспропорція між чисельністю аудиторії та обсягами охоплення є типовою для TikTok і підтверджує тезу про перегляди як ключовий аналітичний показник.

На відміну від Facebook, де користувачі схильні до аргументованих коментарів, у TikTok основним маркером реакції є саме перегляд, який на цій платформі означає, що користувач не просто переглянув відео, а й приділив йому хоча б певну увагу. У випадку Дениса Поліщука високі показники переглядів відображають актуальні теми, які він порушує, та його здатність перекладати місцеві проблеми у формат, зрозумілий та легко сприйнятний широкому загалу. Українські дослідники припускають, що TikTok діє як «швидкий термометр громадської напруженості» [167, с. 133] в місцевій політиці, фіксуючи реакції до того, як вони з'являться на традиційних каналах комунікації.

Порівняльний аналіз із депутатами, які не ведуть TikTok, дозволяє зробити принципово важливий висновок. Відсутність присутності на платформі означає втрату можливості аналізувати молодшу та мобільну частину аудиторії, яка взагалі не представлена або слабо представлена у Facebook. Тобто, депутати, які ігнорують TikTok, формують фрагментарний цифровий слід, що не відображає повної картини сприйняття їхньої діяльності громадою. У цьому контексті TikTok виступає не стільки інструментом самопрезентації, скільки джерелом даних для аналізу запитів, очікувань і реакцій мешканців.

Повертаючись до контенту Дениса Поліщука в TikTok, варто підкреслити, що він не є занадто емоційним чи критичним. На відміну від політиків, які використовують платформу переважно для протестних чи конфліктних повідомлень, Поліщук інтегрує у відео елементи пояснення, діалогу та демонстрації процесу роботи. Це дозволяє нам розглядати його сторінку в TikTok як простий, але дуже ефективний формат електронної документації парламентської діяльності. Як зазначає В. Шевченко, «у цифровій комунікації короткий відеоролик може замінити розлогий текст, зберігаючи при цьому основний зміст» [175, с. 256].

Необхідно зазначити, що аналітична цінність TikTok також полягає в його здатності відстежувати динаміку реакцій. Зміни кількості переглядів,

темпи збільшення охоплення та повторення подібних коментарів чи запитів допомагають депутатам парламенту та дослідникам пам'ятати, що цифри в TikTok не статичні. Вони відображають живий процес взаємодії громади з контентом. У випадку з Денисом Поліщуком це створює основу для подальших прогнозів реакції мешканців на управлінські рішення та подальші кроки комунікації.

Тобто, TikTok у межах дослідження потенціалу соціальних мереж як інструменту аналітики в роботі депутата виступає показником не лише медійної активності, а й цифрової зрілості. Активне використання платформи, як у випадку Дениса Поліщука, розширює аналітичне поле дослідження та дозволяє формувати комплексну картину громадської реакції. Водночас ігнорування TikTok іншими депутатами Полтавської міської ради свідчить про нерівномірність цифрової присутності та втрату важливого джерела даних, що має принципове значення для сучасної локальної політики.

Як зазначалося раніше, YouTube є унікальною соціальною мережею, оскільки поєднує в собі риси медіаархіву, платформи для публічної підзвітності та інструменту для довгострокового аналізу. На відміну від TikTok та Instagram, де ключову роль відіграє майже миттєва реакція аудиторії, YouTube зорієнтований на накопичення контенту та створення сталого інформаційного сліду діяльності публічних осіб. Тому аналіз YouTube-каналів депутатів дозволяє оцінити не лише їхню комунікаційну діяльність, але й послідовність, регулярність та стратегічне бачення їхньої цифрової присутності.

У межах дослідження YouTube-активності депутатів Полтавської міської ради було виявлено дві принципово різні моделі використання платформи. Перша з них характеризується формальною або епізодичною присутністю, коли канал створюється, наповнюється обмеженою кількістю відео і з часом фактично перестає виконувати комунікаційну функцію. Інша модель – це системне використання YouTube як активного каналу взаємодії

з громадою, що передбачає регулярне оновлення контенту та орієнтацію на актуальні теми. Обидві моделі яскраво ілюструються прикладами Юрія Бражника та Дениса Поліщука.

Так, YouTube-канал Юрія Бражника можна схарактеризувати як архівний. Усі наявні відеоматеріали відображають певний етап його депутатської діяльності та фіксують окремі події, заяви та публічні виступи. Водночас останні оновлення на каналі датуються орієнтовно минулим роком, що свідчить про припинення активної комунікації через цю платформу. У такому форматі YouTube виконує радше функцію сховища інформації, ніж інструменту поточного аналізу громадської реакції. Коментарі, перегляди та взаємодія з аудиторією втрачають динамічний характер, а сам канал перестає бути джерелом актуальних аналітичних даних.

Натомість YouTube-канал Дениса Поліщука демонструє іншу, значно ефективнішу модель використання платформи. Регулярність публікацій, зокрема вихід нового відео (новорічна тематика), свідчить про інтеграцію YouTube у повсякденну комунікаційну практику депутата. Контент каналу охоплює питання роботи на окрузі, коментарі до актуальних проблем громади, а також елементи звітності. Така активність перетворює YouTube з пасивного архіву на живий аналітичний інструмент, який дозволяє відстежувати зміну інтересів аудиторії у часовій перспективі.

Аналітична цінність активного YouTube-каналу полягає в його здатності аналізувати не лише кількісні показники, такі як перегляди та підписники, але й якісні аспекти взаємодії. Коментарі до відео, тривалість перегляду та повторні переглядання різного контенту створюють масив даних, які можуть допомогти оцінити рівень зацікавленості спільноти певними темами. У випадку Дениса Поліщука YouTube стає інструментом довгострокового зворотного зв'язку, де реакції спільноти не зникають через кілька годин, як у випадку з TikTok, а накопичуються та залишаються доступними для подальшого аналізу.

Порівняння двох кейсів дозволяє зробити важливий висновок: сама по собі наявність YouTube-каналу не гарантує аналітичної ефективності. Канал, який тривалий час залишається неоновленим, втрачає здатність відображати поточні громадські настрої та стає статичною частиною цифрового образу. Тоді, як і у випадку з Поліщуком, активний канал створює послідовну хронологію діяльності депутата, яку можна використовувати як джерело для аналізу змін у пріоритетах громади та ефективності комунікаційних стратегій.

Варто зазначити ще один важливий аспект: YouTube має особливе значення у контексті прозорості діяльності депутата. На відміну від коротких форматів, відео на YouTube дозволяють глибше розкрити тему, пояснити рішення та продемонструвати логіку дій. Це робить платформу важливим складником цифрової звітності. У випадку Дениса Поліщука YouTube-канал виконує функцію відкритого цифрового архіву, доступного для громади у будь-який момент, що відповідає принципам відкритості та підзвітності місцевої влади.

Тобто, аналіз YouTube як інструменту аналітики у роботі депутата свідчить про наявність якісного розриву між формальною та системною цифровою присутністю. Приклад Юрія Бражника демонструє архівну модель використання платформи, тоді як канал Дениса Поліщука підтверджує можливість перетворення YouTube на активний інструмент аналізу та комунікації. Саме регулярність оновлення контенту та орієнтація на актуальні проблеми громади визначають аналітичну цінність YouTube у сучасній депутатській діяльності.

Порівняльний аналіз цифрової присутності депутатів Полтавської міської ради в соціальних мережах дозволяє не лише виявити відмінності у використанні різних платформ, а й сформулювати типологію комунікаційних стратегій, що використовуються в процесі електронного документування діяльності депутатів. У межах дослідження чітко простежується той факт, що депутати не використовують соціальні мережі однаково: кожен з них

обирає власну модель присутності, яка залежить від стилю їхньої політичної поведінки, рівня особистої медіаактивності та розуміння ролі цифрових каналів у взаємодії з громадою.

Першу умовну групу складають депутати, для яких соціальні мережі виконують насамперед функцію господарського інформування. Ця стратегія характеризується зосередженням на контенті, що стосується конкретних місцевих питань району, демонстрації виконаної роботи, участі в комітетах, нарадах та зустрічах з мешканцями. Такі сторінки зазвичай активно ведуться у Facebook, який використовується як основний канал публічної звітності. Кількісні показники (лайки, коментарі та поширення) не завжди високі, але вони стабільні та відображають зацікавленість вузької, але релевантної аудиторії – мешканців конкретного округу. Важливо, що для цієї групи депутатів соціальні мережі виконують функцію електронного журналу діяльності, де кожна публікація фіксує певний етап їхньої роботи.

Іншу групу формують депутати, які використовують соціальні мережі як інструмент критичної комунікації та публічного реагування. Для цієї стратегії характерна активна позиція у коментарях, часте звернення до гострих тем, публікація критичних матеріалів щодо рішень влади або проблем у громаді. Такі депутати частіше отримують вищий рівень залучення у вигляді коментарів та поширень, адже критичний контент традиційно викликає активнішу реакцію аудиторії. У межах аналізу сторінок депутатів Полтавської міської ради простежується, що саме цей тип контенту формує найбільшу кількість дискусій, навіть якщо загальна кількість підписників не є значною. Загалом, реальний вплив сторінки у цьому випадку вимірюється не числом лайків, а інтенсивністю обговорень.

Окрему групу становлять депутати, які реалізують стратегію lifestyle-присутності, особливо виразну в Instagram. У цьому випадку акцент робиться на персоналізації образу: сімейні фото, повсякденні моменти, неформальні події. Такий контент зазвичай отримує значну кількість лайків,

однак супроводжується мінімальною кількістю коментарів, що свідчить про поверхневий рівень взаємодії. Аналітична цінність таких сторінок полягає у формуванні емоційної лояльності до депутата, але водночас вони мають обмежений потенціал для глибокого аналізу їхньої діяльності. Водночас у поєднанні з інформаційним контентом lifestyle-елементи можуть підсилювати довіру до публічної особи.

Найефективнішою стратегією з погляду цифрової динаміки є стратегія медіаактивіста, що можна побачити на прикладі депутатів, які системно використовують TikTok та YouTube. Так, активна присутність Дениса Поліщука в TikTok та регулярні оновлення на його YouTube-каналі демонструють його схильність до охоплення ширшої аудиторії та роботи з алгоритмічними механізмами платформи. У цьому випадку ключовим показником є не підписники, а перегляди та вірусність контенту. І навпаки, відсутність або епізодична присутність інших депутатів у TikTok свідчить про те, що потенціал платформи як інструменту для швидкого поширення політичних меседжів було недооцінено.

Порівняння присутності депутатів на різних платформах дозволяє зробити висновок, що ефективна цифрова стратегія не зводиться до механічного дублювання контенту у всіх соціальних мережах. Навпаки, найбільш аналітично цінними є сторінки, де платформа використовується відповідно до її логіки: Facebook – для звітності та діалогу, Instagram – для формування емоційної лояльності, TikTok – для охоплення та віральності, YouTube – для архівування та глибокого пояснення позиції депутата.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що цифрова присутність депутатів Полтавської міської ради є нерівномірною та різновекторною, що створює підґрунтя для аналітичних висновків і подальших рекомендацій. Саме різниця у стратегіях – від формальної присутності до активного медіавикористання – дозволяє розглядати соціальні мережі не лише як інструмент комунікації, а й як повноцінний об'єкт наукового аналізу у

контексті електронного документування діяльності органів місцевого самоврядування.

Під час аналізу використання соціальних мереж депутатами Полтавської міської ради було встановлено, що цифрові платформи виконують багатофункціональну роль у системі публічної комунікації місцевої влади.

Соціальні мережі виступають не лише каналом оперативного інформування мешканців Полтавської територіальної громади, а й інструментом формування цифрового сліду депутатської діяльності, який підлягає подальшому аналітичному дослідженню.

Дослідження показало, що рівень та характер присутності депутатів у соціальних мережах є нерівномірним і залежить від обраної комунікаційної стратегії, типу платформи та ступеня залученості самого депутата до цифрової взаємодії.

Кількісні показники – підписники, охоплення, лайки, коментарі, поширення – набувають аналітичної цінності лише у комплексному поєднанні з якісним аналізом змісту публікацій та реакцій аудиторії. Виявлено, що формальна присутність у соціальних мережах не завжди корелює з реальним впливом на громаду, тоді як активна та системна комунікація забезпечує вищий рівень довіри й залученості.

Особливу увагу в межах підрозділу приділено платформній специфіці соціальних мереж, що дозволило визначити Facebook як основний простір публічного діалогу та звітності, Instagram – як інструмент емоційної взаємодії та персоналізації образу депутата, TikTok – як канал швидкого охоплення та вірального поширення контенту, а YouTube – як форму архівного електронного документування діяльності. Сукупність цих платформ створює багатовимірне інформаційне середовище, у якому фіксується діяльність депутатського корпусу.

Отримані результати підтверджують, що соціальні мережі мають значний аналітичний потенціал у дослідженні діяльності депутатів органів

місцевого самоврядування. Саме цей потенціал – можливість системного збору, інтерпретації та порівняння відкритих цифрових даних – зумовлює необхідність переходу до наступного етапу дослідження, присвяченого аналізу аналітичних інструментів, метрик та практичного використання соціальних мереж як джерела даних для управлінських і комунікаційних рішень.

3.2. Цифрове документування депутатської діяльності в органах місцевої влади

Цифрове документування діяльності органів місцевого самоврядування у сучасних умовах є базовим складником прозорості врядування. Вебпортал міської ради виступає не лише як інформаційний ресурс, а як «складна автоматизована система, що має забезпечувати юридичну значущість, цілісність та доступність документів, що фіксують діяльність депутатського корпусу» [17, с. 45]. Проте, аналіз медійного досвіду Полтавської міської ради свідчить про наявність суттєвих деструктивних чинників у системі офіційного документування, що особливо помітно під час порівняння з практиками таких структур в інших регіонах України. Зокрема, під час написання кваліфікаційного дослідження ми проаналізували комунікації в соціальних мережах Львівської, Вінницької та Дніпровської міських рад.

На нашу думку, з огляду на проаналізовані вище дані, однією з фундаментальних проблем Полтавської міської ради є архітектурна розірваність цифрового середовища. На момент дослідження у роботу було введено нову версію сайту, яка відповідає сучасним вимогам візуалізації, проте критично важливий масив ретроспективної та поточної документації залишається інтегрованим у старий варіант. Це створює ситуацію «документаційного дуалізму», коли користувач змушений перемикатися між різними інтерфейсами та пошуковими алгоритмами для отримання цілісної інформації про роботу депутата. Варто наголосити, що у

документознавчому аспекті така структура «порушує принцип єдності електронного архіву» [81, с. 18].

Натомість, Львівська міська рада реалізувала модель «єдиного вікна» (Integrated Portal Model). Усі рішення, протоколи та звіти депутатів за останні 10 років зберігаються в єдиній базі даних з наскрізним пошуком за ключовими словами, датами та прізвищами.

Аналогічно, Вінницька міська рада використовує систему «Електронне місто», де кожен депутат має персоналізований цифровий профіль, де автоматично зберігаються всі підготовлені ним проекти рішень та результати голосування. Підзвітність депутата також пов'язана з геоінформаційною системою: кожна публікація про ремонт доріг чи благоустрій дворів автоматично прив'язується до мапи міста.

У Полтаві ж спостерігається фрагментарність: звіти про діяльність за минулі роки мають лише одиниці депутатів (наприклад, Юрій Бражник, Юлія Городчаніна), тоді як у більшості представників корпусу розділ звітів порожній або містить застарілі дані. Користувач, який бачить оперативний звіт депутата у Facebook, не може швидко верифікувати його через сайт ПМР через відсутність наскрізного пошуку та технічні обмеження мобільної версії, яка «ховає» візуальні докази (прев'ю зображень). Це свідчить про відсутність системного контролю за виконанням норм статті 16 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» щодо обов'язковості щорічного звітування в електронній формі [4].

Дніпровська міська рада використовує інший підхід — легітимізацію соціальних мереж як «офіційних джерел другого ешелону». Розділ «Депутатський корпус» на порталі Дніпровської міської ради містить прямі посилання на Facebook-сторінки депутатів, що фактично включає їхню онлайн-активність у правове поле інформування ради.

У Полтаві ж спостерігається «інформаційна автономія»: депутати (такі як Юрій Бражник чи Денис Поліщук) створюють набагато якісніші електронні звіти у своїх соцмережах, ніж ті, що подаються на офіційний

сайт Полтавської міської ради. Це призводить до вимивання автентичної інформації з офіційного архіву ради у приватні комерційні платформи (Meta, TikTok), що є критичним ризиком для довготривалого збереження муніципальної пам'яті.

Особливої уваги заслуговує технічна реалізація інклюзивності інформації. Сучасне цифрове документування вимагає повної адаптивності (Responsive Design). Дослідження показало, що нова версія сайту Полтавської міської ради функціонує коректно лише у десктопній версії.

Мобільна версія порталу характеризується «візуальною сліпотою»: у стрічці новин та звітів не відображаються маленькі копії зображень (прев'ю). Беззаперечно, що все це ускладнює розпізнавання новин, оскільки перегляд ілюстрації (наприклад, фотографії відремонтованої будівлі) вимагає повного відкриття документа.

Для порівняння, портал Дніпровської міської ради використовує Mobile-First стратегію, де мобільна версія є пріоритетною, що узгоджується із соціологічними даними про те, що понад 85% мешканців регіону отримують доступ до інформації про органи влади через смартфони [186, с. 33].

Найбільш гострою проблемою офіційного цифрового документування в Полтавській міській раді (ПМР) є темпоральний розрив (Time Lag). Але ж добре відомо, що в інформаційному суспільстві документ, який надходить занадто пізно, втрачає свою комунікаційну цінність, поступаючись місцем «квазідокументам» у соціальних мережах.

Позачергова бюджетна сесія Полтавської міської ради 24.12.2025 стала показовим випадком для аналізу цієї проблеми. Наведемо хронологію сесійного засідання:

1. 17:30 – 18:00: Публікації на сторінках депутатів (Поліщук, Медведєв, Городчаніна). Дописи містили ключові цифри бюджету, фото з зали та результати голосування. Фактично, у цей момент виник первинний публічний документ.

2. 19:45: Офіційна новина на сайті ПМР. Затримка склала близько 2 годин, що в умовах «швидких медіа» є критичним часом, за який у соцмережах уже сформувався суспільне обговорення.

Отже, такий значний розрив у часі (більше 15 годин!) створює ситуацію, коли члени громади розглядають офіційний вебсайт не як джерело актуальних даних, а радше як офіційний архів. Наразі соціальні мережі депутатів виконують «оперативну діловодну роботу», де «пост слугує швидким протоколом» [12, с. 301]. Однак, з погляду документознавства, такі «мережеві документи» часто позбавлені необхідних реквізитів (номер, дата реєстрації), що робить їх вразливими до маніпуляцій.

Вивчення діяльності Львівської міської ради свідчить про те, що цей розрив можна скоротити. Так, у Львові запроваджено систему онлайн-протоколювання, де результати електронного голосування автоматично потрапляють на вебсайт протягом 15–30 хвилин після завершення розгляду питання. Загалом це ліквідує монополію соцмереж на оперативність і повертає офіційному вебсайту позицію основного верифікатора інформації.

Сьогочасний аналіз системи електронного документообігу в міських адміністраціях свідчить про виникнення нового феномену, який можна назвати терміном «децентралізація документаційних ресурсів». У той час як класичне документознавство розглядає офіційний сайт органів місцевого самоврядування як єдине легітимне джерело електронних документів, сучасна практика Полтавської міської ради відображає «зміщення центру ваги в бік персональних цифрових майданчиків депутатів» [97, с. 159]. Це створює проблему «інформаційних розривів», де офіційна фіксація діяльності суттєво відстає або якісно програє мережевому контенту.

Порівняльне дослідження архітектури вебпорталів Вінницької та Дніпровської міських рад дозволяє виділити стратегію «цифрової конвергенції». У цих громадах офіційний сайт виступає агрегатором, який не лише зберігає PDF-копії рішень, а й інтегрує «живий» контент із

соціальних мереж депутатів через API-шлюзи. Наприклад, у Дніпрі профіль депутата на сайті ради містить автоматичне вікно трансляції останніх дописів із Facebook. Це дозволяє легітимізувати мережеву активність обранця, перетворюючи її на частину офіційної цифрової екосистеми ради.

У Полтаві ж, навпаки, спостерігається протилежна тенденція – «комунікаційна ізоляція». Нова версія вебсайту Полтавської міської ради, попри сучасний візуал, технічно відмежована від активності депутатів у соціальних мережах. Це означає, що мешканець громади, шукаючи інформацію про діяльність обраного посадовця, зіштовхується з порожнім розділом «Звіти», тоді як профіль того ж депутата у Facebook (наприклад, Дениса Поліщука) забезпечує детальний щотижневий моніторинг виконання роботи в окрузі. У документознавчому вимірі це означає, що система електронного документування «втрачає контроль над великою кількістю адміністративної інформації, яка залишається неархівованою та незахищеною від видалення» [106, с. 67].

Особливої актуальності набуває питання юридичної валідності мережевого документування. Попри високу оперативність, пости депутатів у соціальних мережах часто не відповідають вимогам ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». Відповідно до цього стандарту, будь-яка офіційна фіксація діяльності повинна містити набір обов'язкових реквізитів: дату, реєстраційний індекс та підпис (у цифровому форматі — КЕП).

Публікації депутатів Полтавської міської ради у соцмережах (зокрема Дениса Поліщука) часто містять фотофіксацію об'єктів («до/після»), що за своєю суттю є візуальним додатком до акта виконаних робіт. Наприклад, звіти Максима Медведєва щодо бюджетних сесій, опубліковані о 17:30 (за 15 годин до появи офіційного протоколу на сайті ПМР), де-факто виконують роль оперативного протоколу для громади. Однак, відсутність у таких публікаціях посилань на реєстраційні номери офіційних рішень ради або КЕП перетворює їх на «квазідокументи».

Між іншим, досвід Львівської міської ради демонструє шлях до вирішення цієї проблеми: там впроваджується практика маркування депутатських онлайн-звітів QR-кодами, що ведуть на офіційний документ у системі електронного документування. Тобто, візуальний контент у соцмережі стає невід'ємною частиною офіційного документаційного ланцюжка.

У Полтаві ж відсутність такої зв'язки призводить до знецінення офіційного документа. До прикладу, коли протокол сесії від 24.12.2025 з'являється наступного дня о 9:15, він сприймається лише як формальна бюрократична вимога, а не як джерело інформації. У такий спосіб, соціальні мережі стають первинним публічним архівом, а офіційний сайт – вторинним «сховищем копій».

Крім того, у Полтавській міській раді через ускладнений доступ до документів (що вимагає переходу на старішу версію сайту) зв'язок між публікаціями в соціальних мережах та офіційними рішеннями практично втрачений. За таких обставин зростає ризик маніпулятивних тактик: депутат може звітувати про свої досягнення, але у дійсності вони є результатом реалізації загальноміських програм і не пов'язані з його особистими зусиллями. Можна стверджувати, що відсутність інтегрованої системи верифікації на сайті міськради робить соціальні мережі, на превеликий жаль, «неконтрольованим простором для документування» [42, с. 213].

Нині не викликає заперечень твердження про те, що ефективність цифрового документування на місцевому рівні безпосередньо залежить від технологій візуалізації. Згідно з соціологічними опитуваннями, понад 85% мешканців використовують мобільні пристрої для отримання інформації від органів влади. Візуалізація в електронній документації виходить за рамки простої ілюстрації та стає інструментом доказовості. Аналіз вебсайтів міських рад, які порівнювалися у процесі написання кваліфікаційної роботи, виявив суттєві відмінності у підходах до візуального звітування.

У цьому аспекті, сайт Дніпровської міської ради можна вважати взірцем сучасної архівації муніципальної діяльності завдяки впровадженню стратегії Mobile-First. У такій системі зображення не є просто ілюстрацією, а виступають повноцінною структурною частиною електронного документа, що дозволяє громадянам миттєво верифікувати (підтвердити) виконані роботи.

Найголовнішою особливістю цього порталу є використання інтерактивної карти, де кожен звіт депутата має чітку прив'язку до конкретної локації. Фактично, кожна точка на мапі є цифровим вузлом, що містить:

- фотофіксацію результату («до» та «після»);
- текстовий опис роботи;
- спеціальні метадані (геолокація та точний час).

Таке рішення можна вважати більш просунутим рівнем електронної документації, де офіційний звіт перетворюється зі статичного тексту на динамічний цифровий доказ, що унеможливорює його пошкодження або надсилання без чіткого посилання на оригінал.

Наразі офіційний вебсайт Полтавської міської ради характеризується «статичною текстоцентричністю» та технологічним консерватизмом, що суттєво обмежує його аналітичний потенціал. На відміну від динамічних платформ інших міст, Полтавська міська рада використовує модель пасивного зберігання інформації, де електронні документи є просто цифровими копіями фізичного носія, а не інтерактивним інструментом комунікації.

Можна окреслити такі основні негативні характеристики системи документування на сайті Полтавської міської ради:

1. Домінування сканованих копій: навіть за умови оприлюднення звіту депутата, він подається у форматі сканованого образу паперового документа, що позбавляє його таких базових властивостей електронного

документа, як машиночитаність, наявність гіперпосилань та мультимедійних елементів.

2. Відсутність інтерактивності: документи на сайті позбавлені внутрішньої навігації; вони не містять активних посилань на певні рішення, проєкти чи нормативну базу, що змушує користувача здійснювати складний ручний пошук у різних реєстрах.

3. Технологічна обмеженість мобільного інтерфейсу: мобільна версія сайту Полтавської міської ради характеризується «візуальною сліпотою» — вона не відображає графічні мініатюри (прев'ю) зображень у стрічці новин та звітів.

4. Низька аналітична придатність: оскільки зображення та ілюстративні докази діяльності депутата стають доступними лише після повного відкриття новини, такий формат документа є малопридатним для швидкого візуального аналізу та верифікації інформації громадянами в режимі «тут-і-зараз».

З погляду документознавства, такий спосіб організації вебпорталу створює значні проблеми з доступністю. У той час як депутати в соціальних мережах використовують принципи швидкого опрацювання інформації, офіційний вебсайт Полтавської міської ради продовжує функціонувати в рамках застарілої бюрократичної моделі, де документи розглядаються як фіксовані результати, а не як процес взаємодії з громадськістю. Як наслідок, офіційні звіти слабші за чіткістю та залученістю, ніж так звані «квазідокументи» в цифровому мережевому просторі.

Наразі Полтавська міська рада демонструє впровадження елементів «відкритого електронного протоколювання» через активне використання відеохостингу на YouTube. Прямі трансляції засідань депутатських комітетів та сесій міської ради, що зберігаються у відкритому доступі, фактично створюють повний і цілісний цифровий відеоархів муніципального управління. З позицій документознавства, цей формат має кілька суттєвих переваг, оскільки забезпечує повну фіксацію

управлінського процесу. На відміну від класичного текстового протоколу, оформленого відповідно до ДСТУ 4163:2020, який фіксує лише офіційний хід засідання та остаточне рішення, відеодокумент на офіційному каналі ради в YouTube зберігає «всі вербальні та невербальні аспекти комунікації, включно з аргументами сторін, темпом обговорень та емоційним фоном прийняття рішень [110, с. 39].

Важливим чинником є інституційна сталість цього ресурсу: оскільки трансляції ведуться на офіційному верифікованому каналі ради, вони набувають статусу офіційного медіадокумента. Це нівелює проблему вразливості та ризики випадкового чи навмисного видалення інформації, що часто є «характерним для персональних сторінок депутатів, та цілком відповідає сучасним принципам формування Національного архівного фонду в цифрову епоху» [106, с. 14].

Водночас варто наголосити, що цифрова активність окремих депутатів у соціальних мережах, зокрема відеозвіти Едуарда Волкова чи Дениса Поліщука, не дублюють офіційне відеодокументування Полтавської міської ради, а виступають інструментом його доповнення та інтерпретації. Тут спостерігається процес суб'єктивізації та акцентування інформації: якщо офіційна трансляція фіксує подію загалом у її багатогодинній тривалості, то депутат у межах свого профілю в Instagram чи TikTok створює лаконічний «витяг» (short-form video). Така діяльність є формою комунікативного реферування великого масиву даних, де документуються лише ті фрагменти, що безпосередньо стосуються профільної діяльності обранця або інтересів його виборців. Це формує гібридний формат звітності, за якого депутати використовують кадри з офіційного YouTube-каналу Полтавської міської ради як першоджерело для створення власних аналітичних звітів, підсилюючи їх текстовими поясненнями, інфографікою чи посиланнями на нормативні акти.

У результаті виникає багаторівнева модель документування, в якій офіційні відеозаписи формують первинну доказову базу, а публікації в

соціальних мережах слугують операційним, аналітичним та комунікаційним інструментом взаємодії з громадськістю. Крім того, незважаючи на технологічний прогрес, юридична колізія залишається актуальною: навіть за наявності повного відеозапису засідання, правове значення для судових та контролюючих органів мають лише паперові або текстові протоколи, засвідчені кваліфікованим електронним підписом, створеним відповідно до вимог ДСТУ 4163:2020. Подібним чином, хоча сучасний відеоархів Полтавської міської ради наразі є ефективним інструментом забезпечення громадського контролю та прозорості, він ще не повністю інтегрований у систему офіційного юридичного документообігу як повноцінний та рівноправний заміник традиційного паперового протоколювання.

Підсумовуючи аналіз стану цифрового документування, слід підкреслити, що проблема мобільної адаптивності офіційного вебпорталу Полтавської міської ради виходить далеко за межі суто технічних недоліків інтерфейсу. У сучасному інформаційному суспільстві, де смартфон став основним інструментом взаємодії громадянина з інституціями, поняття «доступ до документа» де-факто стає синонімом його «існування» у свідомості споживача. Якщо документ неможливо зручно знайти, відкрити та прочитати з мобільного пристрою, він втрачає свою комунікативну цінність і стає невидимим для значної частини територіальної громади.

Досвід Дніпровської та Вінницької міських рад, які послідовно впроваджують стратегію Mobile-First, демонструє ідеальну модель, де будь-яке розпорядження, звіт чи протокол відкриваються миттєво та коректно відображаються на екрані телефону.

Натомість дворівнева структура сайту Полтавської міської ради (поділ на нову та стару версії) створює «штучні фільтри» та когнітивні бар'єри. Мешканець Полтави, який користується переважно смартфоном, опиняється в ситуації викривленого інформаційного сприйняття. З одного боку, він бачить якісні, візуально насичені та оперативно підготовлені звіти депутатів у Facebook чи Instagram, де алгоритми платформ максимально

оптимізовані під мобільне споживання. З іншого боку, спроба знайти офіційне підтвердження цієї діяльності на сайті ради завершується технічними труднощами: некоректним масштабуванням, відсутністю прев'ю зображень та складною навігацією між архівними реєстрами.

Такий технологічний розрив може спричинити небезпечні соціодокументаційні наслідки. По-перше, відбувається масовий «відтік аудиторії» від офіційних джерел інформації до комерційних соціальних платформ. Громадяни звикають верифікувати реальність не через офіційний протокол, а через пост депутата. По-друге, це суттєво послаблює інституційну роль міської ради як головного та надійного першоджерела інформації. Втрачаючи монополію на оперативність та зручність, офіційний портал перетворюється на інертний цифровий склад, який не здатен конкурувати з адаптивним мережевим контентом.

Отже, модернізація системи цифрового документування Полтавської міської ради має базуватися не лише на дотриманні формальних вимог ДСТУ 4163:2020, а й на концепції «цифрової безбар'єрності».

Без виправлення помилок мобільної версії та створення єдиного, зручного для смартфонів документаційного простору, офіційна звітність залишатиметься відірваною від реальних запитів громади.

Соціальні мережі депутатів продовжуватимуть слугувати компенсаційним механізмом, але без належної інтеграції з вебсайтом ради це лише «поглиблюватиме кризу довіри до офіційних інституційних каналів комунікації» [175, с. 118].

3.3. Рекомендації щодо вдосконалення цифрових комунікацій та документування в роботі депутатів міської ради

Пропозиції щодо вдосконалення інформаційної діяльності депутатського корпусу Полтавської міської ради зумовлені необхідністю подолання розриву між формальним документуванням та реальними

потребами громади у прозорості. Як уже зазначалося, в умовах цифрової трансформації депутати перестають бути лише суб'єктами владних повноважень, а стають активними розпорядниками змісту своєї політичної діяльності. Однак, як показав аналіз у попередньому розділі, відсутність єдиних стандартів та технічні недосконалості офіційних ресурсів призводять до хаотичності цифрового сліду.

Варто зазначити, що наші рекомендації базуються на принципі інтегрованої комунікації, згідно з яким соціальні мережі не замінюють офіційні вебсайти, а радше доповнюють їх та створюють єдиний верифікований простір.

Також ми пропонуємо змістити фокус із «інформування як звітування» на «інформування як документування». Це означає, що кожную публікацію депутата слід вважати фундаментальним елементом електронного архіву спільноти.

Запропонований комплекс заходів розділено на два стратегічні рівні:

1. Персональний рівень (для депутатів): стосується культури ведення сторінок, стандартів візуалізації та методів легітимізації мережевих публікацій.
2. Інституційний рівень (для Полтавської міської ради): передбачає технічну модернізацію вебпорталу та створення нормативної бази для архівації депутатської активності.

Основною метою цих рекомендацій є створення такої моделі цифрового документування, за якої будь-який мешканець Полтавської територіальної громади зможе миттєво отримати достовірні дані про роботу обранця, незалежно від обраної платформи – чи то через офіційний реєстр на сайті ради, чи через стрічку новин у мобільному застосунку.

На наше переконання, реалізація стратегії вдосконалення персональної інформаційної діяльності депутатів Полтавської міської ради має розпочинатися з докорінного перегляду концептуального ставлення до соціальних мереж, які тривалий час сприймалися виключно як інструменти

політичного піару та виборчих технологій. У сучасних умовах цифровізації публічного управління ці платформи необхідно перетворити на повноцінну, функціональну систему оперативного електронного документування, що доповнюватиме офіційне діловодство ради.

Першочерговою та фундаментальною рекомендацією у цьому контексті є розроблення та впровадження суворого внутрішнього стандарту структуризації публікацій, згідно з яким кожен допис повинен набувати ознак електронного мікрозвіту з чітко визначеною документальною цінністю. Це передбачає, що текстовий контент публікації повинен містити набір унікально ідентифікованих даних, які за своєю логікою та функціональним призначенням максимально наближені до вимог державного стандарту ДСТУ 4163:2020.

Зокрема, йдеться про формулювання чіткого інформаційного заголовка, що лаконічно, але змістовно відображає сутність проведеної управлінської дії або зреалізованої ініціативи, а також про обов'язкове зазначення посилання на документну підставу діяльності, як-от: реєстраційний номер рішення сесії, дата та номер протоколу відповідного засідання депутатського комітету чи офіційне розпорядження міського голови.

Такий системний підхід дозволяє провести ефективну легітимізацію мережевого контенту в публічному просторі, надійно пов'язуючи ефемерний за своєю природою пост у Facebook чи Instagram із фундаментальною, юридично значущою базою документів міської ради, що зберігається в офіційних реєстрах. Це не лише підвищує рівень відповідальності самого депутата за оприлюднену інформацію, а й суттєво полегшує процедуру подальшої верифікації даних з боку мешканців громади, журналістів та незалежних аналітиків, створюючи прозорий ланцюжок від візуального повідомлення в мережі до офіційного акта органу місцевого самоврядування.

Понад те, така стандартизація контенту дозволяє мінімізувати ризики маніпулювання фактами, оскільки теза кожного депутата безпосередньо підтверджується посиланням на певне місце зберігання в системі електронного документообігу ради. Впровадження такої практики сприятиме, насамперед, формуванню культури «цифрової підзвітності», де соціальні мережі виступатимуть не просто дзеркалом активності, а інтерактивним інструментом ведення публічного обліку діяльності депутатів, що критично важливо для відновлення довіри до інститутів місцевої влади в цифрову епоху.

Крім того, додатково процес модернізації інформаційної діяльності має включати уніфікацію термінологічного апарату, який використовується депутатами під час опису результатів своєї роботи, що дозволить уникнути неоднозначності щодо трактування досягнутих показників. Слід розуміти, що кожне повідомлення має бути самодостатнім інформаційним об'єктом, який, навіть у відриві від контексту сторінки, зберігає свою доказову силу та логічну прив'язку до стратегічних цілей розвитку Полтавської територіальної громади. Тільки трансформуючи хаотичні публікації у структурований потік електронних мікродокументів, можна говорити про створення якісно нового рівня прозорості, де цифрова активність депутата Полтавської міської ради стає невід'ємним і повноцінним складником муніципального інформаційного простору.

Особливе місце у системі персональних рекомендацій має посідати технологія візуальної доказовості, яка в умовах сучасної медіакратії та поширення маніпулятивних технологій повинна трансформуватися з простої естетичної ілюстративності у форму повноцінного візуального документа-свідчення. З огляду на це, депутатам Полтавської міської ради наполегливо рекомендується відмовитися від публікації поодиноких, неструктурованих зображень на користь системного методу хронологічної фіксації об'єктів за формулою триступеневого контролю. Цей метод передбачає обов'язкове оприлюднення комплексних фотоматеріалів, що

послідовно відображають стан об'єкта до початку робіт (первинна фіксація проблеми), безпосереднього процесу виконання (доказ цільового використання ресурсів та активної фази вирішення) та, зрештою, фінального результату (завершений акт звітності). Тільки такий підхід уможливить сформувати у виборця та контролюючих органів цілісне уявлення про динаміку реалізації проєкту, що перетворює звичайний пост у соціальній мережі на об'єктивний інструмент моніторингу, де кожен піксель зображення несе смислове та доказове навантаження. Для забезпечення незаперечної автентичності таких електронних документів критично важливою умовою стає збереження та публічне підтвердження оригінальних метаданих файлів (EXIF-даних). Депутатам та їхнім пресекретарям на нашу думку, доцільно використовувати спеціальні мобільні додатки та програмні інструменти для автоматичного нанесення часових, датових та географічних міток (Watermarks з GPS-координатами) безпосередньо на тіло зображення під час зйомки. Це створює ще один рівень верифікації, що технічно унеможлиблює маніпуляції з термінами виконання робіт, використання старих фотографій попередніх років або представлення чужих досягнень як своїх власних.

Варто підкреслити, що в контексті електронного документознавства такі мітки виконують функцію невід'ємних реквізитів візуального документа, аналогічно до штампів реєстрації у паперовому діловодстві. Більше того, для досягнення максимальної прозорості рекомендується інтеграція динамічних QR-кодів безпосередньо у візуальний контент або інфографіку. Передусім такі коди мають виконувати функцію прямого цифрового посилання, яке переадресовує користувача на офіційні PDF-файли звітів, кошторисів або договорів, розміщених на порталі міської ради. Водночас це дозволяє створити нерозривний, герметичний зв'язок між оперативним медіаконтентом у соціальних мережах і базовими офіційними архівними документами, що за своєю суттю є вищою формою електронного

звітування в умовах переходу до врядування на основі даних (Data-driven governance).

Впровадження цього стандарту візуальної звітності дозволить депутатам Полтавської міської ради не лише ефективно протидіяти інформаційним атакам та дезінформації, а й суттєво підвищити якість муніципального архіву. Прикметно, коли візуальне свідчення стає невід'ємним додатком до текстового звіту, воно знімає більшість питань щодо якості та обсягів виконаних робіт, оскільки створює ефект «присутності» громадянина на об'єкті. Крім того, такий підхід стимулює виконавців робіт до більш відповідального ставлення до своїх обов'язків, адже вони усвідомлюють, що кожен етап їхньої діяльності фіксується депутатом і стає публічним електронним документом з точними координатами та часовими рамками. За такої умови, візуальна доказовість стає потужним інструментом демократичного контролю, де соціальна мережа виступає як відкрита вітрина офіційної документації, адаптована для швидкого та зрозумілого сприйняття кожним членом громади.

Наступним стратегічно важливим аспектом модернізації інформаційної діяльності є кардинальна зміна парадигми взаємодії з аудиторією в розділах коментарів соціальних платформ, які в сучасних умовах слід розглядати не як майданчик для неформальних дискусій, а як повноцінний канал отримання електронних звернень від громадян.

Депутатам Полтавської міської ради рекомендується розробити та впровадити чітку внутрішню процедуру реєстрації таких цифрових запитів, що дозволить інтегрувати стихійну активність мешканців у правове поле офіційного діловодства. Згідно з цією моделлю, кожен змістовний коментар, що містить інформацію про конкретні проблеми громади, комісії з житлового та громадського будівництва або пропозиції щодо проектів вирішення, має систематично фіксуватися у допоміжних цифрових реєстрах депутатських помічників. Усе це передбачає перехід від пасивної модерації до активного документування: кожне звернення у мережі отримує

офіційний статус через відповідне маркування коментаря самим депутатом або його уповноваженим представником. Наприклад, у відповіді на коментар має бути зазначено не просто слова підтримки, а конкретний номер вихідного депутатського запиту, сформованого на основі цього обговорення та надісланого до відповідних виконавчих органів міської ради. Наголошуємо, що саме такий підхід формує публічну, верифіковану історію вирішення проблем і перетворює персональну сторінку обранця на інтерактивний майданчик оперативного документообігу, де життєвий цикл документа – від ініціативного звернення мешканця до офіційного звіту про виконання – стає абсолютно прозорим для кожного учасника комунікації та широкого загалу. Це дозволяє нівелювати явища бюрократичного затягування, оскільки публічність процесу документування автоматично підвищує рівень виконавчої дисципліни.

Крім того, депутати мусять чітко усвідомлювати першочергову важливість дотримання принципів архівної гігієни власного цифрового простору, що є базовою умовою забезпечення інформаційної безпеки в умовах гібридної реакції. Це передбачає запровадження чіткого регулювання систематичного, принаймні раз на квартал, архівування та зберігання архівів своїх соціальних мереж на незалежних фізичних носіях або захищених хмарних сховищах, що знаходяться під прямим контролем депутата.

Варто застерегти, що покладання виключно на комерційні іноземні платформи, такі, як наприклад, Meta або TikTok, не гарантує, довготривалого збереження муніципальної пам'яті та персональної звітності, оскільки існує постійний ризик втрати даних у разі раптового технічного збою, зміни алгоритмів конфіденційності або політично мотивованого блокування сторінки.

Важливим завданням є створення таких локальних архівів депутатської діяльності, які уможливають забезпечити безперервність

документальної історії Полтавської територіальної громади, незалежно від зовнішніх технічних чинників.

Більше того, узагальнена статистика звернень із соціальних мереж та результати їх опрацювання мають стати обов'язковим додатком до щорічного звіту депутата, який подається до апарату міської ради. Це дозволить надати цифровому сліду народного обранця формалізованого вигляду та інтегрувати його в загальну систему оцінювання ефективності роботи представницького органу. Інакше кажучи, перетворення коментарів на інструмент діловодства не лише спрощує доступ громадян до влади, а й створює нову якість документування, де кожна цифрова взаємодія фіксується, аналізується та зберігається для майбутніх дослідників та контролюючих органів, забезпечуючи реальну, а не декларовану підзвітність місцевого самоврядування.

Зрештою, не викликає заперечень той факт, що персональна стратегія депутата у сучасному медіапросторі має базуватися на фундаментальному принципі платформної диференціації, де кожна окрема соціальна мережа розглядається не як дублюючий канал, а як унікальний інструмент, що виконує свою специфічну документаційну та комунікаційну роль без втрати загальної змістовної цілісності звітності.

На наше переконання, у цій складній архітектурі цифрової присутності соціальна мережа Facebook має залишатися базовою платформою для ведення розлогіх аналітичних довідок, публікації повних текстів депутатських запитів, проєктів рішень та розгорнутих звітів за результатами квартальної чи річної діяльності, виконуючи функцію основного текстового архіву.

Натомість мобільні відеохостинги та платформи на кшталт TikTok чи Instagram повинні використовуватися як інструменти динамічної, оперативної фіксації безпосередньої присутності депутата на місцях вирішення критичних питань громади, засіданнях комісій чи під час виїзних інспекцій об'єктів інфраструктури. Такий підхід дозволяє задовольнити

потреби різних сегментів аудиторії: від фахівців, що потребують глибокої документальної деталізації, до молоді та активних користувачів смартфонів, які зорієнтовані на швидку візуальну верифікацію фактів.

Поза всяким сумнівом, успіх такої розгалуженої моделі безпосередньо залежить від здатності посадовця та його команди систематично інтегрувати ці різні потоки даних в єдину логічну систему, де кожен короткий Reels, сторіз чи текстовий пост є не випадковою публікацією, а необхідною ланкою в усьому ланцюжку публічної підзвітності.

Для реалізації цього завдання рекомендується впровадження наскрізної системи посилань та крос-платформної навігації, де відеодокази в Instagram супроводжуються посиланням на повну документальну версію звіту у Facebook або на офіційному сайті Полтавської міської ради. Це дозволяє сформувати комплексний, багатогранний та, що найважливіше, верифікований образ діяльності депутата, який стає доступним для всебічного аналізу як з боку професійних документознавців та істориків, так і з боку пересічних членів Полтавської територіальної громади. Важливо, щоб депутатська стратегія передбачала створення так званих «цифрових хабів» (наприклад, через сервіси на кшталт Linktree або персональні мікро-сайти), де б акумулювалися посилання на всі звіти з різних мереж, структуровані за темами та датами, що фактично замінює застарілу форму паперового звіту на інтерактивну мультимедійну платформу.

Більше того, така диференціація допомагає депутату ефективно реагувати на інформаційні виклики та кризові ситуації в режимі реального часу, використовуючи найбільш швидкі канали для первинного документування події, з наступним поглибленим описом у Facebook та офіційним архівуванням у системі міської ради. Це створює ефект безперервного документального супроводу діяльності, де кожна дія обранця фіксується у відповідному форматі, створюючи цілісну історію його служіння громаді.

Зрештою, такий підхід не лише підвищує особисту прозорість депутата, але й стає потужним інструментом у боротьбі з дезінформацією, оскільки будь-яку спробу спотворити факти можна негайно спростувати, посилаючись на один елемент цієї величезної цифрової системи документування. У такий спосіб грамотна платформна диференціація перетворює фрагментарну активність у мережі на системний електронний літопис сучасної історії Полтави, де кожен формат контенту працює на зміцнення довіри між владою та мешканцями.

На інституційному рівні стратегічним та невідкладним завданням Полтавської міської ради є негайна ліквідація деструктивного явища «документаційного дуалізму», яке виникло внаслідок тривалого та технічно необґрунтованого паралельного існування старої та нової версій офіційного вебпорталу Полтавської міської ради. Така архітектурна розірваність цифрового середовища не лише створює незручності для користувачів, а й прямо порушує фундаментальні принципи документознавства, зокрема цілісність, автентичність та єдність електронного документаційного фонду громади. Для подолання цієї кризи необхідно здійснити тотальну технічну, структурну та змістовну міграцію всього масиву баз даних із застарілого ресурсу на сучасну технологічну платформу, що має стати ядром єдиної інформаційної екосистеми міста. Зазначимо, що цей процес не повинен обмежуватися механічним копіюванням файлів; він має передбачати створення інтелектуального мультимедійного репозиторію документів, де кожна одиниця інформації – від рішення сесії десятирічної давнини до протоколу депутатської комісії сьогодення – буде проіндексовано за допомогою розширеної та глибокої системи метаданих. Це дозволить впровадити інтелектуальні алгоритми наскрізного пошуку, які здатні миттєво знаходити документи за тематичними кластерами, ключовими словами, прізвищами депутатів чи територіальною приналежністю, незалежно від формату чи року створення документа, що фактично перетворить пасивний архів на активну базу знань громади.

Невід'ємною та критично важливою частиною цієї системної модернізації має стати кардинальне виправлення технологічних недоліків мобільної версії порталу, які наразі виступають бар'єром між чиновниками та людьми. Зокрема, йдеться про впровадження автоматизованої системи створення та оптимізації прев'ю-зображень (мініатюр) для всіх без винятку типів публікацій, звітів та новин.

У контексті 2026 року, коли смартфони стали найважливішим і часто єдиним засобом отримання публічної інформації, мобільна версія вебсайту Полтавської міської ради має беззаперечно відповідати найвищим стандартам візуальної інклюзивності та доступності. Коли докази діяльності депутатського корпусу, такі як детальні фотозйомки об'єктів інфраструктури, ремонтних робіт чи благоустрою території, з'являються безпосередньо у стрічці новин без необхідності додаткових переходів чи завантажень, це повністю усуває проблему «інформаційної сліпоти» офіційних ресурсів. Такий підхід забезпечує миттєву перевірку управлінських рішень та фактичних дій обраних посадовців, значно підвищуючи рівень оперативного громадського контролю та участі громадян у процесі управління. Крім того, технічна адаптивність має також забезпечити доступність «легких» версій документів (summary), що дозволяло б мешканцям із низькою швидкістю мобільного інтернету отримувати ключову суть звітів депутатів, що є проявом цифрової демократії та поваги до прав споживача інформації.

Із погляду сучасного муніципального управління, усунення розриву між версіями сайтів та оптимізація мобільних дисплеїв дозволять апарату міської ради централізувати потоки даних та уникнути дублювання чи втрати важливих адміністративних завдань. Створення єдиного цифрового вікна для доступу до документів стимулюватиме перехід від паперового мислення до роботи в режимі реального часу, де кожен опублікований документ автоматично стає частиною значно більшої звітності територіальної громади. Це також дозволить впровадити автоматизовану

системи аудиту публікацій, яка позначатиме відсутні звіти від окремих депутатів або затримки з публікацією протоколів, що є необхідним кроком для забезпечення виконавчої дисципліни.

Прикметно, що така інституційна реструктуризація вебпорталу Полтавської міської ради має стати не просто зміною сайту, а серйозною реформою способу фіксації та представлення муніципальної влади в цифровому просторі, перетворення офіційного ресурсу на потужний інструмент верифікації, який не лише поступатиметься комерційним соціальним мережам за зручністю та швидкістю, але й значно перевершуватиме їх за рівнем довіри та юридичної значущості.

Ще одним важливим завданням, але, можливо, технологічно найскладнішим з усього ланцюжка новацій, має стати впровадження персоналізованого електронного кабінету депутата та створення інтерактивної картки звітності. Попри усю складність, цей інструмент є найефективнішими для повноцінної модернізації системи електронного документообігу Полтавської міської ради.

Головно така ініціатива має на меті перетворити статичний список біографічних даних народних обранців на повнофункціональну цифрову платформу, де кожна управлінська дія, кожне голосування та кожен витрачений бюджетний ресурс автоматично трансформуються у зрозумілий для мешканців документ.

Електронний кабінет депутата у структурі оновленого порталу Полтавської міської ради має функціонувати як єдине цифрове вікно, де за допомогою програмних шлюзів (API) акумулюються дані з різних муніципальних систем.

Зокрема, мовиться про автоматичну синхронізацію з внутрішньою системою поіменного голосування, що дозволить виборцю побачити не лише суху статистику відвідуваності засідань, а й реальну позицію депутата щодо кожного важливого питання життєдіяльності міста у зручному графічному форматі.

Крім цього, такий кабінет має стати інструментом легітимізації діяльності депутата у соціальних мережах: через інтеграцію з Facebook та Instagram публічні пости, що містять звіти щодо виконаних робіт, автоматично відобразатимуться в офіційному профілі на сайті ради, набуваючи статусу верифікованого оперативного повідомлення. Це допомагає подолати проблему інформаційного хаосу, коли людям доводиться шукати результати діяльності депутата на розрізних приватних сторінках, і натомість створює цілісну, офіційно підтверджену хроніку діяльності кожного представника громади.

З огляду на діяльність депутатів міської ради в інших регіонах України, суттєвим елементом системи електронних кабінетів має стати розроблення та впровадження інтерактивної мапи депутатської звітності, побудованої з використанням сучасних геоінформаційних технологій. Такий підхід дозволяє перейти від лінійного списку документів до візуально-просторової моделі звітування, де кожен завершений проєкт – від капітального ремонту дорожнього покриття у внутрішньому дворі багатоповерхового будинку до встановлення нового вуличного освітлення – отримує чітку географічну прив'язку на цифровій мапі Полтави.

Для мешканця громади це означає можливість миттєвого отримання інформації про активність депутата безпосередньо у своєму дворі чи мікрорайоні: достатньо «клікнути» на відповідну геолокаційну мітку, щоб відкрити повний пакет електронної документації, пов'язаної з об'єктом. Цей пакет має включати не лише текстовий опис робіт, а й обов'язкову візуальну доказову базу (серію фотографій «до» та «після»), посилення на відповідне рішення сесії про виділення коштів та прямий перехід до тендерної закупівлі в системі Prozorro. Саме у такий спосіб, інтерактивна мапа стає інструментом громадського аудиту в режимі реального часу, де кожен задокументований крок депутата стає прозорим, а можливість маніпуляцій з обсягами чи фактами виконання робіт зводиться до мінімуму.

Із позицій муніципального управління та документообігу, інтеграція електронного офісу з мапою звітності створює чудові передумови для формування «розумного» архіву міста. Себто, замість накопичення тисячі розрізнених файлів, рада отримує структуровану базу даних, де інформація автоматично класифікується за автором, часом, регіоном та видом діяльності. Зі свого боку, це дозволяє апарату міської ради проводити глибинний аналіз ефективності роботи всього депутатського корпусу, виявляти позитивні аспекти в інфраструктурному розвитку округів та оперативно реагувати на запити громади. Самі депутати також будуть у виграшному становищі. Для кожного з них такий інструментарій є ефективним способом формування позитивного публічного іміджу та зменшення зайвої критики, оскільки результати їхньої діяльності чітко відображаються як конкретні точки зростання на карті Полтави.

У довготерміновій перспективі ця система може бути розширеною модулями електронних петицій чи локальних опитувань, що перетворить інтерактивну мапу на платформу прямого народовладдя, де мешканці не просто спостерігають за звітами, а безпосередньо матимуть змогу впливати на пріоритетність документування та вирішення проблем своїх територій. Упровадження таких інноваційних рішень виведе Полтавську міську раду в лідери цифрової трансформації серед українських муніципалітетів, забезпечуючи найвищий рівень довіри через безкомпромісну прозорість та технологічну досконалість системи звітування.

Із погляду управлінського документознавства, такі дії є переходом до концепції «динамічного документа», який постійно оновлюється та збагачується новими даними, забезпечуючи безперервний літопис розвитку міської інфраструктури.

У довгочасній перспективі, інтеграція електронних кабінетів із картою діяльності, де мешканці зможуть безпосередньо на мапі залишати відгуки про якість виконаних робіт або ініціювати нові проєкти, уможливить перетворення вебпорталу Полтавської міської ради з бюрократичного

сховища на ефективну інституцію цифрової співпраці між громадою та владою.

Поряд із комплексним технічним оновленням архітектури вебпорталу, Полтавській міській раді наполегливо рекомендовано впровадити нову концепцію інтегрованої екосистеми звітів, яка дозволить трансформувати одностороннє інформування у багаторівневу систему цифрової підзвітності.

Запозичуючи та творчо переосмислюючи успішний досвід Вінницької та Дніпровської міських рад, необхідно здійснити перехід до створення персоналізованих інтерактивних кабінетів депутатів, які стануть центральним вузлом комунікації між обранцем та громадою. Такий кабінет у структурі офіційного сайту в жодному разі не має залишатися статичною сторінкою з короткою біографічною довідкою та контактними даними, навпаки, він повинен функціонувати як складний динамічний агрегатор великих даних (Big Data), що в режимі реального часу синхронізується із внутрішньою системою «Рада». Це дозволить автоматично підтягувати та візуалізувати результати кожного поіменного голосування депутата, відображати актуальний статус опрацювання надісланих ним запитів – від моменту реєстрації до отримання остаточної відповіді від виконавчих органів – та акумулювати всі підготовлені ним проекти рішень.

Найбільш революційним елементом цієї системи має стати впровадження спеціалізованих API-шлюзів, які дозволять офіційному порталу автоматично транслювати публікації з верифікованих сторінок депутатів у соціальних мережах (Facebook, Instagram). Така технологічна конвергенція дозволить легітимізувати цифровий слід депутата на рівні офіційного муніципального ресурсу, ефективно нівелюючи критичний розрив між миттєвою оперативною звітністю у соціальних медіа та традиційно запізнілою публікацією офіційних протоколів. Тобто, пост у Facebook перестає бути приватним висловлюванням і стає частиною

загальноміського документального простору, що зберігається в архівах ради.

Наступним стратегічним кроком у реформуванні інформаційного простору громади має стати глибша нормативно-технологічна інтеграція офіційного архіву YouTube у загальну систему документообігу, що має юридичне значення для міської ради.

На основі виявлених розривів між відеофіксацією та паперовим діловодством, рекомендується впровадити інноваційну практику гіпертекстуального протоколювання, за якої кожен пункт порядку денного, зафіксований у класичному текстовому протоколі сесії, супроводжується активним гіперпосиланням на конкретну часову мітку (тайм-код) у відповідному відеозаписі трансляції. Це дозволить на фундаментальному рівні документально пов'язати сухий, лаконічний текст прийнятого рішення з живою, повнотекстовою дискусією в залі, забезпечуючи неперевершений рівень автентичності управлінської інформації та створюючи надійний бар'єр проти будь-яких спроб маніпуляцій під час потракування волевиявлення депутатів чи обставин обговорення критичних питань. Із погляду сучасного документознавства, такий гібридний документ стає набагато стійкішим до фальсифікацій, оскільки дозволяє будь-якому суб'єкту правовідносин за лічені секунди отримати доступ до первинного візуального контексту прийняття рішення, що є критично важливим для забезпечення прозорості місцевого самоврядування.

З погляду довгострокового архівного зберігання та національної безпеки інформаційного фонду, Полтавській міській раді слід створити та офіційно затвердити правила автоматизованого збору, перевірки та передачі цифрового контенту безпосередньо з офіційної сторінки депутата в соціальних мережах до внутрішнього муніципального архіву. Цей механізм, відомий у світовій практиці як «web archiving», має гарантувати, що навіть у разі технічного видалення публікації на зовнішній комерційній платформі, як-от Meta чи TikTok, або у випадку блокування облікового запису, вся

суспільно значуща інформація щодо діяльності представницької влади, включно з відеозвітами, аналітичними постами та фотофіксацією об'єктів, залишиться доступною для історичного аналізу, громадського аудиту та правової оцінки у майбутньому. Така децентралізована архівація дозволить уникнути ситуації, коли муніципальна пам'ять Полтавської територіальної громади стає заручником алгоритмів чи політики приватних іноземних компаній, забезпечуючи державний контроль над збереженням первинних документів про розвиток міста у цифрову епоху.

Зрештою, щоб усунути темпоральний розрив між подією та її офіційною фіксацією, Полтавській міській раді необхідно внести невідкладні зміни до Регламенту ради, за якими встановити суворі та чіткі терміни публікації результатів поіменного голосування та проєктів протоколів. Так, на нашу думку, рекомендований стандарт має передбачати публікацію даних у машиночитаному форматі не пізніше ніж через 2–3 години після завершення засідання, що дозволить офіційному сайту успішно конкурувати за оперативністю з соціальними мережами та повернути собі статус основного, найбільш достовірного та легітимного джерела верифікованої інформації щодо роботи депутатського корпусу. Упровадження таких нормативних запобіжників усуне ситуацію, за якої громада змушена користуватися неофіційними даними через відсутність оперативної реакції апарату ради, та стимулюватиме перехід до моделі врядування у реальному часі. Подібним чином, комплексна нормативна інтеграція відеоматеріалів, архівування мережевої активності та радикальне скорочення термінів оприлюднення документів дозволять створити цілісну, стійку та прозору систему електронного документування, яка відповідатиме вимогам інформаційного суспільства 2026 року та забезпечить реальну підзвітність влади перед Полтавською громадою.

Підсумовуючи розроблені рекомендації, слід зазначити, що комплексна модернізація системи цифрового документування Полтавської міської ради має вийти за межі простого виправлення технічних помилок

вебпорталу та стати початком формування нової цифрової культури взаємодії між владою та громадою.

Безперечно, що успішна реалізація запропонованих заходів – від персональної стандартизації депутатських звітів у соціальних мережах до інституційного впровадження інтерактивних мап та електронних кабінетів – дозволить створити унікальну для України екосистему муніципальної прозорості.

Основним результатом цих перетворень стане, передусім, подолання «інформаційної асиметрії», за якої мешканець громади отримує повний і безперешкодний доступ до верифікованої управлінської інформації у зручному мобільному форматі, що є критично важливим для відновлення довіри до інститутів місцевого самоврядування у 2026 році.

Водночас соціальні мережі депутатів, інтегровані через API-шлюзи до офіційної системи ради, втратять характер фрагментарного новинного простору й набудуть функцій впорядкованого каналу оперативних мікродокументів, що забезпечують системну та надійну фіксацію кожного етапу розвитку Полтавської територіальної громади.

У прийдешньому перспективним напрямом подальшого розвитку цієї системи є впровадження спеціалізованого мобільного застосунку «Цифровий депутат Полтави», який би став мобільним робочим місцем для обранця та точкою доступу для громадянина. Такий застосунок має інтегрувати в собі функції електронного підпису (КЕП), дозволяючи депутату підписувати звіти та запити безпосередньо зі смартфона, що радикально скоротить час на паперову бюрократію.

Крім того, стратегічного значення набуває використання технології штучного інтелекту для автоматизованої обробки та класифікації звернень громадян, отриманих із соціальних мереж. Відомо, що ШІ-модулі здатні аналізувати тисячі коментарів, автоматично групувати їх за темами (житло, транспорт, екологія) та складати відповіді на основі діючих нормативних

актів, що дозволяє депутатам та всьому апарату ради зосередитися на стратегічному плануванні замість рутинної обробки вхідної кореспонденції.

Використання алгоритмів машинного навчання також дозволить проводити прогнозний аналіз – на основі аналізу цифрового сліду громади можна буде передбачити виникнення соціальної напруженості в різних районах, що дозволить діяти на випередження.

Варто підкреслити, що запропонована цифрова трансформація принесе Полтаві суттєві дивіденди у політичному та економічному вимірах: від підвищення інвестиційної привабливості через прозорість бюджетних процесів до зростання реальної залученості мешканців у процеси бюджетування участі.

Створення безперервного, візуалізованого та юридично значущого електронного архіву депутатської діяльності забезпечить послідовність муніципального управління та збереже історію громади для майбутніх поколінь дослідників.

Отже, перехід від статичної текстоцентричності до динамічної моделі управління на основі даних є не просто технічною вимогою часу, а стратегічною необхідністю для забезпечення сталого розвитку Полтави як сучасного європейського міста.

Запропоновані у цій роботі підходи створюють надійний фундамент для того, щоб Полтавська міська рада стала еталоном цифрової безбар'єрності та відкритості, де кожен байт інформації працює на благо мешканців, а кожен документ є інструментом реального впливу громади на своє майбутнє.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення цифрових комунікацій і системи цифрового документування діяльності депутатів Полтавської міської ради. Проведене дослідження дозволило сформулювати розгорнуті висновки відповідно до поставлених завдань.

1. Проаналізовано теоретико-методологічні засади інформаційно-комунікаційної діяльності депутатів міської ради, зокрема роль соціальних мереж у системі публічної та політичної комунікації.

У результаті аналізу теоретичних та методологічних основ інформаційно-комунікаційної діяльності представників депутатського корпусу було встановлено, що комунікація в системі місцевого самоврядування – це багатоетапний процес, у межах якого взаємодіють офіційні інформаційні ресурси органів місцевого самоврядування (вебсайти міських рад) та неформальні цифрові платформи (соціальні мережі). Їхня спільнодія й забезпечує реалізацію принципів публічності, прозорості та зворотного зв'язку між посадовцями і місцевою громадою.

З'ясовано, що в контексті цифрової трансформації роль народного обранця зазнала змін: він перетворився з пасивного ретранслятора офіційних рішень на активного суб'єкта формування інформаційного простору територіальної громади. У сучасних умовах інформаційного суспільства комунікативна компетентність депутатів має особливе значення, оскільки визначає не лише ефективність представництва інтересів громади, а й рівень довіри громадськості до місцевої влади.

З огляду на це, специфіка парламентської діяльності вимагає переходу від одностороннього інформування до безперервного інтерактивного діалогу, де соціальні мережі стають інструментом прямої демократії та реального громадського впливу на муніципальний процес.

Доведено, що соціальні мережі відіграють значну роль у системі публічної та політичної комунікації депутатів міської ради, трансформуючи усталені моделі взаємодії з громадськістю. Онлайн-платформи забезпечують оперативність поширення інформації, персоніфікований характер комунікації та можливість двостороннього діалогу, що істотно розширює межі традиційної представницької діяльності.

Водночас використання соціальних платформ вимагає чіткої методологічної основи, дотримання принципів інформаційної відповідальності та інтеграції комунікаційних практик у загальну систему управлінської діяльності депутатів.

2. Досліджено специфіку використання соціальних мереж як інструменту інформування громадськості та цифрового документування депутатської діяльності в умовах цифрового середовища.

У процесі написання кваліфікаційної роботи було встановлено, що для комунікації представники місцевої влади доволі часто використовують соціальні мережі не тільки для офіційних повідомлень, а й для документування особистої діяльності.

Відповідно до проведеного аналізу маємо засвідчити, що з цією метою успішно використовуються такі популярні соціальні мережі, як Facebook, Instagram і TikTok, які виконують подвійну функцію — комунікативну та документальну.

Також важливо зауважити, що швидке впровадження цих соціальних мереж у практику публічної діяльності депутатів значно випередило формування належної нормативно-методичної бази документознавства, що ускладнює правову фіксацію та збереження цифрового контенту.

Дослідження обґрунтовує твердження, що нове поняття «цифровий слід депутата» варто вважати специфічним типом електронного документа, який потребує верифікації через систему метаданих, зокрема часових міток, геолокаційних параметрів і цифрових підписів.

Разом із тим виявлено нагальну потребу в розробленні цілісної методології архівації такого контенту, оскільки за відсутності належних процедур документування інтерактивна звітність депутатів залишається юридично вразливою, схильною до маніпуляцій або незворотного видалення, що створює ризики втрати достовірних відомостей та порушення цілісності інформаційного фонду місцевої громади.

3. Проаналізовано практики цифрової комунікації депутатів Полтавської міської ради, включно з контентною політикою, засобами візуалізації та реалізацією принципів інформаційної відкритості й прозорості влади.

У межах реалізації завдання щодо було ретельно відстежено комунікацію депутатів Полтавської міської ради у цифровому середовищі з урахуванням дотримання принципів відкритості та прозорості контент-політики, інструментів візуалізації та управління інформацією.

Було виявлено, що соціальні мережі використовуються переважно як інструмент для моніторингу діяльності депутатів через фото- та відеозвіти, але цей процес є розрізненим та несистематичним.

Також помічено, що на офіційному сайті Полтавської міської ради існує певний «інформаційний вакуум». На нашу думку, причина полягає в тому, що, незважаючи на активне обговорення суспільно значущих питань у соціальних мережах, офіційний вебсайт ПМР переважно слугує статичним архівом регуляторних рішень. Така ситуація формує документаційний розрив, за якого інформація щодо виконання депутатських запитів і взаємодію з виборцями існує переважно на персональних сторінках депутатів без належної офіційної реєстрації та інституційного контролю з боку апарату міської ради, що загалом негативно позначається на реалізації принципів прозорості та підзвітності її діяльності.

4. Визначено аналітичний потенціал соціальних мереж у роботі депутата міської ради і розроблено рекомендації щодо вдосконалення цифрових комунікацій та документування діяльності.

Відповідно до проведено ґрунтового дослідження аналітичного потенціалу соціальних мереж у роботі депутата міської ради було розроблено комплексні практичні рекомендації щодо вдосконалення цифрових комунікацій і системи цифрового документування діяльності Полтавської міської ради. У процесі роботи було опрацьовано позитивний досвід діяльності місцевих рад у провідних містах України, зокрема Львові, Дніпрі, Вінниці. Презентуємо наші системні пропозиції.

1) Модернізація офіційного вебпорталу Полтавської міської ради.

Рекомендовано впровадити відкриту базу даних, яка дозволить автоматично завантажувати звіти депутатів із соціальних мереж до їхніх особистих акаунтів на вебсайті. Це дозволить подолати розрив між медіаактивністю та офіційним звітуванням.

2) Впровадження інтерактивних інструментів.

Пропонується створити ГІС-мапу міста («Карта депутатських справ»), де кожен виконану роботу можна зафіксувати за допомогою фото чи відеодоказом із посиланнями на координати. Це підвищить рівень довіри виборців та забезпечить прозорість витрат бюджетних коштів.

3) Встановити стандарти «Digital-звіту».

Розроблено вимоги до обов'язкових реквізитів депутатських публікацій (використання QR-кодів на офіційні документи, геотегування), що дозволить розглядати такий пост як повноцінний елемент звітності.

4) Трансформація коментарів у звернення.

Запропоновано механізм автоматизованого моніторингу та офіційної реєстрації звернень громадян, залишених у формі коментарів під публікаціями депутатів, що забезпечить належне реагування влади на запити громади.

На нашу думку, практичне значення отриманих результатів полягає у можливості безпосереднього їх використання у діяльності депутатів міських рад, працівників місцевого самоврядування та структурних

підрозділів, відповідальних за інформаційну політику та електронний документообіг.

Запропоновані підходи до модернізації цифрової екосистеми, зокрема інтеграція соціальних мереж з офіційними вебресурсами, упровадження стандартизованих форматів цифрової звітності та інструментів геоінформаційної візуалізації, сприяють підвищенню прозорості, підзвітності та довіри громадян до представницьких органів влади.

Крім того, впровадження цих заходів спричинить мінімізацію розриву в документації між неформальними каналами комунікації та формальною звітністю, уможливить забезпечити збереження та верифікацію цифрового контенту як електронного документа, а також підвищить ефективність аналітичної обробки інформації для ухвалення управлінських рішень.

Загалом, можна впевнено сказати, що завдяки впровадженню запропонованих методів Полтавська міська рада не лише зможе подолати існуюче технологічне відставання від сучасних медіатрендів, а й стати взірцем для інших органів місцевого самоврядування в Україні.

Упровадження наукових методів для цифрової документації перетворить динамічний мережевий контент на законодавчо встановлені бази даних, що має вирішальне значення для зміцнення демократичних інституцій на місцевому рівні. Це створить міцну основу для «муніципальної пам'яті» Полтави, гарантуючи, що жодна частина поточної діяльності обраних посадовців не буде втрачена через брак архівних технологій.

Запровадження науково обґрунтованих підходів до цифрового документування дозволить конвертувати динамічний мережевий контент у юридично значущу базу даних, що є критично важливим для зміцнення демократичних інститутів на місцевому рівні. Це створить надійний фундамент для «муніципальної пам'яті» Полтави, гарантуючи, що жоден

аспект поточної діяльності обранців не буде втрачений через недосконалість архівних технологій.

Більше того, йдеться мова не лише про модернізацію вебсайту міської ради, а про зміну самої філософії взаємин між владою та громадою: в умовах цифрової епохи процес управління містом стане максимально зрозумілим, контрольованим та орієнтованим на потреби кожного мешканця Полтавської територіальної громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНЦІ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI : станом на 8 серп. 2025 р. URL: <https://surl.li/ddjprl> (дата звернення: 12.01.2026).
2. Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX : станом на 1 січ. 2026 р. URL: <https://surl.li/qtvqln> (дата звернення: 12.01.2026).
3. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII : станом на 14 черв. 2025 р. URL: <https://surl.li/wzxynw> (дата звернення: 12.01.2026).
4. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : станом на 31 жовт. 2025 р. URL: <https://surl.li/tvjoic> (дата звернення: 12.01.2026).
5. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://surl.li/kajwqu> (дата звернення: 12.01.2026).
6. ДСТУ 4163:2020. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2020. 28 с.
7. Адаменко О. М. Місцеве самоврядування: основи демократичного врядування. Київ : Національна академія державного управління при Президентові України, 2020. 256 с.
8. Андрійчук Т. В. Інформаційна відкритість органів публічної влади в умовах цифровізації суспільства. Київ : НАДУ, 2020. 312 с.
9. Андрущенко В. П. Інформаційне суспільство і проблеми публічної комунікації. Київ : Знання, 2019. 320 с.
10. Афанасьєв В. Г. Соціальна інформація і управління суспільством. Київ : Наукова думка, 2018. 312 с.

11. Бабін Б. В. Публічність влади та інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування. *Державне управління: теорія та практика*. 2020. № 2. С. 45–53.
12. Баранов О. А. Електронне врядування: теорія, методологія, практика. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 356 с.
13. Бебик В. М. Політична комунікація: теорія і практика. Київ : Либідь, 2019. 384 с.
14. Бездрабко В. В. Документознавство: минуле, сучасне, майбутнє. Київ : Четверта хвиля, 2021. 412 с.
15. Береза А. М. Інформаційні технології в системі публічного управління. Київ : КНЕУ, 2020. 256 с.
16. Березюк О. С. Трансформація муніципальних вебресурсів: порівняльний аналіз. *Місьцеве самоврядування*. 2022. № 4. С. 15–22.
17. Березюк О. С. Цифровізація місцевого самоврядування в умовах децентралізації. *Регіональне управління*. 2021. № 1. С. 45–53.
18. Бернацька І. В. Цифрові комунікації та їх вплив на демократичні процеси. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 212 с.
19. Бідзюра Ю. В. Соціальні мережі у політичній комунікації: український контекст. *Політичний менеджмент*. 2020. № 3. С. 45–53.
20. Бовкун О. С. Сучасні онлайн-комунікації у публічному управлінні. Київ : НАДУ, 2023. 244 с.
21. Бойко О. Д. Аналітика соціальних мереж у публічному секторі. *Державне управління та місьцеве самоврядування*. 2021. № 2. С. 90–98.
22. Бойко Ю. А. Імідж політика у добу соціальних мереж. Київ : Видавництво КНЕУ, 2021. 230 с.
23. Болтівець С. І. Психологія масових комунікацій. Київ : Логос, 2019. 320 с.

- 24.Бондаренко О. С. Контент-стратегії в комунікаційній діяльності органів місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 7. С. 33–41.
- 25.Бондаренко О. С. Соціальні мережі як інструмент комунікації органів місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 6. С. 45–52.
- 26.Бондаренко Т. В. Візуальні комунікації в політиці. Київ : Академвидав, 2022. 198 с.
- 27.Брижко В. М. Інформаційне право та цифрові комунікації. Київ : Наукова думка, 2020. 412 с.
- 28.Бурдьє П. Соціальний простір і символічна влада / пер. з фр. Київ : Юніверс, 2008. 224 с.
- 29.Бутиріна М. В. Публічна комунікація як складова демократичного врядування. Харків : Право, 2018. 256 с.
- 30.Василенко І. В. Публічна комунікація в діяльності органів влади. Київ : НАДУ, 2018. 298 с.
- 31.Вертелецька О. М. Політичний брендинг і цифрові медіа. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 210 с.
- 32.Вознесенська О. П. Instagram як інструмент політичного іміджмейкінгу. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 176 с.
- 33.Войтович Р. В. Цифрова трансформація публічного управління в Україні. Київ : НАДУ, 2021. 368 с.
- 34.Габермас Ю. Структурні перетворення публічної сфери / пер. з нім. Львів: Літопис, 2000. 320 с.
- 35.Гаврилюк О. М. Прозорість діяльності органів місцевого самоврядування: теоретичні та практичні аспекти. *Публічне управління та адміністрування*. 2020. № 4. С. 47–54.
- 36.Гаврилюк Р. О. Публічність і підзвітність місцевої влади в Україні. *Вісник НАДУ*. 2018. № 2. С. 97–104.

37. Геселев О. В. Комунікація як інструмент демократичного врядування на місцевому рівні. *Державне управління: теорія та практика*. 2020. № 2. С. 45–52.
38. Гірчак А. Р. TikTok та політична комунікація в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 6. С. 72–78.
39. Головаха Є. І., Паніна Н. В. Соціальні виміри політичної комунікації. Київ : Інститут соціології НАН України, 2018. 336 с.
40. Головаха Є. І. Політична культура та комунікація в Україні. Київ : Інститут соціології НАН України, 2019. 320 с.
41. Головченко В. І. Комунікативна політика органів місцевого самоврядування в умовах цифровізації. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2020. Т. 1. С. 112–118.
42. Гончарук Н. Т. Документування управлінської діяльності: теорія і практика. Київ : НАДУ, 2017. 240 с.
43. Гресь О. В. Кризові комунікації органів місцевого самоврядування. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 264 с.
44. Григор'єв С. О. Соціальні мережі як інструмент публічного врядування. *Публічне управління та адміністрування*. 2022. № 3. С. 34–41.
45. Гринчук І. С. Електронні звернення громадян як інструмент комунікації. Київ : НАДУ, 2020. 190 с.
46. Грицюк Н. В. Комунікації в органах місцевого самоврядування. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 222 с.
47. Грицяк І. А. Відкрите врядування: концептуальні засади та практика реалізації в Україні. Київ : НАДУ, 2019. 292 с.
48. Грищенко І. М. Місцеве самоврядування як простір публічної комунікації. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. № 3. С. 33–40.
49. Грищенко І. М. Стратегічні комунікації в публічному управлінні. Київ : НАДУ, 2019. 340 с.

50. Даниленко В. М. Цифрова публічність і політична взаємодія. Київ : Національна академія наук України, 2022. 298 с.
51. Даниленко С. О. Політична комунікація: український вимір. Київ : Парламентське видавництво, 2018. 304 с.
52. Дейнека А. В. Соціальні мережі як інструмент публічного інформування та документування діяльності депутата міської ради. *Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи»*. Полтава, 2025. С. 256–259.
53. Демченко І. М. Facebook як платформа політичної комунікації на місцевому рівні. *Соціальні комунікації*. 2021. № 4. С. 72–80.
54. Демченко О. П. Комунікативні стратегії органів місцевого самоврядування в соціальних мережах. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2022. Т. 1. С. 88–95.
55. Дем'янчук О. П. Візуалізація інформації як інструмент сучасних публічних комунікацій. *Публічне управління та адміністрування*. 2020. № 4. С. 19–26.
56. Дем'янчук О. П. Електронна демократія як складова відкритого врядування. *Вісник НАДУ*. 2020. № 2. С. 23–30.
57. Денисюк Г. М. Електронні спільноти як чинник розвитку місцевої демократії. Острог : НаУОА, 2022. 208 с.
58. Денисюк С. Г. Стратегічні комунікації в діяльності органів влади. Київ : НАДУ, 2020. 286 с.
59. Дрешпак В. М. Інформаційна відкритість влади: український контекст. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. 256 с.
60. Дробот І. О. Комунікативні практики в публічному управлінні. Київ : НАДУ, 2021. 236 с.
61. Дубас О. П. Документознавство: теорія сучасного документа. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 304 с.

- 62.Дубовик О. В. Соціальні мережі та політична участь громадян. Київ : Національна академія наук України, 2021. 264 с.
- 63.Дубровіна Л. А. Інформаційна культура громадян у процесах публічної комунікації. Київ : Інститут держави і права НАН України, 2018. 214 с.
- 64.Євдокимова О. В. Соціальні медіа у системі публічної комунікації. Київ : Академвидав, 2021. 242 с.
- 65.Євтушенко О. Н. Комунікативна діяльність депутатів місцевих рад. Харків : Право, 2020. 256 с.
- 66.Ємельянова О. В. Візуальна комунікація у цифрових медіа. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 214 с.
- 67.Житарюк М. Г. Кліпова культура та трансформація політичної комунікації. Київ : Академія української преси, 2020. 240 с.
- 68.Жук А. П. Локальна політика і цифрові канали. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет, 2023. 184 с.
- 69.Іваненко Н. П. Комунікаційні стратегії органів місцевої влади: системність і регулярність. *Державне управління*. 2020. № 1. С. 77–84.
- 70.Ільницька У. Я. Цифрові платформи як середовище соціальної комунікації. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 280 с.
- 71.Ільницький О. С. Прозорість та підзвітність органів влади у системі публічних комунікацій. *Вісник НАДУ*. 2019. № 2. С. 23–31.
- 72.Ільченко О. М. Публічна комунікація та її роль у демократичному врядуванні. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 260 с.
- 73.Калініченко Л. Л. Комунікаційна діяльність органів влади у соціальних мережах. *Держава та регіони*. 2022. № 1. С. 98–104.
- 74.Кальниш Ю. Г. Підзвітність і прозорість у діяльності органів місцевого самоврядування. Київ : Національна академія державного управління при Президентові України, 2018. 312 с.
- 75.Камінська Н. В. Медіаплюралізм у публічному управлінні. *Юридична наука*. 2018. № 3. С. 44–51.

- 76.Карпенко О. В. Громадська участь у цифрову добу. Київ : Інститут соціології НАН України, 2021. 240 с.
- 77.Кваша О. І. YouTube як архів політичних комунікацій. *Збірник наукових праць з державного управління*. 2022. № 5. С. 91–99.
- 78.Кіца М. О. Локальна політика у соціальних мережах. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. 232 с.
- 79.Коваленко Ю. С. Інформаційна політика органів місцевого самоврядування. Харків : Право, 2020. 289 с.
- 80.Коваль Л. В. Горизонтальні комунікації в діяльності органів місцевого самоврядування. *Демократичне врядування*. 2020. № 24. С. 71–79.
- 81.Коваль Р. С. Електронне документування: поняття, ознаки, функції. *Архіви України*. 2020. № 2. С. 18–27.
- 82.Коваль Р. С. Юридична сила електронного повідомлення в системі публічного управління. *Вісник НДУ*. 2022. № 1. С. 27–34.
- 83.Ковальчук Ю. М. Персоналізація політика у соціальних мережах. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2021. 200 с.
- 84.Костенко Н. В. Візуальна комунікація в цифрових медіа. Київ : Інститут соціології Національної академії наук України, 2019. 240 с.
- 85.Коцюба О. Р. Приватне і публічне у політичних комунікаціях. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 198 с.
- 86.Кочубей Л. В. Публічні комунікації в умовах цифровізації. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 216 с.
- 87.Кравченко В. В. Місцева політика та публічні комунікації. Київ : Атіка, 2018. 304 с.
- 88.Кравченко С. О. Соціальні мережі в діяльності органів публічної влади: можливості та обмеження. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. № 1. С. 64–72.
- 89.Кузьменко О. В. Відеоконтент у системі політичної комунікації. Київ : Інтерсервіс, 2020. 198 с.

90. Куйбіда В. С. Цифрова трансформація громад. Київ : Асоціація міст України, 2023. 144 с.
91. Кулешов С. Г. Загальне документознавство. Київ : Либідь, 2017. 320 с.
92. Кульчинський І. В. Соціальні мережі та вибори в Україні. Київ : Фенікс, 2020. 220 с.
93. Кучер О. В. Інформаційна відкритість органів влади як чинник суспільної довіри. *Держава та регіони*. 2019. № 1. С. 14–21.
94. Лахновський В. А. Інформаційні міхури в українському медіапросторі. Київ : Інститут масової інформації, 2022. 184 с.
95. Лащук Є. М. Упровадження кризових комунікацій на місцевому рівні. Харків : Право, 2022. 230 с.
96. Лещенко І. С. Комунікація органів влади на цифрових платформах. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 248 с.
97. Литвин В. М. Соціальні медіа в системі публічного управління. Київ : КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2021. 312 с.
98. Литвиненко І. О. Цифрова політика України. Київ : Наукова думка, 2023. 260 с.
99. Литвиненко О. М. Електронне урядування та цифрові архіви. Київ : Національна академія державного управління, 2021. 248 с.
100. Литвин Н. А. Політичний імідж у соціальних мережах. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 248 с.
101. Луман Н. Соціальні системи. Нарис загальної теорії / пер. з нім. Київ : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2007. 648 с.
102. Ляхова О. С. Алгоритмічні ризики політичної комунікації. Київ : Києво-Могилянська академія, 2022. 192 с.
103. Макеев О. М. Публічна комунікація в системі державного управління: соціальний та політичний виміри. Київ : НАДУ, 2019. 312 с.
104. Малес Л. І. Цифрова активність громад і локальна демократія. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 204 с.

105. Мартинюк І. В. Публічна сфера в умовах цифрових трансформацій. Київ : Академвидав, 2023. 228 с.
106. Марченко О. П. Теорія та практика цифрової архівації. Харків : ХДАК, 2022. 198 с.
107. Мельник А. Ф. Метадані електронних документів: теоретичні та прикладні аспекти. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 264 с.
108. Мельниченко О. П. Комунікація громади і влади через цифрові інструменти. Київ : НАДУ, 2022. 210 с.
109. Михайленко В. В. Соціальні медіа як чинник розвитку електронної демократії. *Держава і право*. 2020. № 88. С. 112–120.
110. Михайленко С. І. Інформаційна відкритість як принцип діяльності публічної влади. *Публічне управління та адміністрування*. 2019. № 4. С. 37–44.
111. Мороз О. Ю. Політична комунікація у соціальних мережах. Київ : Академвидав, 2020. 288 с.
112. Найдьонова Л. А. Комунікаційні ефекти у медійному середовищі. Київ : Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2020. 240 с.
113. Наумова М. І. Комунікаційна діяльність депутата місцевої ради в цифровому середовищі. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 243 с.
114. Нестеренко О. І. Комунікативна культура публічних службовців. Київ : Національна академія державного управління при Президентові України, 2018. 264 с.
115. Нестеренко Т. С. Відеокommунікації у державному управлінні. Дніпро : Грані, 2021. 196 с.
116. Нестерович В. Ф. Громадський контроль у системі місцевого самоврядування. Львів : ЛНУ, 2019. 287 с.
117. Нестеряк Ю. В. Електронна демократія та участь громадян у публічному управлінні. Київ : НАДУ, 2017. 304 с.

118. Ожеван Н. М. Медіаграмотність і протидія маніпуляціям. Київ : Центр медіареформ, 2021. 180 с.
119. Оксамитна О. М. Довіра в цифровому суспільстві. Київ : Інститут соціології НАН України, 2022. 232 с.
120. Омельченко Л. В. Інформаційна безпека органів публічної влади. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 214 с.
121. Орлов М. Ю. Публічна звітність як інструмент підзвітності органів влади. *Вісник державної служби України*. 2020. № 3. С. 52–59.
122. Офіційний портал «Дія. Цифрова держава». Матеріали щодо відкритості та цифрових комунікацій органів влади. URL: <https://diia.gov.ua>(дата звернення: 10.01.2026).
123. Павленко І. В. ТікТок як новий канал публічної комунікації. *Медіафорум*. 2022. № 2. С. 44–51.
124. Павленко Ю. В. Електронна демократія: інструменти та технології. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
125. Панкратова Н. В. Стратегії кризових комунікацій. Київ : КНЕУ, 2020. 250 с.
126. Панченко О. В. Стратегічні комунікації в органах місцевого самоврядування. Київ : Державний інститут державного управління, 2020. 312 с.
127. Патнем Р. Творення демократії: традиції громадянської активності в сучасній Італії / пер. з англ. Київ : Основи, 2001. 302 с.
128. Петренко В. Л. Довіра до влади в умовах цифрового суспільства. Київ : Соціс, 2019. 296 с.
129. Петренко В. П. Цифрова публічність та нові форми політичної відповідальності. *Політичний менеджмент*. 2020. № 4. С. 21–29.
130. Петрик М. І. Відеоконтент у політичній діяльності. Одеса : Астропринт, 2022. 188 с.

131. Петрова Н. С. Архівування електронних документів: сучасні виклики. Київ : Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2021. 248 с.
132. Пилипчук О. І. Організаційна структура місцевого самоврядування та інформаційні потоки. *Регіональне управління*. 2019. № 4. С. 25–33.
133. Плєскач В. Л. Інтернет-технології в державному управлінні. Київ : КНЕУ, 2021. 268 с.
134. Поліщук О. Р. Цифрові комунікації в системі місцевого самоврядування. Київ : НАДУ, 2022. 344 с.
135. Полумисна О. М. Локальна політична комунікація в цифровому середовищі. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. 228 с.
136. Пономарьов О. С. Електронна демократія в Україні. Київ : Фенікс, 2020. 224 с.
137. Почепцов Г. Г. Комунікація і влада. Київ : Альтерпрес, 2019. 360 с.
138. Рабінович П. М. Права людини і громадянина: комунікативний аспект. Львів : Світ, 2017. 256 с.
139. Резніков О. Ю. Дезінформація та протидія інформаційним загрозам. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2021. 240 с.
140. Різун В. В. Комунікативні стратегії сучасної публічної політики. Київ : Києво-Могилянська академія, 2020. 348 с.
141. Різун В. В. Масова комунікація: теорія та практика. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 392 с.
142. Романенко Є. О. Візуальні документи у публічному управлінні. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2018. 248 с.
143. Романюк А. С. Політичні інститути та процеси в Україні. Київ : Либідь, 2019. 352 с.
144. Савчук Л. М. Аудіовізуальні документи як джерело соціальної інформації. *Архівознавство*. 2020. № 3. С. 56–63.

145. Садовник О. В. Соціальні мережі як інструмент візуального сторітелінгу. *Медіапростір*. 2020. № 4. С. 66–73.
146. Сахань О. М. Соціальні медіа та формування публічного дискурсу. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020. 231 с.
147. Семенюк Н. М. Маніпулятивний потенціал цифрових медіа у публічній комунікації. Київ : КНЕУ, 2021. 229 с.
148. Серьогін С. М. Комунікаційні практики місцевої влади. Дніпро : Грані, 2019. 304 с.
149. Ситар І. М. Правова комунікація органів місцевого самоврядування: теоретичні та практичні аспекти. *Право України*. 2018. № 7. С. 112–119.
150. Соколовська М. О. Локальні комунікації в публічній сфері. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 198 с.
151. Соловйов В. М. Цифрова культура та інформаційна поведінка користувачів. Київ : Національна академія наук України, 2020. 320 с.
152. Соловйов С. Г. Комунікативні практики органів влади. Київ : НАДУ, 2018. 287 с.
153. Соловйов С. Г. Комунікаційні технології у публічному управлінні. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2019. 301 с.
154. Соломіна Н. О. Соціальні мережі як інструмент публічної комунікації: магістерська робота. Київ, 2022. 98 с.
155. Соломіна Т. О. Політичні комунікації в часи кризи. Полтава, 2022. 120 с.
156. Степаненко В. П. Соціальні платформи та локальна демократія. Київ : Фенікс, 2021. 284 с.
157. Стрельник І. В. Політична візуалізація в соціальних мережах. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 190 с.
158. Стрілець М. П. Депутати та соціальні мережі: моделі цифрової взаємодії. Київ : Академвидав, 2023. 216 с.

159. Сушицька О. А. Комунікаційні стратегії органів місцевої влади. Київ : НАДУ, 2020. 230 с.
160. Терещенко Л. А. Візуалізація інформації в сучасних медіа. Київ : Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2019. 256 с.
161. Ткаченко І. О. Соціальні мережі та формування довіри до влади. *Соціальні технології*. 2022. № 1. С. 19–27.
162. Ткаченко О. М. Маніпулятивні практики у соціальних мережах. Київ : Медіаосвіта, 2020. 240 с.
163. Токарська А. С. Комунікативні стратегії публічної влади в умовах цифровізації. *Наукові записки НАДУ*. 2021. № 1. С. 88–96.
164. Трач І. В. Публічна комунікація органів самоврядування: теорія і практика. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 248 с.
165. Федоренко В. Л. Хронологія управлінських процесів у цифровому середовищі. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 296 с.
166. Федоренко Л. М. YouTube як платформа публічної комунікації влади. *Журналістика*. 2021. № 3. С. 74–81.
167. Федорчак В. М. Структура інформаційних потоків місцевої влади. Київ : Юрінком Інтер, 2022. 210 с.
168. Харченко Н. І. Роль соціальних мереж у розвитку громадянського суспільства. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, 2021. 220 с.
169. Хоменко І. О. Цифрова етика й комунікаційна культура. Київ : Наукова думка, 2023. 200 с.
170. Чабаненко М. В. Комунікації органів влади у Facebook-групах громад. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 4. С. 60–66.
171. Чаплай І. Л. Публічна політика в електронному середовищі. Київ : Юрінком Інтер, 2022. 234 с.

172. Чаплінський Ю. Б. Електронна демократія та цифрове врядування. Київ : Юридична думка, 2020. 264 с.
173. Чеберяко О. В. Цифрові інструменти взаємодії з громадою. Київ : Академвидав, 2021. 218 с.
174. Чернявська Л. М. Емоційний контент і політичний імідж. Харків : Право, 2021. 196 с.
175. Шевченко В. Є. Персоналізація політики у соціальних мережах. Київ : Академія української преси, 2022. 292 с.
176. Шевченко В. О. Соціальні мережі у місцевій політиці України. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. 210 с.
177. Шевченко О. В. ТікТок як інструмент політичної комунікації. *Медіакомунікації*. 2022. № 2. С. 58–66.
178. Шевченко О. К. Використання соціальних мереж у діяльності депутатів місцевих рад. *Політичне життя*. 2022. № 1. С. 88–96.
179. Шевченко О. О. Комунікативна роль депутата місцевої ради в умовах децентралізації. *Науковий вісник УжНУ*. 2020. № 29. С. 183–189.
180. Шевчук С. В. Документування в умовах цифрової трансформації. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 288 с.
181. Шиманська Г. П. Внутрішньоорганізаційні комунікації в громадах. Чернігів : Десна Поліграф, 2022. 204 с.
182. Шутяк М. Р. Розвиток ТікТок у політичному сегменті України. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 182 с.
183. Юрчук О. В. Публічна підзвітність і цифрові комунікації. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 264 с.
184. Яковлева Н. І. Відеоформати в сучасних соціальних медіа. Київ : Інститут журналістики, 2021. 210 с.
185. Яременко О. М. Facebook як канал комунікації органів влади. Київ : НАДУ, 2020. 196 с.
186. Яремчук О. С. Короткі відеоформати у політичній комунікації. *Соціальні технології*. 2022. № 1. С. 29–36.

187. Ярошенко Т. О. Візуальна культура цифрової доби. Київ : КМ Академія, 2018. 304 с.
188. Castells M. Communication power. Oxford : Oxford University Press, 2009. 571 p.
189. Castells M. The rise of the network society. Oxford : Blackwell Publishing, 2010. 656 p.
190. Coleman S., Blumler J. G. The internet and democratic citizenship: theory, practice and policy. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. 246 p.
191. Council of Europe. Good governance at local level: principles and practices. Strasbourg, 2019. 193 p.
192. Digital-комунікації у публічному секторі України : аналітична доповідь. Київ : Центр політико-правових реформ, 2022. 243 p.
193. Europe C. O. Local governance and digital transparency. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2020. 124 p.
194. Jenkins H. Convergence culture: where old and new media collide. New York : New York University Press, 2006. 336 p.
195. Jose Van Dijck. The culture of connectivity: a critical history of social media. Oxford : Oxford University Press, 2016. 240 p.
196. McQuail D. Mass communication theory. London : SAGE Publications Ltd, 2018. 632 p.
197. Pariser E. The filter bubble: what the internet is hiding from you. New York : Penguin Press, 2011. 294 p.
198. Wellman B., Rainie L. Networked: the new social operating system. Cambridge, MA : MIT Press, 2012. 358 p.
199. YouTube Creator Academy. Video as public record. San Bruno, California : YouTube LLC, 2021.